

๒๗๘.๒๐๔๐

๑๗/๑๑/๓

๘. 3

การพัฒนารายการวิดิทัศน์ประกอบการฝึกอบรมเรื่อง
"กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร"

ปริญญานิพนธ์

ของ

เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์

๕๗ ๓๑๑ ๒๕๔๑

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา

มีนาคม ๒๕๔๑

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๕๖๒๑

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
เทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ ลิกขามบัณฑิต)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจลิยวศรี พิบูลชล)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ ลิกขามบัณฑิต)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจลิยวศรี พิบูลชล)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิต วัฒนโณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 1๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ ลิกขำบัณฑิต ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจลิยวศรี พิบูลชล กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พินิต วัฒนโณ ที่กรุณารับเป็นกรรมการเพิ่มเติม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ ลิกขำบัณฑิต อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาคอยดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาของการศึกษาในสถาบันแห่งนี้ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์สุไร พงษ์ทองเจริญ รองศาสตราจารย์ ดร.ลำอาน หิรัญบุรณะ อาจารย์เตือนใจ เฉลิมกิจ อาจารย์กุลทิพย์ โรหิตร์ตันะ และคณาจารย์จากภาควิชา ภาษาศาสตร์ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น แก้ไข ช่วยเหลือพร้อมให้กำลังใจและห่วงใยตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา อาจารย์จุฑามาศ สุธรรมรักษ์ คณาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และขอขอบพระคุณ โรงเรียนสายน้ำทิพย์ โรงเรียนชุมชนวัดบางไผ่ โรงเรียนเรวดี โรงเรียนบ้านโคกเจ็ดลูก โรงเรียนบ้านพิชิต คเชนทร์ โรงเรียนอุตรกิจ โรงเรียนเทพลีลา โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) นักเรียนและอาจารย์ผู้แสดงทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในด้านสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ชีวิต ให้ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตของข้าพเจ้าจนมีวันนี้ได้ ตลอดจนพี่ ๆ และหลาน ๆ ทุกคน ซึ่งคอยให้กำลังใจตลอดเวลา

ขอขอบคุณ คุณสมลักษณ์ กิตนะ คุณเนตรดาว ณ พัทลุง อาจารย์นภสินธุ์ แผลงศร อาจารย์สุนิสา เตละกุล และเพื่อน ๆ ทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณสถาบันการศึกษา คณาจารย์ทุกท่าน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงบัณฑิตศึกษา ที่ได้ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นการส่งเสริมให้ผู้วิจัยมีความรู้ความก้าวหน้าในด้านการศึกษา

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่มีส่วนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และประโยชน์อันพึงได้รับในครั้งนี้ ขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการวิดีโอ	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนและกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร	29
สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
3 วิธีดำเนินการทดลอง	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การสร้างเครื่องมือ	45
การทดลองหาประสิทธิภาพของรายการวิดีโอ	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5 บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	54
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	54

บทที่	หน้า
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
สรุปผลการวิจัย	55
อภิปรายผล	56
ข้อเสนอแนะทั่วไป	57
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	58
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	67
ประวัติย่อของผู้วิจัย	120

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงผลการทดลองครั้งที่ 2 ต่อครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 6 คน	52
2 แสดงผลการทดลองภาคสนามการเรียนรู้เฉลี่ยของครูผู้เข้าอบรมระหว่างอบรม ด้วยรายการวิดีโอเรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	52
3 แสดงผลการทดลองภาคสนามการเรียนรู้เฉลี่ยของครูผู้เข้าอบรมหลังการอบรม ด้วยรายการวิดีโอเรื่อง กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	53
4 แสดงประสิทธิภาพรายการวิดีโอเรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	53
5 แสดงผลการประเมินคุณภาพรายการวิดีโอของผู้เชี่ยวชาญ	73
6 แสดงค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อการประเมินรายการวิดีโอ	74

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาอังกฤษ จะประสบความสำเร็จมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของครูผู้สอน ตลอดจนวิธีการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่มีหลากหลายวิธีสอน คือ วิธีสอนแบบแปลและไวยากรณ์ (Grammar Translation Method) วิธีสอนแบบตรง (Direct Method) วิธีสอนแบบฟังและพูด (Audio Lingual Method) วิธีสอนแบบรายบุคคลหรือเอกัตภาพ (Individualized Instruction) และวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ตามลำดับ (ทวานิต ฐถาวร. 2528 : 26-51) วิธีสอนแบบแปลและไวยากรณ์ และวิธีสอนแบบตรง เป็นวิธีการสอนที่มีมาแต่ดั้งเดิม และมีการพัฒนาวิธีสอนจนได้วิธีสอนแบบฟังและพูด วิธีสอนแบบรายบุคคลหรือเอกัตภาพและวิธีสอนเพื่อการสื่อสารตามลำดับ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสารว่า เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในประเทศไทย เพราะช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสมและกล้าแสดงออกในการพูดได้ตอบเป็นภาษาอังกฤษ นักเรียนเห็นประโยชน์ของการสอนเพื่อการสื่อสารและสามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวัน (อุไรวรรณ ศฤงคารนันต์. 2527 : 98)

การสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันให้ความสำคัญกับความสามารถในการสื่อความหมายมากกว่ารูปแบบ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงมุ่งให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารมากกว่าความสามารถด้านไวยากรณ์ บทบาทของครูผู้สอนจะลดลง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกพูดและใช้ภาษาให้มากที่สุด การสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นจำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ เข้าช่วย การจัดกิจกรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญเรื่องหนึ่งสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่จะต้องเฝ้าหาความรู้และนำมาปฏิบัติ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมาย ครูจะรู้แต่เนื้อหาทฤษฎีไม่ได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องวิธีการสอนด้วย (ศศิธร จ่างภากร. 2537 : 30) คุณภาพของการสอนภาษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูผู้สอนที่มีความรู้ในหลักการสอนภาษา และมีความสามารถในการนำหลักการนั้นมาประยุกต์ใช้ในการสอน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (ลำอาน หิรัญบุรณะ และคณะ. 2532 : 7)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และปรับปรุงในปี พ.ศ. 2533 มุ่งให้นักเรียนมีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ตามวัยและศักยภาพ การจัดทำสื่อและกระบวนการสอนจึงต้องเน้นทักษะสัมพันธ์ให้เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงต้องมีการอบรมครูเพื่อให้เข้าใจและสามารถดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังมีนโยบายที่ต้องการให้ครูผู้สอนทุกคน ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ เพราะครูส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาไปแล้วไม่ค่อยมีโอกาสได้ไปศึกษาต่อเพิ่มเติม ซึ่งจะส่งผลต่อความกระตือรือร้นและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครู กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีโครงการอบรมครูผู้สอนขึ้น ซึ่งกลุ่มเป้าหมายแรกที่จะดำเนินการคือ ครูที่สอนระดับประถมศึกษา โดยมุ่งเน้นจัดตามความต้องการของโรงเรียนและผู้เข้ารับการอบรม กระบวนการอบรมยืดหยุ่นและสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม (ชินวัฒน์ นิเจนตร และคณะ. 2536 : 77) โดยเฉพาะครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีปัญหาต่าง ๆ หลายด้านเกี่ยวกับครูผู้สอน ได้แก่ ครูไม่ถนัดด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษ ออกเสียงไม่เหมือนเจ้าของภาษา ครูไม่ได้รับการอบรมวิธีสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรประถมศึกษาและครูไม่ใช้สื่อการสอน (วีระพันธ์ สุนาภักษ์. 2536 : 345) ระบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาที่มีข้อจำกัด คือ ผู้สอนมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาสร้างอุปกรณ์และคิดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือผู้สอนมิได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก (กรมวิชาการ. 2537 : 2) จากงานวิจัยของกรมวิชาการนี้ชี้ให้เห็นว่าครูระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษมาโดยตรง ไม่ทราบวิธีสอนที่ถูกต้องตามหลักการ ทำให้ต้องมีการฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาอยู่เสมอ ปัญหาสำคัญในการอบรมภาษาอังกฤษที่มีอยู่ตลอดก็คือ ครูจำเป็นต้องออกค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าค่าจ้างเงินเดือนครูนั้นก็มีไม่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นครูที่อยู่ตามต่างจังหวัดไกล ๆ ออกไป (สุไร พงษ์ทองเจริญ. 2538 : 13) ครูผู้สอนเป็นจำนวนมากในระบบโรงเรียนไม่สามารถลาเรียนได้ และไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากต้นสังกัด

ปัจจุบันภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ทำการอบรมครูด้านวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร ระยะสั้น 2 - 3 วัน อยู่เป็นประจำทุกปี จุดประสงค์เพื่อให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้เรียนรู้วิธีการสอนภาษาอังกฤษ ตามแนววิธีสอนเพื่อการสื่อสาร โดยใช้หนังสือเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชุด On the Springboard เป็นหลัก การแก้ปัญหาครูผู้สอนภาษาอังกฤษควรต้องมีการฝึกอบรมครูผู้สอนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อนำความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักวิธีการสอน และนำเนื้อหาจากสื่อการเรียนการสอนบางเรื่องมาศึกษา เพื่อให้ครูสามารถทำการสอนได้อย่างถูกต้อง (มยุรี สุขวิวัฒน์ และคณะ. 2530 : 293) ดังนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของการฝึกอบรมก็คือ การใช้วิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ การเลือกใช้เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมในการฝึกอบรม (ดวงจันทร์ อ้าววิจิตรกุล. 2533 : 5) การดำเนินการฝึกอบรมและพัฒนาอาจเลือกใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง หรือใช้หลาย ๆ อย่างผสมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหา ผู้เข้าอบรมและสถานการณ์ การบรรยาย (Lecture) เป็นวิธีถ่ายทอดความรู้หรือแนวคิดของผู้บรรยายให้ผู้ฟัง ซึ่งเป็นวิธีสร้างความรู้ให้แก่บุคลากรจำนวนมาก เสียค่าใช้จ่ายต่ำ สามารถควบคุมระยะเวลาและกิจกรรม (อมรา รัตตากร. 2537 : 37-38)

การอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษทั่วประเทศอย่างทั่วถึงจะต้องใช้งบประมาณและเวลาเป็นอย่างมาก เมื่อฝึกอบรมไปแล้วต้องการทบทวนก็ทำได้ลำบาก การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเข้าช่วยในการฝึกอบรมครูจึงเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง โดยเฉพาะวีดิทัศน์ซึ่งมีใช้กันอย่างกว้างขวาง ประโยชน์การใช้สอยมีมาก ใช้งานง่ายไม่ยุ่งยาก ราคาถูกและมีคุณภาพดี การใช้วีดิทัศน์ในการฝึกอบรมโดยที่กลุ่มเป้าหมายอยู่ในท้องถิ่นห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวก จะได้รับการอบรมที่มีคุณภาพทัดเทียมกับผู้ที่อยู่ในเมืองโดยการดูวีดิทัศน์ที่จัดทำขึ้นชุดเดียวกัน ได้เห็นภาพ ได้รับฟังคำบรรยายจากวิทยากรคนเดียวกัน (รัตนา พุ่มไพศาล. 2534 : 317) เทปโทรทัศน์หรือวีดิทัศน์เป็นที่รู้จักแพร่หลายกันมากในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการนำมาใช้ในด้านความบันเทิง การศึกษา ฝึกอบรม หรือการแพร่ข่าวสารโดยทั่วไป เทปโทรทัศน์เป็นสื่อด้านภาพและเสียงที่มีอิทธิพลต่อผู้ชมอย่างมาก เพราะเป็นภาพที่มีความเหมือนจริงทั้งแสงสี ขนาดสัมพันธ์ การเคลื่อนไหวและเสียง ที่สำคัญประการหนึ่งคือ การใช้โทรทัศน์เพื่อช่วยการศึกษาหรือฝึกอบรม เดิมมีปัญหาในเรื่องดูโทรทัศน์แล้วจับใจความหรือภาพสำคัญไม่ได้ เนื่องจากดูครั้งเดียวแล้วผ่านเลยไป ซึ่งไม่เป็นปัญหาอีกต่อไป เพราะวีดิทัศน์แก้ปัญหานี้ได้ จะฉายซ้ำกี่ครั้งก็ได้เท่าที่ต้องการและด้วยความเร็วที่บังคับได้ ในลักษณะที่กล่าวนี้ทำประโยชน์ให้กับการฝึกอบรมอย่างคุ้มค่าถ้าเลือกใช้ให้เหมาะสม (อุดม มุ่งเกษม และ นงลักษณ์ หอตระกูล. 2528 : 131-132) วีดิทัศน์เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อม ๆ กัน สามารถเอาชนะอุปสรรคของการเรียนรู้หลายประการ เพราะสามารถที่จะเสนอความคิด สร้างทัศนคติโดยไม่จำเป็นต้องมีความสามารถทางภาษาสูงหรือต้องอยู่ ณ สถานที่เหตุการณ์นั้นด้วย การใช้โทรทัศน์สามารถถ่ายทอดและส่งความรู้ข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง งานวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่ผ่านมา นั้น การวิจัยแบบเปรียบเทียบผลดีระหว่างการใช้โทรทัศน์กับการสอนของครู ตามแบบเดิมเป็นแบบที่ ทำกันมากที่สุด

ผลส่วนใหญ่ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากครูธรรมดา มีอยู่เพียงไม่กี่การวิจัยที่ผลของโทรทัศน์ดีกว่าหรือตามแบบเดิมดีกว่า วิดีทัศน์จึงนับเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนและช่วยการสอนของครูบางบทเรียนได้ และจากการวิจัยพบว่าโทรทัศน์ใช้สอนหลักการ ความคิดรวบยอดและกฎเกณฑ์ได้ดีที่สุด (วิจิตรตรา วงศ์ทรัพย์สกุล, 2536 : 2)

การฝึกอบรมแต่ละครั้งเป็นสิ่งที่ต้องสิ้นเปลืองทรัพยากร ทั้งเวลาทั้งปัจจัยเงินทุนเป็นจำนวนไม่น้อย ดังนั้นหากการฝึกอบรมไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจอย่างแท้จริงแล้วก็จัดว่าไม่คุ้มค่ากับสิ่งที่ได้ทุ่มเทลงไป (พรรณราย ทรัพย์ะประภา, 2529 : 238) ครูผู้สอนภาษาอังกฤษเองก็มีโอกาสจะได้รับการฝึกอบรมน้อยมากบางคนก็ไม่มีโอกาสฝึกอบรมวิธีการสอนภาษาอังกฤษเลย การสร้างวิดิทัศน์สำหรับประกอบการฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษ เพื่อเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษตามวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร จะทำให้ผู้เข้าอบรมได้มองเห็นภาพชัดเจนขึ้นสามารถนำไปใช้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ทั้งที่จะเข้ารับการอบรมใหม่หรือที่ได้เคยผ่านการอบรมไปแล้ว จะได้สร้างความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการชมรายการวิดิทัศน์ได้ตลอดเวลา รายการวิดิทัศน์นี้จะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการนำวิดิทัศน์มาใช้ประกอบในการฝึกอบรมจากเหตุผลข้างต้น ดังนั้นจึงได้สร้างและพัฒนารายการวิดิทัศน์ประกอบการฝึกอบรมเรื่อง กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับวิทยากรใช้ในการฝึกอบรมตามแนววิธีสอนภาษาอังกฤษแบบวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ขึ้น เพื่อให้ครูมีความรู้เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษตามแนววิธีสอนเพื่อการสื่อสาร และช่วยสนองความต้องการของหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง 2533 ที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ที่ช่วยสื่อสารได้ตามวัย มีความเข้าใจหลักเกณฑ์การใช้ภาษา มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ และมีแนวทางในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและนำภาษาอังกฤษไปใช้ประโยชน์ รายการวิดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นนี้ นอกจากจะนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกอบรมแล้ว ยังจะเป็นแนวทางในการพัฒนารายการวิดิทัศน์สำหรับการฝึกอบรมต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสร้างและพัฒนารายการวิดิทัศน์ประกอบการฝึกอบรมเรื่อง กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้รายการวิดิทัศน์เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
2. ผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนารายการวิดิทัศน์ เพื่อประกอบการฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษ เรื่องวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ต่อไป
3. เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนารายการวิดิทัศน์ของภาควิชาภาษาศาสตร์ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต และศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 350 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นครูสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา ปีการศึกษา 2540 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 39 คน
3. เนื้อหา
รายการวิดิทัศน์เรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร” ความยาว 26 นาที พร้อมคู่มือและแบบฝึกหัดระหว่างและหลังการฝึกอบรม

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Activities) หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นการฝึกทักษะ ทบถวนการใช้ภาษาอังกฤษ ตามขั้นตอนการทำกิจกรรมนั้น ๆ

2. วิธีสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) หมายถึง วิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่มีแนวคิดที่ว่าภาษาคือเครื่องมือในการสื่อสาร และเป้าหมายของการสอนภาษาคือ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถในการใช้ภาษาหรือตีความภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม รู้ว่าเมื่อไหร่ควรจะพูด และควรจะพูดอะไร กับใคร เมื่อไหร่ ที่ไหน และในลักษณะอย่างไร

3. ครูภาษาอังกฤษ หมายถึง ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการการอบรมเชิงปฏิบัติการ

4. วิดีทัศน์ประกอบการฝึกอบรม หมายถึง เทปโทรทัศน์หรือวิดีโอเทปในระบบ VHS ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อนำเสนอรูปแบบของการจัดกิจกรรม และตัวอย่างของกิจกรรมวิธีสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Activities) ที่ใช้การฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยมีคู่มือประกอบการรายการวีดิทัศน์

5. เกณฑ์ 80/80 หมายถึง เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของวีดิทัศน์ประกอบการฝึกอบรมครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา โดยกำหนดให้

80 ตัวแรก เป็นคะแนนเฉลี่ยของครูผู้เข้าฝึกอบรมทั้งหมดจากแบบฝึกหัดระหว่างการฝึกอบรมด้วยวีดิทัศน์

80 ตัวหลัง เป็นคะแนนเฉลี่ยของครูผู้เข้าฝึกอบรมทั้งหมดจากแบบทดสอบวัดความเข้าใจภายหลังการฝึกอบรมด้วยวีดิทัศน์

6. ผลการฝึกอบรม หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในการนำกิจกรรมการเรียนการสอนทางภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่ได้เรียนจากรายการวีดิทัศน์ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา โดยจะวัดจากแบบทดสอบวัดความเข้าใจทักษะกระบวนการในการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. แบบทดสอบวัดความเข้าใจ หมายถึง แบบวัดความเข้าใจทักษะกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเอาไว้ตามลำดับชั้น คือ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการวิทยุทัศน์
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนและกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
5. สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา

การออกแบบวิจัยและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน มีกระบวนการ 3 ประการ คือ การวิจัย (Research) สร้างหรือพัฒนา (Development) และการนำไปแจกจ่าย (Diffusion) เรียกว่าระบบ R , D and D (วารินทร์ รัตมีพรหม. ม.ป.ป. ; อ้างอิงมาจาก Clark. 2532 : 8-9) ได้แยกให้เห็นรายละเอียดดังนี้

1. Research Function มีดังนี้
 - 1.1 การวิจัย
 - 1.2 การค้นหาปัญหา
 - 1.3 การรวบรวมปัญหา
2. Development Function
 - 2.1 การกำหนดปัญหาและดำเนินงาน
 - 2.2 ค้นหาวิธีแก้ปัญา
 - 2.3 จัดทำโปรแกรมและรูปแบบ ตลอดจนถึงเป็นชุดของโปรแกรมออกมา
 - 2.4 มีการวัดผลและประเมินผล
3. Diffusion Function มีดังนี้
 - 3.1 แจกจ่ายโปรแกรมและชุดของโปรแกรมนั้น
 - 3.2 สาธิตการใช้และบอกถึงประสิทธิภาพของชุดโปรแกรมนั้น
 - 3.3 จัดระบบการใช้ที่ดีได้
 - 3.4 ให้บริการต่าง ๆ

การพัฒนาทางการเรียนการสอนมีองค์ประกอบสามประการคือ จุดประสงค์ ยุทธศาสตร์ และการประเมินผล ได้ช่วยสร้างขอบข่ายของวิธีการในการพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนการสอน กรมวิชาการ (2534 : 31-32) ได้ให้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันดังต่อไปนี้

1. เลือกหัวข้อที่จะสอน
2. ระบุจุดมุ่งหมายทั่วไป ที่จะบรรลุได้โดยอาศัยหัวข้อนั้น
3. บอกลักษณะที่สำคัญของกลุ่มผู้เรียน ซึ่งจะต้องออกแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน
4. กำหนดเนื้อหาสาระที่จะให้เป็นหนทางไปสู่จุดประสงค์
5. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมาย
6. สร้างแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อทราบพื้นฐานเดิม และระดับความสามารถในปัจจุบันของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะสอน
7. เลือกกิจกรรมการสอนและการเรียน และแหล่งความรู้สำหรับการเรียนการสอนที่จะช่วยให้เรียนเนื้อหาสาระได้บรรลุจุดประสงค์
8. อาศัยบริการสนับสนุนที่จำเป็น เช่น งบประมาณ บุคลากร เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อุปกรณ์ และตารางการทำงาน ที่จะดำเนินการตามแผนการเรียนการสอน
9. ประเมินผลการเรียนของผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนด พร้อมทั้งแจ้งคิดที่จะปรับปรุงส่วนใดก็ตามของแผนการเรียนการสอนให้ดีขึ้น แล้วประเมินผลใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาสื่อจะมีขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่ง บอร์ก และ กอลล์ (Borg and Gall. 1979 : 222-223) และเชียร์ศรี วิวิธศิริ (2530 : 76-78) ได้กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญของการวิจัยและพัฒนาผลผลิตสื่อ สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดผลผลิตทางการศึกษาที่จะทำการพัฒนา
 - ขั้นตอนนี้ต้องกำหนดให้ชัดว่าผลผลิตทางการศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนาคืออะไร โดยต้องกำหนดว่า
 - 1.1 ตรงกับความต้องการหรือไม่
 - 1.2 ความก้าวหน้าทางวิชาการมีพอเพียงในการที่จะพัฒนาผลผลิตที่กำหนดหรือไม่

1.3 บุคลากรที่มีอยู่มีทักษะความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนา
นั้นหรือไม่

1.4 ผลผลิตนั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรได้หรือไม่

2. รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นนี้เป็นการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยการสังเกตภาคสนาม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้
ผลผลิตการศึกษาที่กำหนด ถ้ามีความจำเป็นผู้ทำการวิจัยและพัฒนาอาจต้องทำการศึกษาวิจัย
ขนาดเล็กเพื่อหาคำตอบซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีที่มีอยู่ไม่สามารถตอบได้ก่อนที่จะเริ่มทำการพัฒนา
ต่อไป

3. วางแผนวิจัยและพัฒนา ขั้นนี้ประกอบไปด้วย

3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิต

3.2 ประมาณค่าใช้จ่าย กำลังคนและเวลาที่ต้องใช้เพื่อศึกษาหาความเป็นไปได้

3.3 พิจารณาผลสืบเนื่องผลผลิต

4. พัฒนารูปแบบขั้นต้นของผลผลิต

ขั้นนี้เป็นการออกแบบและจัดทำผลผลิตทางการศึกษาตามที่วางแผนไว้ เช่น ถ้าเป็น
โครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอบรมระยะสั้นก็ต้องออกแบบหลักสูตร เตรียมวัสดุหลักสูตร
คู่มือผู้ฝึกอบรม เอกสารในการฝึกอบรม และเครื่องมือการประเมินผล

5. ทดลอง หรือทดสอบผลผลิต ครั้งที่ 1

ขั้นนี้เป็นการนำผลผลิตที่ออกแบบและจัดเตรียมไว้ในขั้น 4 ไปทดลองใช้ เพื่อทดสอบ
คุณภาพขั้นต้นของผลผลิตในโรงเรียนจำนวน 1 - 3 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ประเมินผล
โดยใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

6. ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 1

ขั้นนี้เป็นการนำข้อมูลและผลการทดลองใช้จากขั้น 5 มาพิจารณาปรับปรุง

7. ทดลองหรือทดสอบผลผลิตครั้งที่ 2

ขั้นนี้เป็นการนำผลผลิตที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพผลผลิตตาม
วัตถุประสงค์ในโรงเรียนจำนวน 5 - 15 โรงเรียน ประเมินผลเชิงปริมาณในลักษณะ Pre-test กับ
Post-test นำผลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิต อาจมีกลุ่มควบคุมและกลุ่ม
ทดลอง ถ้าจำเป็น

8. ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 2

นำข้อมูลและผลการทดลองจากขั้น 7 มาพิจารณาปรับปรุง

9. ทดลองหรือทดสอบผลผลิตครั้งที่ 3

ขั้นนี้เป็นการนำผลผลิตที่ปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพการใช้งานของผลผลิตโดยใช้ตามลำพังในโรงเรียน จำนวน 10 - 30 โรงเรียน ประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

10. ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 3 (ครั้งสุดท้าย)

นำข้อมูลจากการทดลองขั้น 9 มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อผลิต และเผยแพร่ต่อไป

การทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนจะใช้วิธีการเช่นเดียวกับบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งการทดสอบบทเรียนถือเป็นงานที่สำคัญมาก ซึ่งจะต้องมีการทดสอบเพื่อให้แน่ใจว่าสื่อที่สร้างขึ้นสามารถทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การทดสอบบทเรียนมีด้วยกัน 3 ลักษณะ (ปรัชญา ใจอาด. 2522 : 62-64) ได้แก่

1. การทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง
2. การทดสอบเป็นกลุ่มเล็ก
3. การทดสอบภาคสนาม

งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ

งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อมีการศึกษาวิจัยในหลาย ๆ เรื่อง เรื่องที่น่าสนใจมีดังนี้

✓ฉวีวรรณ รมยานนท์ (2526 : 46) ได้ทดลองสร้างบทเรียนโมดูล งานฝึกฝีมือ(ขพ. 100) ภาคทฤษฎีสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 ทุกสาขาอาชีพ ช่างอุตสาหกรรม เพื่อหาประสิทธิภาพบทเรียนโมดูลตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลปรากฏว่า บทเรียนโมดูลมีประสิทธิภาพทั้งวิชา 93.81/93.90 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีผลความก้าวหน้าทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.27

✓นภาพร สิงห์ต (2531 : 92) ได้พัฒนาชุดการสอนรายบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพของการวิจัยสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ผลการวิจัยและพัฒนา ทำให้ได้ชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางการวิจัยที่ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง หรือนำไปใช้ฝึกอบรมกลุ่มเล็กและภาคสนามได้ มีกระบวนการสร้างตามหลักโมดูล โดยมีการประเมินผลผู้เรียนก่อนและหลังการอบรม มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประสิทธิภาพของชุดการสอนเป็นรายบุคคล มีประสิทธิภาพสูงถึง 90.67/92.30 แต่เมื่อนำชุดการสอนไปใช้ในการฝึกอบรมกลุ่มย่อยและภาคสนามตามขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา ปรากฏว่าได้ประสิทธิภาพของชุดการสอน 82.88/89.53 และ 80.05/87.98 ตามลำดับ

พงศ์พันธ์ อันตะริกานนท์ (2539 : 67-70) ได้พัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเองเพื่อให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเขียนบทวีดิทัศน์ จากการทดลองพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1

สิริเสก ชื่นมนัส (2540 : 67) พัฒนารูปแบบรายการวีดิทัศน์ลดอุปนิสัยในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ประกอบการฝึกอบรมพนักงานแก้ไฟฟ้าขัดข้อง การไฟฟ้านครหลวง ผลของพนักงานที่ได้รับการอบรมเห็นว่าได้รับการเรียนรู้และเป็นประโยชน์อย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อจะต้องลงมือปฏิบัติจริง

จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาสื่อที่กล่าวมานี้ ชี้ให้เห็นว่าถ้าพัฒนาสื่อเป็นไปตามขั้นตอน มีการทดสอบและปรับปรุงแก้ไขจนถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จะทำให้อื่อนั้นมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม

ปัจจุบันวิทยาการต่าง ๆ เจริญรุดหน้าอยู่ตลอดเวลา ถ้าบุคคลใดหยุดอยู่กับที่ ไม่พยายามขวนขวายหาความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ และพัฒนาเจตคติเดิม ย่อมเท่ากับเดินถอยหลังอยู่ทุกขณะ การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ และพัฒนาเจตคติของบุคคลได้

ความหมายของการฝึกอบรม

มีนักวิชาการและผู้รู้ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 613) ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า หมายถึงกระบวนการให้ความรู้และฝึกทักษะแก่บุคคลภายใต้เงื่อนไขบางประการ แต่ยังไม่เป็นระบบเหมือนกับการศึกษาในสถาบันการศึกษาทั่วไป และคล้ายคลึงกับความหมายที่ บีช (Beach. 1980 : 3) ให้ไว้ว่า การฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการที่จัดให้บุคคลได้เรียนรู้และฝึกความชำนาญในด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้น และยังมีผู้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ในลักษณะหลากหลายกัน ดังนี้

เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (2529 : 8) สรุปว่า การฝึกอบรมนั้นมีลักษณะดังนี้คือ

1. เป็นกระบวนการ (Process) อย่างหนึ่งในการพัฒนาองค์การ โดยอาศัยการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนที่ดี และเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องกันไปโดยไม่หยุดยั้ง

2. การกระทำทั้งหมดก็มุ่งที่จะเปลี่ยนพฤติกรรม 3 ด้าน คือ

2.1 เพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) เนื่องจากความก้าวหน้าของวิทยาการในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความจำเป็นที่ทุกคนต้องขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2.2 เพิ่มพูนทักษะ (Skills) หรือความชำนาญเพื่อบรรเทาการสูญเสียอันเกิดจากการทำงานโดยขาดทักษะและประสบการณ์

2.3 เปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitudes) เพื่อให้เกิดความคิดอ่านใหม่ ๆ เปลี่ยนแปลงความเชื่อเก่า ๆ ที่ล้าสมัยเสื่อมถอย เพื่อให้เกิดทัศนคติใหม่ที่มีประโยชน์ตามความประสงค์

3. เป็นกระบวนการที่จะช่วยเพิ่มพูนความสามารถ (Ability) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ของบุคคล อันจะก่อให้เกิดประสิทธิผล (Effectiveness) ต่อหน่วยงานเป็นสำคัญ

พยอม วงษ์สารศรี (2530 : 153) กล่าวว่า การฝึกอบรมหมายถึงวิธีการในการเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งในด้านความคิด การกระทำ ความสามารถ ความรู้ ความชำนาญ ตลอดจนความรู้สึกต่าง ๆ

อุทุมพร จามรมาน (2533 : 2) กล่าวว่า การฝึกอบรมคือกิจกรรมหรือความพยายามที่จะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ในเรื่อง ความรู้ ทัศนคติ และทักษะในการทำงาน

กอบกิจ ตันท์เจริญรัตน์ (2536 : 41) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะของบุคคลเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

สรุปได้ว่าการฝึกอบรมคือกระบวนการหรือกิจกรรมที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานในด้านต่าง ๆ ให้เกิดความชำนาญ มีจุดประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เจตคติไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อหน่วยงานเป็นสำคัญ

ความสำคัญและประโยชน์ของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมมีความสำคัญและประโยชน์ต่อหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ซึ่งนักวิชาการได้เสนอไว้ดังนี้

โอดิออร์เน (Odiorne. 1970 : 80) ได้แบ่งประเภทของการฝึกอบรมตามความสำคัญของการฝึกอบรมดังนี้

1. การฝึกอบรมเบื้องต้น (Regular Training Programme) เป็นการฝึกอบรมเพื่อสนองความต้องการขั้นต้น เพื่อให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม การฝึกอบรมประเภทนี้ ได้แก่ การปฐมนิเทศ การฝึกอบรมก่อนเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น

2. การฝึกอบรมเพื่อแก้ปัญหา (Problem - Solving Training Programme) เป็นการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น การฝึกอบรมประเภทนี้จะมุ่งเน้นในเรื่องการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน

3. การฝึกอบรมเพื่อพัฒนา (Innovative Training Programme) เป็นการฝึกอบรมในขั้นสูง เน้นการมุ่งอนาคต เป็นการฝึกอบรมที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนางานให้ก้าวหน้าขึ้น

เริงลักษณ์ โรจน์พันธ์ (2529 : 9) กล่าวถึงประโยชน์ของการฝึกอบรม สรุปได้ดังนี้

1. การฝึกอบรมทำให้วิธีปฏิบัติงานดีขึ้น
2. การฝึกอบรมช่วยลดค่าใช้จ่าย แรงงาน และเวลาการปฏิบัติงานให้น้อยลง
3. การฝึกอบรมช่วยลดเวลาเรียนวิธีการปฏิบัติงานให้น้อยลง
4. การฝึกอบรมช่วยแบ่งเบาภาระการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาได้มากขึ้น เพราะผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วย่อมจะรู้และเข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีและถูกต้อง
5. การฝึกอบรมทำให้สายการบังคับบัญชา การควบคุม การบริหาร การติดต่อและประสานงาน และความร่วมมือดีขึ้น ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน
6. การฝึกอบรมช่วยส่งเสริมจิตใจและศีลธรรมของผู้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น
7. การฝึกอบรมกระตุ้นเตือนผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงาน เพื่อความก้าวหน้าในการทำงานของตน ตามปกติการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง และการโยกย้ายข้าราชการในหน่วยงาน ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วมักจะได้รับการพิจารณาก่อนเพราะถือว่าเป็นผู้ที่รู้งาน
8. การฝึกอบรม ช่วยทำให้ระบบและวิธีการทำงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น รู้จักนำความรู้จากการฝึกอบรมมาพิจารณาความผิด ถูก ในการปฏิบัติงาน จะช่วยให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา

ประพนธ์ เจียรกุล (2534 : 51) ได้สรุปเหตุผลใหญ่ 4 ประการ ที่ทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องจัดการฝึกอบรมประจำการ คือ

1. เพื่อเตรียมครูที่บรรจุใหม่ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตามระบบและระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานนั้น ๆ
2. เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของครูให้ขึ้นถึงมาตรฐานที่ต้องการ เช่น พบว่าครู

มีปัญหาในการปฏิบัติงานมากเป็นพิเศษในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็จัดการอบรมในเรื่องนั้น ๆ เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน

3. เพื่อเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติงานของครูให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น เมื่อมีการเปลี่ยนหลักสูตรใหม่ก็จำเป็นต้องมีการอบรมครู เพื่อให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไปตามแนวของหลักสูตรใหม่

4. เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลที่เกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการการสอน เช่น การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการสอนใหม่ ๆ หรือการใช้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ เป็นต้น

อมรา รัตตากร (2537 : 35-36) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรขององค์การว่ามีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ขององค์การ ซึ่งได้แก่

- มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ
- ลดต้นทุน และค่าความสิ้นเปลือง
- ลดอุบัติเหตุ
- ลดแรงงาน
- มีการควบคุมและติดต่อสื่อสารดีขึ้น

2. ประโยชน์ของบุคลากรในองค์การ ได้แก่

- มีความเชื่อมั่นในตนเองในการทำงานนั้น
- มีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น
- เกิดความเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น นโยบายขององค์การ ระเบียบ

และข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การ ฯลฯ

- สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ร่วมงานด้วยกันและของผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้อง
- เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและมีความสุขในการทำงาน
- มีความก้าวหน้าในอนาคต

3. ประโยชน์ของสังคม ได้แก่

- ได้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านความรู้และการปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นและสิ่งแวดล้อม
- ลดปัญหาการว่างงานหรือปัญหาคนไร้ความสามารถ

- ประชาชนมีอาชีพและมีความสุขซึ่งส่งผลทำให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย

สรุปได้ว่า การฝึกอบรมมีความสำคัญและประโยชน์มาก ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์กร ประโยชน์ต่อบุคลากร และประโยชน์ต่อสังคม ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ประเภทและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมนั้นสามารถแยกประเภทได้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมมีนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งไว้ดังนี้

เป็รื่อง กฎมูท (2520 : 2) ได้กล่าวถึงประเภทและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมแบ่งได้ดังนี้

1. การฝึกอบรมก่อนประจำการ (Pre - Service Training) วัตถุประสงค์เพื่อให้เขาสามารถปรับตัวและคุ้นเคยกับสถานที่ กระบวนการทำงาน และบุคลากรที่จะต้องสัมผัสพันธภาพในการทำงานกับต่อไป

2. การฝึกอบรมบุคลากรประจำการ (In - Service Training) วัตถุประสงค์เป็นการฝึกอบรมหรือการสอนที่จัดเป็นพิเศษ หรือเฉพาะคนที่ทำงานอยู่แล้ว รวมทั้งบุคคลในวงการอาชีพต่าง ๆ โดยมุ่งที่จะเพิ่มพูนความสามารถของคนเหล่านั้น

เจริญลักษณ โจรณพนันท์ (2529 : 5-12) ได้จำแนกประเภทของการฝึกอบรมไว้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การฝึกอบรมก่อนประจำการ
2. การฝึกอบรมปฐมนิเทศ
3. การฝึกอบรมในระหว่างประจำการ
 - 3.1 การฝึกอบรมโดยวิธีให้ปฏิบัติงานในหน้าที่
 - 3.2 การฝึกอบรมนอกงาน

วิน เชื้อโพธิ์หัก (2537 : 32) ได้กล่าวถึงหลักสูตรที่จะใช้ในการอบรมเพื่อการพัฒนาบุคลากรในองค์การต่าง ๆ มีลักษณะการอบรม 4 ประเภทด้วยกันคือ

1. การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน (Pre In - Service Training หรือ On the Job Training) เป็นการแนะนำให้ผู้ที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในองค์การได้รู้จักการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ตนเองเกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนในการทำงาน และส่งเสริมให้บุคลากรใหม่รักงานรักองค์การ หลักสูตรชนิดนี้จึงเน้นวัตถุประสงค์ให้บุคลากรใหม่เพิ่มพูนทักษะ และประสบการณ์ในงานที่ตนเองจะต้อง

ปฏิบัติ เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมกับงาน และเน้นการปรับเปลี่ยนเจตคติที่ดีต่องานในหน้าที่และเป้าหมายขององค์การ

2. การฝึกอบรมบุคลากรประจำการ (Off the Job Training) บุคลากรที่ทำงานในองค์การเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพดีอยู่แล้ว แต่ถ้ามีความรู้ใหม่ ๆ หรือแนวคิดใหม่ ๆ หรือแนวปฏิบัติใหม่ ๆ ซึ่งบุคลากรประจำการน่าจะรับรู้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่การงานก็ควรที่จะให้บุคลากรได้รับความรู้นั้น ๆ การอบรมบุคลากรประจำการจึงมีวัตถุประสงค์ที่เน้นการเพิ่มพูนความรู้แนวคิดใหม่ ๆ หรือแนวปฏิบัติใหม่ ๆ เป็นหลักสำคัญ

3. การฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่ (Pre Promotional Training) เป็นการฝึกอบรมที่เพิ่มพูนความรู้ในตำแหน่งหน้าที่ใหม่ บทบาทและความรับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่ใหม่ ฝึกอบรมให้เกิดทักษะและประสบการณ์การทำงานในหน้าที่ใหม่ การรู้จักวางตัวที่เหมาะสมกับเมื่อรับหน้าที่ใหม่ และจะต้องปรับเปลี่ยนเจตคติให้พอใจและรักงานในตำแหน่งหน้าที่ใหม่ การฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้จึงเน้นจุดประสงค์ของการฝึกอบรมทุกอย่าง แต่มุ่งไปทำงานในตำแหน่งหน้าที่ใหม่

4. การฝึกอบรมผู้ใกล้เกษียณ (Pre Retirement Training) เป็นการฝึกอบรมที่เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพเมื่อเกษียณราชการไปแล้ว การปฏิบัติตนเองให้เหมาะสมกับวัย การรักษาสุขภาพจิตให้มั่นคง ทำจิตให้แจ่มใสซึ่งเป็นจิตที่สะอาด สงบและสว่าง หลักสูตรนี้จึงเน้นวัตถุประสงค์ทั่ว ๆ ไปที่จะเป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ

สิริเสก ชื่นมนัส (2540 : 46) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและความชำนาญ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2. เพื่อฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับระบบบริหารด้านปฏิบัติการ ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการสร้างขึ้นมา อันจะทำให้สามารถลงมือปฏิบัติงานได้ทันทีเมื่อมีเครื่องมือพร้อม

3. เพื่อสนองต่อความยากของงาน และการเปลี่ยนแปลงความต้องการของงาน

4. เพื่อให้ทราบนโยบาย หน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงานให้เข้าใจกฎ ข้อบังคับระเบียบ วิธีการปฏิบัติงาน สายการบังคับบัญชา สิทธิประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับจากหน่วยงานนั้น ๆ

5. เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับการอบรมเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้กว้างขวางและทันเหตุการณ์

6. เพื่อให้มีเจตคติและกำลังขวัญที่ดีเกิดความเชื่อมั่นในตนเองที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง

จากตัวอย่างการแบ่งการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่าสามารถแบ่งได้ตามจุดประสงค์ของการฝึกอบรมและความต้องการของหน่วยงาน องค์กรนั้น ๆ ว่าจะจัดการฝึกอบรมอย่างไรเพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงานและเกิดประโยชน์สูงสุด

วิธีการฝึกอบรม

วิธีการฝึกอบรมจะมีเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ มีข้อดีและข้อเสียต่างกัน ซึ่งมีเอกสารเกี่ยวกับวิธีการฝึกอบรมดังนี้

พรรณราย ทวีพระประภา (2529 : 284-288) ได้กล่าวถึงวิธีที่จะใช้ในการฝึกอบรมมีหลายวิธี แต่ละวิธีมีเทคนิคและข้อดีข้อเสียต่าง ๆ กัน การฝึกอบรมจำเป็นจะต้องทำความรู้จักกับเทคนิคแต่ละชนิดเพื่อที่จะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของการฝึกอบรมแต่ละครั้ง การตัดสินใจว่าจะเลือกวิธีใดในการฝึกอบรมจะต้องพิจารณาที่วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม วิธีการหนึ่งอาจจะเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และสถานการณ์เฉพาะบางสถานการณ์ แต่อาจใช้ไม่ได้ผลเลยกับอีกสถานการณ์หนึ่ง

การจัดการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ ต้องมีการวางแผนหลักสูตรในการฝึกอบรมครู-อาจารย์ ธีรวุฒิ บุญยโสภณ (2536 : 138-139) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรคำนึงในการวางแผนฝึกอบรมคือ

1. แนะนำหลักสูตรการฝึกอบรม เนื้อหาของหลักสูตรการฝึกอบรมแต่ละหลักสูตรจะต้องเรียกความสนใจและจูงใจผู้รับการฝึกอบรมให้เห็นถึงผลดี หรือประโยชน์ที่จะได้รับการฝึกอบรมครั้งนี้ การแนะนำหลักสูตรการฝึกอบรมจะต้องต่อเนื่องหรือสัมพันธ์กันในแต่ละบทเรียน เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถเข้าใจและติดตามบทเรียนได้ง่ายขึ้น

2. เน้นถึงความสำคัญของหลักสูตร หลักสูตรการฝึกอบรมควรเน้นหนักด้านการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความชำนาญเฉพาะอย่าง วิธีการจัดการฝึกอบรมควรแบ่งเป็นกลุ่มย่อยเพื่อระดมกำลังความคิดร่วมกัน เมื่อได้ข้อสรุปแล้วและหลังจากการตัดสินใจแล้วผู้ฝึกอบรมควรมอบหมายให้แต่ละกลุ่มออกมาเสนอรายงานหน้าชั้น วิธีการเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเพิ่มพูนความรู้และฝึกหัดการเป็นผู้นำในองค์กร อย่างไรก็ตามขณะที่ดำเนินการฝึกอบรมนั้น ผู้ฝึกอบรมหรือวิทยากรอาจปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและวิธีการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ค้นพบในปัจจุบัน

3. การใช้อุปกรณ์ช่วยสอน การจัดฝึกอบรมในด้านใดก็ตามจะต้องคำนึงถึงอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการบรรยายเพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความสนใจที่จะเรียน และกระตุ้นหรือรื้อฟื้นในความรู้ใหม่ ๆ ที่ตนเองจะได้รับ อุปกรณ์ช่วยสอนเหล่านี้ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สไลด์เทป ภาพยนตร์ วิดิทัศน์ เป็นต้น ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของเรื่องที่ฝึกอบรม การเลือกอุปกรณ์ช่วยสอนควรคำนึงถึงสถานที่ที่จะใช้ในการฝึกอบรมว่าเหมาะสมหรือไม่ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการทำอุปกรณ์ช่วยสอนว่า คำนึงค่ากับการลงทุนหรือไม่

4. การสรุปผล ผู้ฝึกอบรมหรือวิทยากรควรใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้โอกาสเขาเหล่านั้นได้ซักถามปัญหาข้อข้องใจต่าง ๆ ที่มี พร้อมทั้งสรุปเนื้อหาวิชาที่ได้รับการฝึกอบรม ข้อดี - ข้อเสีย ที่ควรปรับปรุงเมื่อจัดฝึกอบรมครั้งต่อไป

หลักเกณฑ์ในการเลือกสื่อสำหรับการฝึกอบรม ทองฟู ชินะโชติ (2531 : 114-115) ได้แนะนำการเลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพ ก็คือ

1. กำหนดวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการฝึกอบรม เช่น พฤติกรรมที่สื่อสารสามารถช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
2. วิเคราะห์กลุ่มเข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มหรือคนเดียว อายุ เพศ ทัศนคติและความเชื่อและเข้าใจ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์และความรู้ สถานะภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ
3. เนื้อเรื่อง จะเป็นตัวกำหนดสื่อที่เหมาะสมทีเดียว
4. การเลือกชนิดของสื่อ ต้องพิจารณาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่และความถนัดของวิทยากร เช่น มีเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ก็ใช้แผ่นใส หรือมีเครื่องฉายวิดีโอเทปก็เลือกผลิตวิดีโอเทป
5. สื่อที่ใช้ต้องทันสมัย และสามารถอธิบายโดยตรงกับสาระสำคัญของความหมายและความต้องการ

6. การเตรียมอุปกรณ์ในการผลิตสื่อในการสอนแบบต่าง ๆ

7. ใช้สื่อที่เข้าใจง่าย ผลิตง่าย และให้เหมาะกับคุณสมบัติของผู้เข้ารับการเรียนรู้

8. ระยะเวลาไม่ควรใช้สื่อนานเกินไป จะไม่เกิดความสนใจ

เทคนิคการฝึกอบรมดังที่ได้กล่าวมา หากพิจารณาถึงลักษณะของกิจกรรมและประโยชน์ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับแล้ว อาจจำแนกได้ดังนี้

1. เทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้บอกเล่าเนื้อหา บอกแนวคิด หรือให้หลักการต่าง ๆ แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยาย การอภิปราย การสัมมนา การศึกษาเฉพาะกรณี ฯลฯ

2. เทคนิคการฝึกอบรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือกระทำด้วย ได้แก่ การระดมสมอง การทดลองเรียนงาน การสอนแนะ การฝึกปฏิบัติงาน ฯลฯ เทคนิคจำพวกนี้ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความสนใจในการฝึกอบรม วิทยากรจะต้องสรุปแนวคิดและหลักการที่ได้จากการทำกิจกรรมในตอนจบกิจกรรม และอภิปรายในแนวทางที่จะนำไปใช้ในชีวิต

3. เทคนิคการฝึกอบรมที่ผู้อบรมได้แสดงบทบาทต่าง ๆ ได้แก่ สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมุติ การสาธิต การทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ฯลฯ เทคนิคการฝึกอบรมจำพวกนี้ก็ต้องสรุปแนวคิดและหลักการตลอดจนแนวทางที่จะนำไปใช้เช่นเดียวกัน

จากเอกสารต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าวิธีการฝึกอบรมจะต้องมีการเตรียมการก่อน เช่น การวางแผนหลักสูตร การวิเคราะห์ผู้เข้ารับการอบรม การเลือกใช้สื่อ การเตรียมอุปกรณ์ ตลอดจนขั้นตอนการอบรมและการสรุปผลหลังจากการอบรมด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม

มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการฝึกอบรมอยู่มาก การวิจัยการฝึกอบรมในเชิงการศึกษามีดังนี้

โรเบิร์ตสัน (Robertson. 1976 : 3458-A) ได้ศึกษาความต้องการในการอบรมระหว่างประชากรของผู้บริหารการศึกษาในวิทยาลัยชุมชนออนตาริโอ พบว่า ผู้บริหารการศึกษามีความต้องการอบรมในเรื่องต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษา
2. การวางแผนจัดโปรแกรมการเรียนการสอนและการประเมินผล
3. การบริหารงานบุคคล
4. การพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ
5. การบริหารงบประมาณ
6. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
7. การฝึกทักษะพิเศษอื่น ๆ

วอร์เนอร์ (Warner. 1981 : 666-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอนอบรมครูประถมศึกษา ระดับ 1 เพื่อให้ครูได้นำความรู้จากการอบรมไปใช้สร้างชุดการสอนสำหรับเด็กระดับ 1 โดยทำการทดลองกับครู จำนวน 66 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน กลุ่มควบคุม 26 คน ผลการศึกษาพบว่า คะแนน 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับประสิทธิภาพ

นภาพร สิงห์ (2531 : 92) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนรายบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางการวิจัยสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ผลการวิจัยและพัฒนาทำให้ได้ชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางการวิจัยที่ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองหรือนำไปใช้ฝึกอบรมกลุ่มเล็กและภาคสนามได้ มีกระบวนการสร้างตามหลักโมดูล ปรากฏว่าได้ประสิทธิภาพของชุดการสอน 82.88/89.53 และ 80.05/87.98

สุดใจ บุตรอากาศ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินผลการฝึกอบรมครูการศึกษา นอกโรงเรียนภาคเหนือ จากกลุ่มประชากร จำนวน 159 คน พบว่า ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาตามหลักสูตรการฝึกอบรมครูการศึกษา นอกโรงเรียนเพิ่มขึ้น คือ คะแนนก่อนอบรมและคะแนนหลังการอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรทั้งด้านความคิด การกระทำ ความสามารถ ความรู้ ความชำนาญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ต่อบุคลากร และต่อสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์โลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่งอยู่ตลอดเวลา การฝึกอบรมจึงมีประโยชน์อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยปรับเปลี่ยนเจตคติ พฤติกรรมการสอนของครูผู้มีความรู้ที่ให้ความรู้กับเด็กและเยาวชนของชาติให้ทันสมัย และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบัน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการวิดิทัศน์

ปัจจุบันหน่วยงาน องค์กรและสถาบันต่าง ๆ ได้นำรายการวิดิทัศน์มาใช้อย่างมากมา ด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อความบันเทิง ธุรกิจการค้า การศึกษา การประชาสัมพันธ์ และมีแนวโน้มจะใช้วิดิทัศน์มากขึ้น วิดิทัศน์เป็นสิ่งที่มีความลักษณะเฉพาะตัวที่เหมาะสมที่สุด เพราะวิดิทัศน์สามารถให้ผู้เรียนได้รับทราบทั้งภาพและเสียงพร้อมกัน อีกทั้งยังมีตัวอักษรประกอบด้วย ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วและเข้าใจบทเรียนได้ง่ายกว่าสิ่งอื่น ๆ

คุณค่าของรายการวิดิทัศน์

รายการวิดิทัศน์มีคุณค่า ความสำคัญ ข้อดีเด่น ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ข้อเสนอ ดังนี้

ชม ภูมิภาค (2525 : 238) และ สนั่น ปัทมะทิน (2527 : 72 - 75) ได้กล่าวถึงข้อดีของรายการวิดิทัศน์ไว้ สรุปได้ดังนี้

1. เล่นดูภาพและฟังเสียงได้สะดวก โดยไม่ต้องการความมืดเหมือนภาพยนตร์
2. ชอบรายการไหนก็เล่นซ้ำได้ตามต้องการ แต่โทรทัศน์ที่ออกอากาศตามปกติทำไม่ได้
3. เล่นเมื่อไรก็ได้ ไม่ต้องรอเวลาเหมือนดูโทรทัศน์ ตราบใดที่มีไฟฟ้า
4. มีอิสระในการเลือกชมรายการอื่นได้ตามต้องการเท่าที่จะหารายการวีดิทัศน์ได้ ไม่ต้องทนดูรายการโฆษณาอันน่าเบื่อหน่าย และ/หรือชมรายการที่ไม่ชอบทางโทรทัศน์
5. ช่วยบ้านที่มีไฟฟ้าใช้ แต่รับภาพและเสียงทางโทรทัศน์ได้ไม่ชัดหรือรับไม่ได้เลย ให้ได้รับความบันเทิงจากรายการวีดิทัศน์แทนโทรทัศน์
6. บันทึกภาพและเสียงจากโทรทัศน์โดยตรงได้ตามต้องการ
7. บันทึกภาพและเสียงตรงจากภาพยนตร์ได้โดยใช้เครื่องประกอบ
8. ถ่ายบันทึกภาพและเสียงแบบถ่ายภาพยนตร์ โดยใช้กล้องวีดิทัศน์บันทึกลงบนแถบวีดิทัศน์ได้ตามต้องการ

จากข้อดีลักษณะเด่นและประโยชน์ของรายการวีดิทัศน์เราอาจนำรายการวีดิทัศน์มาใช้เพื่อการศึกษาในลักษณะดังนี้ (สุดสวาท เกศบุรมย์. 2530 : 14)

1. ใช้สอนเนื้อหาตามหลักสูตรโดยจัดผู้เชี่ยวชาญในแต่ละวิชามาเป็นผู้สอน จะทำให้ได้รายการที่มีคุณภาพ
2. ใช้ในการสาธิตการแสดง การทำสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งในการถ่ายทอดสามารถนำเสนอในสิ่งที่ผู้ชมควรได้ดูได้ชมเป็นอย่างดี เช่น ภาพ Close up ทำให้ง่ายต่อการเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้
3. ใช้ในการสอน ซึ่งอาจจะเป็นรายการเสริมบทเรียนหรือเป็นรายการเพิ่มพูนความรู้ เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. ใช้ในการให้ความรู้ในลักษณะของการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนทั่วไป โดยจัดทำเป็นโปรแกรมข่าวสารข้อมูล ความรู้ทั่วไปที่เป็นประโยชน์หรือรายการที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะและอาชีพ แล้วนำไปเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ในรูปของรายการทีวีหรือเผยแพร่ในรูปของวีดิทัศน์เคลื่อนที่ก็ได้
5. ใช้ในการฝึกอบรมบุคคล และการพัฒนาทักษะด้านปฏิบัติโดยการบันทึกภาพกิจกรรม เหตุการณ์หรือการฝึกภาคปฏิบัติ และนำมาฉายดูข้อดีข้อเสียต่าง ๆ เพื่อหาจุดบกพร่องแล้วแก้ไขให้ดีขึ้น

6. ใช้ในการเสริมสร้างหรือปลูกฝังทัศนคติ ระเบียบวินัย จริยธรรม คุณธรรม หรือใช้ในการให้ความคิดรวบยอด เช่น ใช้ในการรณรงค์ในเรื่องความสะอาดของบ้านเมืองการป้องกัน การตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น

การใช้วีดิทัศน์ในลักษณะเป็นสื่อการฝึกอบรม สามารถแยกลักษณะการใช้พื้นฐานได้ 4 ลักษณะ คือ (อุดม มุ่งเกษม และนางลักษณ หอตระกูล. 2528 : 133-134)

ลักษณะที่ 1 ใช้เป็นสื่อช่วยการสอนโดยใช้เสริมสื่ออื่น ๆ หรือเสริมเทคนิควิธีการฝึกอบรมอื่น ๆ เช่น รายการที่นำมาฉายประกอบเรื่องที่บรรยาย เป็นต้น

ลักษณะที่ 2 ใช้เป็นสื่อทำการสอนโดยตรง ซึ่งต้องมีการผลิตหรือออกแบบมาเป็นรายการพิเศษ เน้นความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หรือการทำให้ผู้ชมเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างได้อย่างแท้จริง เช่น รายการสอนประเภทช่างฝีมือหรือทักษะเป็นส่วนใหญ่

ลักษณะที่ 3 ใช้เป็นสื่อขยายความคิด ประสบการณ์ เป็นการใช้อยู่เพื่อนำสิ่งซึ่งจะเป็นประโยชน์เกี่ยวข้องกับสาระที่ได้ให้แล้วมาแสดงให้ผู้ชมได้รับการย้ำเตือน และทดสอบความรู้ความเข้าใจให้มีความคิดความจำที่ดีขึ้นกว่าเดิม เช่น การบันทึกเหตุการณ์สำคัญมาแสดงภายหลัง เป็นต้น

ลักษณะที่ 4 ใช้เป็นสื่อทำหน้าที่แทนวิทยากร เป็นลักษณะการใช้ที่ไม่ต้องการวิทยากร เพราะมีลักษณะของการเรียนการสอนแบบบทเรียนสำเร็จรูปมาประยุกต์ใช้ และหากใช้คอมพิวเตอร์มาผนวกหรือวีดิทัศน์เข้ามาช่วยจะทำให้สถานการณ์การเรียนรู้ดีขึ้น โดยที่สามารถมีการตอบโต้ระหว่างผู้เรียนกับวีดิทัศน์ได้ในลักษณะนี้เราเรียกว่า วีดิทัศน์ปฏิสัมพันธ์ (Interactive Video) หรือเรียกว่าการใช้การสอนด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer Based Instruction)

วสันต์ อดิศักดิ์ (2533 :13-14) ได้ชี้ให้เห็นว่าวิทยุโทรทัศน์มีจุดเด่นที่ให้คุณค่าในด้านการศึกษา การเรียนการสอน และการฝึกอบรม คือ

1. สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในห้องบรรยายขนาดใหญ่ได้อย่างดี ช่วยให้ผู้เรียนเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน เช่น การทดลอง การสาธิต นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนเรียนได้เป็นจำนวนมาก โดยการเพิ่มเครื่องรับภาพให้มากขึ้น

2. สามารถนำเอาสื่อการเรียนการสอนชนิดอื่น ๆ มาใช้ได้อย่างดี ไม่ว่าจะเป็นแผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ ภาพถ่าย สไลด์ ภาพยนตร์ แถบวีดิทัศน์ ตลอดจนพวกวัสดุสามมิติอื่น ๆ

3. สามารถนำสิ่งที่อยู่ไกลตัวผู้เรียนมาสู่ผู้เรียนได้ อาจใช้สื่อที่กล่าวในข้อ 2 เข้าช่วย เช่น พุดถึงภูเขา น้ำแข็งก็สามารถนำภาพยนตร์เกี่ยวกับสิ่งนี้เข้ามาประกอบให้ผู้เรียนเห็นภาพได้อย่างชัดเจน

4. จัดอุปกรณ์ด้านเวลาและระยะทางออกไป ไม่ว่าด้านระบบการออกอากาศ ระบบส่งตามสายเคเบิล หรือการบันทึกแถบวีดิทัศน์ ทำให้ผู้รับในสถานที่ต่าง ๆ รับได้ง่ายขึ้น

5. เป็นสื่อที่เข้าสู่มวลชนได้จำนวนมาก จึงทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายลงมากเมื่อเฉลี่ยต่อหัวของผู้รับ

6. เทคนิคทางภาพพิเศษจะช่วยให้การผลิตรายการส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

7. การบันทึกภาพที่สามารถนำมาดูย้อนกลับได้ทันที ทำให้เหมาะแก่การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการฝึกอบรมต่าง ๆ ได้ดี เช่น การฝึกพูด การฝึกสอนหน้าชั้นเรียน ฯลฯ

8. การมีอิทธิพลทางจิตใจต่อผู้ชม ทำให้เหมาะแก่การใช้เป็นเครื่องมือสร้างค่านิยมต่าง ๆ แก่ผู้ชม

9. การใช้ผสมผสานกับสื่อชนิดอื่นได้ย่อมสร้างคุณค่าการเรียนรู้อย่างสูง อาทิ การเชื่อมต่อกับระบบคอมพิวเตอร์กับเครื่องบันทึกแถบวีดิทัศน์หรือเครื่องเล่นแผ่นบันทึกภาพ จะทำให้ปฏิสัมพันธ์ด้านการเรียนการสอนระหว่างผู้เรียนกับสื่อมีประสิทธิภาพ

โทรทัศน์ เป็นสื่อมวลชนที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความก้าวหน้าของโทรทัศน์ได้พัฒนามาจนถึงการบันทึกในรูปของเทปโทรทัศน์ที่เรียกว่า "วีดิทัศน์" ทำให้ได้รับความสะดวกและมีประสิทธิภาพในการนำสื่อประเภทนี้ไปใช้ในการศึกษาได้มาก เพราะสามารถเลือกดูภาพตามที่ต้องการได้ บังคับแถบเทปให้เลื่อนเดินหน้าถอยหลัง ดูภาพซ้ำหรือหยุดดูเฉพาะภาพก็ได้ (กิดานันท์ มลิทอง. 2536 : 144)

การผลิตรายการวีดิทัศน์

การผลิตรายการวีดิทัศน์ต้องมีขั้นตอนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นก่อนการผลิต การดำเนินการผลิต และหลังการผลิต ซึ่ง ทองฟู จินะโชติ (2531 : 112-113) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตสื่อเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการฝึกอบรมต้องคำนึงถึงวิธีการต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนผลิตสื่อในการฝึกอบรม
2. การเตรียมสื่อในการฝึกอบรม
3. การดำเนินการผลิตสื่อในการฝึกอบรม

ขั้นที่ 1 การวางแผนผลิตสื่อในการฝึกอบรม โดยพิจารณาว่าจะนำไปใช้อะไรกับใคร สถานที่ที่ใช้ เวลาที่ต้องการ และจะผลิตเมื่อไร ทำเมื่อไร ต้องวางแผนให้รัดกุมในการผลิตสื่อและกำหนดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นที่ 2 การเตรียมสื่อในการฝึกอบรม โดยกำหนดให้จำนวนวันแปรไปตามเนื้อหาของหลักสูตร กำหนดระยะเวลาที่ใช้ เช่น 5, 6, 10 วัน สื่อที่ใช้ต้องสอดคล้องกับที่เตรียมวางโครงเรื่องการกำหนดตามแผนการ การใช้สื่อประเภทใดนั้นขึ้นกับเทคนิคของการฝึกอบรม และการบรรยาย การสาธิต หรือกรณีศึกษา การเตรียมอุปกรณ์ ตามขั้นตอนของการฝึกอบรมให้สัมพันธ์กันกับกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม

ขั้นที่ 3 การดำเนินการผลิตสื่อในการฝึกอบรม ขั้นนี้หลังจากวางแผนและเตรียมการด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่จะนำมาถ่ายทอด เพื่อประกอบการเรียนรู้เช่น แผ่นใสหรือภาพนิ่ง และอัดเทปประกอบคำบรรยายตามเนื้อหาของหลักสูตร

ในการวางแผนการผลิตบทเรียนทางโทรทัศน์ เมื่อได้กำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาวิชา ศึกษาผู้เรียนและคัดเลือกครูแล้ว จะต้องดำเนินการด้านวิธีสอน คือ

1. วางแผนวิธีการสอน ลำดับขั้นตอนการสอน
2. ผลิตและจัดอุปกรณ์การสอนสำหรับบทเรียน
3. จัดเอกสารและตำราประกอบบทเรียน รวมทั้งคู่มือครูและนักเรียน

ตลอดเวลาการเตรียมการทั้งหมดนี้ฝ่ายผลิตรายการจะต้องมาคอยถามและให้คำแนะนำชี้แจง โดยเฉพาะในเรื่องวิธีสอนบทเรียน และวางขั้นตอนไปในลักษณะของความต่อเนื่องของบทเรียน ทั้งภาพทั้งเสียง เป็นขั้นต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกและบังเกิดความแน่นอนในการเขียนบทโทรทัศน์ เมื่อเขียนบทโทรทัศน์แล้วอาจมีการสอบถามร่วมกัน ทั้งความสะดวกในการผลิตและความถูกต้องในทางวิชาการ เมื่อตกลงกันได้แล้วก็ลงมือถ่ายทำได้ เพื่อให้รายการออกมาดีควรจะได้ซ้อมสอนเสียก่อน จนได้ที่แล้วก็เป็นเรื่องของฝ่ายผลิตรายการที่จะดำเนินการถ่ายทำและบันทึกหลังจากการถ่ายทำแล้วควรที่จะประเมินผลทั้งฝ่ายผลิตและฝ่ายวิชาการ หากพบว่ามีส่วนบกพร่องในส่วนใดก็สมควรแก้ไข เช่น ด้านภาพ กล้อง แสง สี เสียง ก็จะได้ปรับปรุงใหม่ ทางฝ่ายวิชาการอาจตั้งจุดมุ่งหมายไว้ไม่ดี เนื้อหาจัดไม่เหมาะหรืออุปกรณ์การสอนไม่ดีก็จะได้แก้ไขถ่ายทำและบันทึกใหม่ เมื่อทำบทเรียนใหม่หลังจากแก้ไขแล้ว เพื่อให้ได้รายการที่ดีควรนำออกไปทดสอบภาคสนามและประเมินผลดูว่าได้ผลเพียงใด ทั้งทางวิชาการและเทคนิค บทเรียนนั้นควรเก็บไว้เป็นต้นฉบับสำหรับบันทึกซ้ำ (Duplicate) เป็นเทปโทรทัศน์ (Video Tape) สำหรับถ่ายทอดรายการเมื่อต้องการต่อไป บทเรียนนี้เมื่อนาน ๆ ไปอาจล้าสมัย เช่นเดียวกับหนังสือตำราควรแก้ไขหรือปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ (พินิต วัฒน. 2520 : 9-10)

สิริเสก ชื่นมนัส (2540 : 33-34) ได้สรุปขบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ไว้ว่า ขบวนการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ตามหลักสูตรนั้นต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างฝ่ายผลิตหรือฝ่ายเทคนิค

กับฝ่ายหลักสูตรหรือวิชาการในขั้นต้น คือ การวางแผนที่ทางฝ่ายหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์และกำหนด คือ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนของบทเรียนไว้ชัดเจนว่า เมื่อนักเรียนเรียนจบตอนแล้ว นักเรียนจะได้อะไร หรือทำอะไรตามเป้าหมายได้
2. กำหนดเนื้อหาวิชาของบทเรียนว่าครอบคลุมสิ่งใดและสนองจุดมุ่งหมายของบทเรียนเพียงใด และจะเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในลักษณะอย่างไรจะพร้อมที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาพและเสียงหรือรายการบนจอโทรทัศน์ได้
3. วิเคราะห์นักเรียนในกลุ่มและวัยที่จะเป็นผู้รับบทเรียนทางโทรทัศน์ เช่น วัย ความสามารถ ความรู้พิเศษ ความสนใจ พื้นฐานทางวัฒนธรรม และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการทำบทเรียนให้เหมาะสม
4. การเลือกครู จะต้องเลือกอย่างพิถีพิถัน โดยปกติจะเลือกครูที่สอนเก่งแต่ก็ต้องระวังในเรื่องนี้ ครูที่ตามปกติสอนเก่งแต่เมื่อออกหน้ากล้องอาจจะทำอะไรไม่ได้หรือไม่ดีเหมือนสอนในชั้นเรียนตามปกติ ครูจะต้องร่วมมือและยอมรับการที่ต้องฝึกอะไรบางอย่างเพื่อให้เข้ากับเทคนิคการเสนอเรื่องราวตามวิธีการของโทรทัศน์ ครูจะต้องมีคุณลักษณะเป็นที่ยอมรับของคนเรียนว่าเหมาะสมกับลักษณะวิชาที่เขาสอนด้วย การคัดเลือกและกำหนดที่จะสอนบทเรียนจากโทรทัศน์จึงนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น

การใช้รายการวิทยุทัศน์

การอบรมหรือพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถจะอาศัยเพียงการบรรยายอาจไม่ช่วยให้การฝึกอบรมนั้นได้รับผลสำเร็จสูงสุด การอบรมครูภาษาอังกฤษถึงวิธีการสอนจึงควรใช้สื่อเข้ามาช่วย วิน เชื้อโพธิ์หัก (2537 : 83-84) ได้กล่าวถึงเทคนิคในการอบรมโดยใช้โสตทัศนูปกรณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการฝึกอบรมโดยใช้โสตทัศนูปกรณ์เข้าช่วย เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เกิดความรู้ ความเข้าใจรวดเร็วขึ้น โสตทัศนูปกรณ์ที่นำมาใช้มีหลายอย่าง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ เทป สไลด์ โสตทัศนูปกรณ์แต่ละอย่างให้ประโยชน์ต่างกัน เทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้โสตทัศนูปกรณ์เป็นส่วนประกอบสำคัญอาจจำแนกได้ตามชนิดของโสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ ดังนี้

1. โทรทัศน์การสอน (Instructional Television) เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้โทรทัศน์ โทรทัศน์ให้ทั้งเสียงและภาพ จึงมีประโยชน์และข้อดีเช่นเดียวกับการใช้ภาพยนตร์แต่ดีกว่าภาพยนตร์ที่ไม่ต้องควบคุมเกี่ยวกับแสงมากนัก แต่มีข้อเสียคือใช้ได้กับจำนวนคนจำกัดวันเสียแต่

จะต้องจัดโทรทัศน์วงจรปิด หรือมีเครื่องรับหลาย ๆ เครื่อง โทรทัศน์การสอนช่วยเพิ่มพูน ประสิทธิภาพในการสอน เพราะทำให้ผู้ชมปฏิบัติตามได้ เนื่องจากจะมีโอกาสสังเกตสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าการแสดงให้ดูในห้อง และหากเป็นโทรทัศน์วงจรปิดก็อาจหยุดเครื่องถอยกลับเรื่องที่สนใจได้ โทรทัศน์การสอนอาจใช้เพื่อบันทึกการแสดงบทบาทสมมุติ การอภิปราย แล้วนำมาใช้ใหม่เพื่อ ตรวจสอบรายละเอียด เพื่อบันทึกการประชุม สาธิตการแสดงที่ต้องใช้สถานที่จริง หรือเพื่อใช้ แทนผู้สอนเมื่อผู้สอนมาสอนไม่ได้

2. ภาพยนตร์การสอน (Instructional Film) เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้ภาพยนตร์ ประกอบ ภาพยนตร์ให้ทั้งเสียงและภาพ จึงมีประโยชน์เช่นเดียวกับการใช้โทรทัศน์แต่ดีกว่า โทรทัศน์ที่เข้าได้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนมาก ข้อเสียของภาพยนตร์ก็คือ จะต้องควบคุม แสง ภาพยนตร์สามารถใช้เสริมเนื้อหาของคำสอนซึ่งให้โดยวิธีอื่นแล้วภาพยนตร์อาจใช้สาธิตวิธีการทำงาน แสดงให้เห็นถึงเทคนิคและแนวคิดใหม่ ๆ อาจใช้แทนผู้สอนเมื่อผู้สอนสอนไม่ได้ ก่อนสอนต้องตรวจสอบคุณภาพยนตร์เสียก่อนว่าตรงกับวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้หรือไม่ แนะนำภาพยนตร์ และเป้าหมายให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบ หลังจากชมภาพยนตร์แล้วควรมีการอภิปราย

3. สไลด์หรือเทปการสอน (The Slide/Tape Presentation) เทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้ สไลด์และหรือเทปเป็นสื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทั้งเสียงและหรือภาพในเวลาเดียวกัน สไลด์และเทปใช้เพื่อเสริมข่าวสารที่ให้ได้ด้วยคำพูดแล้วใช้เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจในหัวข้อที่บรรยายหรืออภิปราย อุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในเทคนิคนี้คือเครื่องเล่นเทปและเครื่องฉายสไลด์ซึ่งจัดไว้ล่วงหน้า อุปกรณ์ทั้งสองจะต้องจัดใช้ให้สัมพันธ์กัน เวลาที่ใช้อาจหลังการบรรยายหรือก่อนการบรรยายก็ได้

งานวิจัยเกี่ยวกับรายการวิทยุทัศน์

มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านรายการวิทยุทัศน์มากมาย ผู้วิจัยขอเสนองานวิจัยด้านรายการวิทยุทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมดังนี้

สุประณีต ยศกลาง (2528 : 72) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างและทดลองใช้รายการวิทยุทัศน์ สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด สำหรับฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การฝึกอบรมโดยวิธีการใช้รายการวิทยุทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

วรพงศ์ ตติยะวรรณ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการผลิตรายการโทรทัศน์เรื่อง ของจริง และหุ่นจำลอง สำหรับนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิต ของวิทยาลัยครู และเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนจากรายการโทรทัศน์กับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยครูจันทระเกษม เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 ที่เรียนวิชาศึกษา 361 เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 35 คน และกลุ่มทดลอง 35 คน โดยมีแบบแผนการทดลอง Post Test Only Control Group Design กลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนปกติ กลุ่มทดลองเรียนจากรายการโทรทัศน์ ในเนื้อหาเดียวกัน หลังจากเรียนจบบทเรียน ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันที นำคะแนนมาวิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ T-Test แบบ Independent ผลการศึกษา ค้นคว้าปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่เรียนจากรายการโทรทัศน์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนปกติ

อนันต์นพ นิรมล (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ของนักเรียนที่เรียนจากรายการวิทยุทัศน์กับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ประจำปีการศึกษา 2530 จำนวน 40 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์จากรายการวิทยุทัศน์ ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์จากการสอนปกติ หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ววัดผลการเรียนรู้ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติของนักเรียนทั้งสองกลุ่มทันที แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มโดย T-Test Independent ผลการศึกษพบว่า ผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ภาคปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนจากรายการวิทยุทัศน์สูงกว่าผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการเรียนรู้ภาคความรู้ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

วิภาวรรณ สุขสถิตย์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการผลิตรายการวิทยุทัศน์การสอนสำหรับใช้ในการเรียนการสอนวิชาเครื่องแต่งกายชาย ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โรงเรียนสารพัดช่าง วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest - Posttest Design รายการวิทยุทัศน์การสอนผลิตขึ้นโดยใช้เนื้อหาตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมในวิชาเครื่องแต่งกายชายเรื่อง การประกอบตะเข็บข้างและการทำกระเป๋าช้างกางเกง โดยมีสื่ออื่นประกอบคือ คู่มือการใช้สื่อรายการวิทยุทัศน์การสอน เอกสารสรุปเนื้อหาการเรียนการสอนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์การสอน เอกสารสรุปเนื้อหาการเรียนการสอน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์การสอนได้ทำสองขั้นตอน คือ ครั้งแรกนำไปทดลองกับอาจารย์ 7 ท่าน ซึ่งผ่านการเห็นชอบ และครั้งที่สองได้ทำการทดลองกับนักศึกษา 5 คน ผลการทดลองปรากฏว่า รายการวิดิทัศน์การสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 สำหรับการสอนได้นำรายการวิดิทัศน์การสอนพร้อมทั้งสื่อประกอบไปดำเนินการศึกษาทดลองกับนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนสารพัดช่างสีพระยา เขตกรุงเทพมหานคร ที่สมัครเรียนในภาคการศึกษา 2532 ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือน พฤษภาคม 2532 แผนกเครื่องแต่งกายชาย ซึ่งมีจำนวน 4 ห้องเรียน ๆ ละ 15 คน ใช้วิธีการจับสลากนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเพียง 1 ห้องเรียน ผลการทดลองพบว่า การสอนโดยใช้รายการวิดิทัศน์การสอนเรื่องการประกอบตะเข็บข้างและการทำกระเป๋าทรงกางเกง ทำให้นักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น แผนกเครื่องแต่งกายชาย โรงเรียนสารพัดช่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนันต์ สบฤกษ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนวิดิทัศน์ เรื่องศัพท์สัณยศาสตร์ไทย ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2530 โดยตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพของบทเรียนวิดิทัศน์ไว้ 80/80 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาวิชาเอกดนตรีศึกษา ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ บทเรียนวิดิทัศน์เรื่องศัพท์สัณยศาสตร์ไทยและแบบทดสอบ ซึ่งบทเรียนวิดิทัศน์เรื่องศัพท์สัณยศาสตร์ไทยแบ่งออกเป็น 3 บทเรียนคือ บทเรียนที่ 1 ศัพท์สัณยศาสตร์ที่เป็นวิธีการปฏิบัติ จำนวน 6 คำ บทเรียนที่ 2 ศัพท์สัณยศาสตร์ที่เป็นวิธีการปฏิบัติและเทคนิคการบรรเลงจำนวน 6 คำ บทเรียนที่ 3 ศัพท์สัณยศาสตร์ที่เป็นเทคนิคการบรรเลงจำนวน 8 คำ แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการรับรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ หาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบและเกณฑ์ 80/80 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนวิดิทัศน์จากการประเมินผลของคะแนนจากแบบทดสอบหลังการเรียน นักศึกษาทำคะแนนต่ำสุดได้ร้อยละ 94 และนักศึกษาทำคะแนนได้สูงสุตร้อยละ 100 สรุปได้ว่าบทเรียนวิดิทัศน์เรื่องศัพท์สัณยศาสตร์ไทยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

จากเอกสารและผลงานการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า รายการวิดิทัศน์มีคุณค่าต่อการเรียนการสอนมาก งานวิจัยหลาย ๆ เรื่องได้ผลสรุปตรงกันว่า รายการวิดิทัศน์ที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างจากการสอนปกติ แสดงให้เห็นว่ารายการวิดิทัศน์มีความ

เหมาะสมจะใช้เป็นสื่อในการฝึกอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ได้รับการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ อย่างทั่วถึง มีวิธีการไม่ยุ่งยาก สามารถใช้ได้หลาย ๆ ครั้ง คุ่มค่าต่อการลงทุน สื่อวีดิทัศน์จึงเหมาะสมกับการฝึกอบรมมาก

4. เอกสารและงานที่วิจัยเกี่ยวข้องกับวิธีสอนและกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคข้อมูลข่าวสาร สำหรับประเทศไทยภาษาอังกฤษเป็นภาษาหนึ่งที่ใช้ติดต่อกับนานาชาติได้ ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้สามารถใช้การได้ก็ควรจะต้องใช้วิธีการเรียนการสอนที่ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน วิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับผู้สอนในยุคโลกาภิวัตน์นี้

วิลเลียมส์ (Williams. 1979 : 18-19) ได้อธิบายองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Competence) ว่าประกอบด้วยความรู้ 4 ประการคือ

1. กฎเกณฑ์ทางด้านกลไกของภาษา กฎเกณฑ์นี้ทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าคำพูดนั้น ๆ ถูกหรือผิดไวยากรณ์
2. กฎเกณฑ์ในด้านความหมาย เป็นกฎเกณฑ์ที่เชื่อมโยงคำพูดกับสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นการเลือกใช้คำศัพท์จึงเป็นสิ่งสำคัญ ฉะนั้นจะทำให้เกิดการสื่อความหมายที่ผิด ๆ ได้ กฎเกณฑ์นี้จะสามารถตอบคำถามได้ว่า "ผู้พูดได้พูดในสิ่งที่เขาต้องการหรือไม่"
3. ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง กฎเกณฑ์นี้จะตอบคำถามได้ว่า "ผู้พูดใช้คำพูดและส่งสารด้วยวิธีการที่เหมาะสมหรือไม่" ใช้ภาษาที่เป็นแบบแผนหรือเป็นแบบกันเอง (Formal or Informal) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเลือกใช้คำศัพท์และโครงสร้างด้วย
4. การยอมรับลักษณะที่มีใช้ภาษาจาก (Non - Linguistic Convention) เช่น สถานภาพทางสังคม ท่าทาง การเคลื่อนไหวสายตา การแสดงสีหน้า และอื่น ๆ ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้จะตอบคำถามได้ว่า "ผู้พูดมีการเคลื่อนไหวและวางตนเหมาะสมหรือไม่"

ซาวิญยง (Savignon. 1982 : 35-46) กล่าวว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ของความสามารถในการสื่อสารซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการออกแบบหลักสูตรและการฝึกในชั้นเรียนคือ

1. ความสามารถทางด้านไวยากรณ์ (Grammatical Competence) เป็นกุญแจดอกสำคัญของหลักภาษาศาสตร์ อันได้แก่ ความสามารถในการจำศัพท์ หน่วยเสียง หน่วยคำ โครงสร้าง การผสมผสานองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้เข้าเป็นรูปคำหรือรูปประโยค ความสามารถทางด้านไวยากรณ์จะไม่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางไวยากรณ์ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งโดยเฉพาะ หรือ

ความสามารถในการทำให้เกิดความกระจ่างเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ คนเราจะแสดงสมรรถภาพทางด้านไวยากรณ์โดยใช้กฎเกณฑ์ (Using a Rule) ไม่ใช่การบอกกฎเกณฑ์ (Stating a Rule)

2. ความสามารถทางกฎเกณฑ์การใช้ภาษาในสังคม (Socio-linguistic) คำนี้ถึงกฎการใช้ภาษาในสังคม ต้องเข้าใจภาษาในบริบทของสังคม บทบาทของผู้ร่วมสนทนาข่าวสารที่แลกเปลี่ยนกันและหน้าที่ของการมีปฏิสัมพันธ์ สิ่งที่ต้องพิจารณาคือ ความเหมาะสมในการใช้ภาษา และการตัดสินใจอะไรคือความเหมาะสม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกี่ยวข้องมากกว่าการที่จะรู้ว่าจะต้องพูดอะไร พูดอย่างไร นอกจากนี้ยังจะต้องรู้ด้วยว่าเมื่อไรควรจะเงียบด้วย ดังนั้นเป้าหมายหนึ่งต้องการวิเคราะห์วัฒนธรรมร่วม คือ การทำให้เกิดความกระจ่างในกฎเกณฑ์ (Explicit Rule) ที่จะช่วยให้ผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาได้เข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบที่เขาไม่คุ้นเคย

3. ความสามารถในการตีความ (Discourse Competence) การตีความนี้ไม่ได้หมายถึงการทำความเข้าใจในประโยคแต่ละประโยค แต่หมายถึง การตีความหมาย ความเกี่ยวข้องกันระหว่างชุดของประโยคเพื่อหาความหมายรวมที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อ ในการนี้จำเป็นต้องใช้ความรู้หลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ทางกฎเกณฑ์ทางภาษา วัฒนธรรม ความรู้ในสาขาวิชาความรู้รอบตัวและประสบการณ์ในชีวิต เข้าช่วยในการตีความ นอกจากนี้การตีความยังขึ้นอยู่กับการเจตนา ค่านิยม จุดประสงค์ของทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อความที่ไม่มีความเชื่อมโยงให้เห็นเด่นชัด

4. ความสามารถในการกลวิธีการสื่อสาร (Strategies Competence) ในการสื่อสารไม่มีผู้ใดสามารถดำเนินการสื่อสารไปได้อย่างราบรื่นโดยไม่มีอุปสรรค อุปสรรคในที่นี้ได้แก่การนึกคำไม่ออก ไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นอย่างไรดี ต้องการเบนความสนใจของผู้ฟังไปสู่เรื่องอื่นหรือต้องการหาทางให้ผู้ร่วมสนทนาเห็นว่าเราไม่เข้าใจที่เขาพูด ต้องการเวลาหยุดพักสักนิดแต่ยังอยากให้การสนทนาดำเนินต่อไปในเรื่องนี้หรือต้องการปรับปรุงเปลี่ยนคำพูดเสียใหม่ เพื่อให้คนอื่นเข้าใจได้ง่ายขึ้น ฯลฯ อุปสรรคดังที่ได้กล่าวมานี้เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกคนในทุกโอกาส ดังนั้นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการกลวิธีการสื่อสาร เพื่อที่จะได้ช่วยให้การสื่อสารดำเนินต่อเนื่องบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ กลวิธีเหล่านี้อาจประกอบด้วยการพูดซ้ำ การพูดใหม่ การลังเล การเดา การย้ำ การรุก การเปลี่ยนน้ำเสียง การใช้ท่าทางประกอบ ฯลฯ

ทย์เลอร์ (Taylor, 1983 : 72) กล่าวว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นแนวการสอนภาษาต่างประเทศที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศได้ให้ความสำคัญต่อการนำองค์ประกอบด้านการสื่อสารเข้ามามีส่วนในการสอน เขากล่าวว่า การสอนที่มีเป้าหมายอยู่ที่การสื่อสารจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. โอกาสที่นักเรียนจะถูกนำเข้าสู่สถานการณ์การสื่อสารที่เป็นจริง
2. โอกาสที่นักเรียนจะเข้ามามีส่วนในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจริง ๆ
3. กิจกรรมที่มีความหมายต่อนักเรียน และกิจกรรมที่จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนร่วมดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

จะเห็นได้ว่า หลักการสำคัญของแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นเน้นที่ความสามารถในการรับและสื่อความหมายของผู้เรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการสื่อสารที่เป็นจริง

มอร์โรว์ (Morrow. 1983 : 60-66) และ อมรา แสงจันทร์ (2524 :15) ได้เสนอหลักการอันเป็นแนวทางการสอนภาษาตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารไว้คล้ายกันดังนี้

1. ผู้เรียนรู้เป้าหมายของการทำกิจกรรม (Know what you are doing) ในขณะที่สอนผู้สอนควรจะต้องบอกให้ผู้เรียนรู้จุดประสงค์ของการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งควรจะเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ เช่น ต้องการให้นักเรียนสามารถอ่านคำแนะนำ ตามตอบทิศทางได้ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูให้นักเรียนทำ แม้แต่การฝึกฝนรูปแบบของภาษาก็สามารถที่จะจัดเป็นการสื่อสารได้ หากผู้เรียนสามารถตอบตัวเองได้ว่าทำไมถึงทำ และสามารถที่จะนำสิ่งนั้นไปเชื่อมโยงกับงานซึ่งเป็นกิจกรรมในเชิงสื่อสาร (Communicative Task) และเป็นสิ่งที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ของภาษาต่างประเทศนั้น

2. การสอนโดยแยกเป็นส่วนย่อยไม่สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้เท่ากับการสอนโดยรวมทั้งหมด (The Whole is More Important than the Sum of the Parts)

3. การสอนควรเน้นที่กระบวนการมากกว่าเน้นที่รูปแบบของภาษา (The Processes are as Important as the Forms) การจะพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศได้ ผู้เรียนควรจะต้องฝึกทำกิจกรรมในเชิงสื่อสารมากกว่าที่จะท่องจำรูปแบบของภาษา มอร์โรว์ได้เสนอแนะเทคนิค 3 ประการ ที่สามารถนำมาใช้ได้โดยลำพังหรือสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่

3.1 ช่องว่างของข้อมูล (Information Gap) คือ การสื่อสารซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างคนสองคนหรือมากกว่า โดยที่คนใดคนหนึ่งรู้หรือมีข้อมูลบางอย่างในขณะที่คนอื่น ๆ ไม่รู้และต้องการที่จะทราบข้อมูล

3.2 การเลือก (Choice) การให้โอกาสผู้เรียนในการเลือก ผู้เข้าร่วมในการสื่อสารจะเลือกรูปแบบไวยากรณ์ที่เหมาะสม และเลือกที่จะพูดหรือสื่อสารตามความคิดความต้องการของเขาเอง

3.3 ข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) ในการปฏิสัมพันธ์กัน ผู้ร่วมในการสื่อสารต่างก็มีจุดประสงค์ของการสื่อสาร การสื่อสารจึงไม่ได้เกิดจากการพูดด้วยกันเท่านั้น หากแต่ต้องมีจุดประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ด้วย และเพื่อให้การสื่อสารบรรลุเป้าหมายจำเป็นที่คู่สนทนาหรือผู้ร่วมในการสื่อสารจะต้องให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

4. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (To Learn It, Do It) ตามหลักการนี้ครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกกิจกรรมเชิงสื่อสารในสถานการณ์จริง หลังจากทีนักเรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้ภาษาไปแล้ว การที่นักเรียนอยู่ภายใต้การควบคุมของครูตลอดเวลาไม่ได้ก่อให้เกิดบรรยากาศของการสื่อสารได้ อย่างไรก็ตามก็ควรจะจัดเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ ไว้เหมาะสม

5. ไม่เคร่งครัดในข้อผิดพลาด (Mistakes are not Always a Mistakes) ในขณะที่สอนเมื่อนักเรียนทำข้อผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ใช้รูปแบบไวยากรณ์ผิด ออกเสียงผิด ตราบใดที่ยังสื่อสารกันเข้าใจ ครูไม่ควรเคร่งครัดในข้อผิดพลาดเหล่านั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษาและกล้าที่จะแสดงออก

6. ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนความรู้ด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียน ผู้สอนควรจะต้องให้ผู้เรียนเห็นว่รูปแบบของภาษาที่ใช้ในสถานการณ์ที่มีความหมายและสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ได้จริง ๆ ซึ่งเป็นการกระตุ้นและแรงให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากขึ้น ถ้าหากผู้สอนสามารถเตรียมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสพบปะสนทนากับเจ้าของภาษา ก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ความรู้ด้านความสามารถในการสื่อสารซึ่งรวมทั้งกฎไวยากรณ์และกฎของภาษาที่ใช้อยู่จริง ควรจะได้รับการจัดให้พอเหมาะไม่มากหรือน้อยเกินไปนั่นคือ ควรจัดให้พอเหมาะที่ผู้เรียนสามารถนำภาษานั้นไปใช้สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

8. ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ได้ฝึกฝน รวมทั้งได้รับประสบการณ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ผู้สอนอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ หน้าที่ของรูปแบบภาษาแต่ละแบบตลอดจนอธิบายถึงความเหมาะสมที่จะใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ และควรจะอธิบายถึงวัฒนธรรมประเพณีของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ด้วย

9. ในการสอนผู้สอนต้องเน้นการฝึกให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางไวยากรณ์ (Grammatical Competence) ไปใช้ในการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง นอกเหนือจากการที่ต้องมีความรู้ด้านกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้กับแต่ละกลุ่มสังคมและแต่ละกลุ่มสถานการณ์

10. ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ทางไวยากรณ์ และความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้ อยู่ในแต่ละกลุ่มของสังคมด้วย (Socio-linguistic Competence)

รัชนีเพ็ญ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2533 : 17) ได้สรุปทฤษฎีพื้นฐานของความสามารถทางภาษา (Communicative Competence) มีสาระสำคัญดังนี้

1. ทฤษฎีนี้จะเน้นทักษะในการสื่อความหมาย กล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสถานการณ์ที่เป็นจริงที่ผู้เรียนจะได้พบในชีวิตจริง ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายความต้องการของตนเองให้ผู้ฟังเข้าใจว่าต้องการอะไรหรือคิดอย่างไร

2. เน้นการสื่อความหมายจากภาษาที่ผู้เรียนแสดงออก โดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เป็นอันดับรองลงมา

สมิตรา อังวัฒนกุล (2535 : 112-115) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนั้น สรุปขั้นตอนการสอนที่สำคัญ ๆ ได้ดังนี้

1. ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation of Introducing New Language) ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนในแนวใด การเสนอเนื้อหาจัดเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะในขั้นตอนนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และฝึกใช้ภาษาในลำดับถัดไป จนกระทั่งผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งแต่เดิมนั้นจุดประสงค์ของการเสนอเนื้อหาหมักจะมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางภาษา อาทิเช่น ด้านการออกเสียง ความหมายของคำศัพท์ และโครงสร้างทางไวยากรณ์ สำหรับการสอนภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การเสนอเนื้อหาจะเน้นที่การให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาดังกล่าวด้วย ในการเสนอเนื้อหาอาจจะดำเนินการดังนี้

ผู้สอนนำเข้าสู่เนื้อหา (Lead - In) โดยในขั้นเริ่มแรกนี้ผู้สอนเสนอบริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียนก่อนโดยอาจใช้รูปภาพ การเล่าเรื่องให้ฟัง ฯลฯ จากนั้นจึงเสนอเนื้อหาทางภาษาแก่ผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนฟังหรืออ่าน ในด้านเนื้อหาที่เสนอ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศหลายคนเห็นพ้องกันว่าควรเป็นเนื้อหาที่มีบริบทหรือสถานการณ์กำกับอยู่ด้วย ซึ่งอาจเป็นเรื่องราวหรือบทสนทนา แต่ไม่ควรเป็นประโยคเดี่ยว ๆ และเนื้อหานั้นนอกจากจะมีคำศัพท์และรูปแบบ

ภาษาที่ต้องการนำมาสอนแล้วก็ควรจะมีคำศัพท์ หรือรูปแบบภาษาที่ผู้เรียนเคยเรียนรู้มาบ้างแล้ว เพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจเรื่องราวที่ฟังหรืออ่านได้บ้าง จากนั้นผู้สอนจะกระตุ้นการเรียนรู้ (Elicitation) โดยตรวจสอบดูว่าผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่ฟังหรืออ่านเพียงใด เช่น ถามคำถามให้ตอบ หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนพูด ถ้าผู้เรียนตอบได้หรือสามารถใช้ภาษาได้ก็ไม่จำเป็นต้องเสียเวลากับการเสนอเนื้อหามากนัก ทั้งนี้เพราะผู้เรียนอาจเคยเรียนรู้เนื้อหาดังกล่าวมาบ้างแล้ว แต่ถ้าผู้เรียนตอบได้บ้างหรือไม่ได้เลย ผู้สอนต้องตระหนักว่าจำเป็นต้องสอนหรืออธิบายเนื้อหาทางภาษาดังกล่าวให้ผู้เรียนเข้าใจ และในการสอนผู้สอนต้องอธิบาย (Explanation) และแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าเนื้อหาภาษานั้นมีรูปแบบวิธีการใช้และความหมายอย่างไร และถ้าจำเป็นอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายก็ได้

2. ขั้นการฝึก (Practice/Controlled Practice) ขั้นการฝึกเป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม (Controlled Practice) โดยมีผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึก โดยทั่วไปการฝึกในขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก แต่ก็มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้น ๆ ด้วยเช่นกัน การฝึกแบบควบคุมนี้ในขั้นเริ่มแรกมักใช้วิธีการฝึกแบบกลไก (Mechanical Drill) หรือบางครั้งเรียกว่าการฝึกซ้ำ ๆ (Repetition Drill) คือ เป็นการให้นักเรียนฝึกซ้ำ ๆ ตามตัวอย่าง จนกระทั่งสามารถจดจำและใช้รูปแบบภาษานั้นได้ แต่ยังไม่นั่นในด้านความหมาย ดังนั้นในการฝึกแบบนี้นักเรียนอาจจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจความหมายของรูปแบบภาษาที่ใช้ในการฝึกก็ได้

สำหรับการฝึกนั้นมักจะเป็นการให้นักเรียนฟังตัวอย่างภาษา การฟังอาจให้ผู้เรียนฟังจากเทปหรือจากผู้สอนประมาณ 1 - 3 ครั้ง ในกรณีที่ผู้สอนเป็นผู้พูดให้ฟัง จะต้องออกเสียงหรือพูดอย่างเป็นธรรมชาติด้วยความเร็วปกติ จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกพูดหรือออกเสียงพร้อมกันตามตัวอย่าง ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนฝึกพร้อมกันทั้งห้องหรือแบ่งฝึกทีละครั้งห้องตามความเหมาะสม การฝึกในลักษณะนี้จะทำให้ทุกคนมีโอกาสฝึกด้วยตนเองพร้อม ๆ กับได้เรียนรู้การออกเสียงหรือการพูดจากเพื่อนคนอื่นด้วย หลังจากฝึกพร้อมกันแล้วผู้สอนสุ่มเรียกผู้เรียนให้ฝึกทีละคนในขณะเดียวกัน ให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ที่เหลือมีส่วนช่วยผู้ที่ถูกเรียกให้ฝึกเดี่ยวได้ ถ้าผู้เรียนคนนั้นมีปัญหาในการฝึก ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมแม้จะเป็นการฝึกทีละคนก็ตาม นอกจากนี้ผู้สอนต้องให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนแต่ละคนด้วย เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าตนใช้ภาษาถูกต้องหรือไม่ นอกจากนี้ผู้สอนก็อาจตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนในด้านความหมายได้ โดยถามคำถามง่าย ๆ ให้ผู้เรียนตอบ

สั้น ๆ ว่าใช่-ไม่ใช่ หรือ ถูก-ผิด เป็นต้น การฝึกแบบควบคุมนี้เน้นที่ความถูกต้องของรูปแบบภาษาเป็นสำคัญ ฉะนั้นการฝึกในขั้นตอนนี้ควรใช้เวลาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production/Free Practice) การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้เพราะการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเปรียบเสมือนตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนกับการนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน การฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไปจึงมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น การฝึกใช้ภาษาในลักษณะนี้มีประโยชน์ในแง่ที่ช่วยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้รู้ว่า ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ภาษาไปแล้วมากน้อยเพียงไร ซึ่งการที่จะถือว่านักเรียนได้เรียนรู้แล้วอย่างแท้จริงก็คือ การที่นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เองโดยอิสระ นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำความรู้ทางภาษาที่เคยเรียนแล้วมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ในการฝึกในขั้นตอนนี้อีกด้วย เพราะผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาตามรูปแบบที่กำหนดมาให้เหมือนดังการฝึกแบบควบคุม ซึ่งการได้เลือกใช้ภาษาเองนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี วิธีการฝึกมักฝึกในรูปของการทำกิจกรรมแบบต่าง ๆ โดยผู้สอนเป็นผู้ริเริ่มหรือจัดการขั้นเริ่มต้นของกิจกรรมให้ เช่น อธิบายวิธีทำกิจกรรม จัดกลุ่มผู้เรียน หลังจากนั้นผู้เรียนจะเป็นผู้ทำกิจกรรมเองทั้งหมด ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการทำกิจกรรมและเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับหรือประเมินผลการทำงานกิจกรรมในภายหลัง

กรมวิชาการ (2537 : 1-2) ได้เสนอวิธีการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ว่า ควรมีขั้นตอนในแต่ละบท/เรื่อง ดังนี้

1. ขั้น Presentation ที่ครูเสนอเนื้อหาภาษาให้ผู้เรียนเข้าใจรูปแบบและความหมาย
2. ขั้น Practice ที่ให้ผู้เรียนฝึกภาษาที่เสนอในขั้นที่ 1 ในกิจกรรมที่ครูเป็นผู้ให้แนวทางหรือควบคุมอยู่
3. ขั้น Production ที่ให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่ฝึกมาบ้างแล้วจากขั้นที่ 2 ในกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมคู่ในทักษะต่าง ๆ

กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

กระบวนการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารมีองค์ประกอบ 3 ประการ (อรุณี วิริยะจิตรา 2532 : 78) คือ กิจกรรม เทคนิคการสอน บทบาทของผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งเป็นจุดสำคัญในการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารนอกเหนือจากจุดประสงค์และเนื้อหาแล้ว

กิจกรรมมีบทบาทที่สำคัญมากในกระบวนการเรียนการสอน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจะเกิดขึ้นยากหากกิจกรรมไม่เอื้อ กิจกรรมที่ดีขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม และลักษณะของการจัดกิจกรรม

ลักษณะของกิจกรรมที่เอื้อต่อการสื่อสารมีดังนี้

1. กิจกรรมเข้ากับจุดประสงค์ของบทเรียน บทเรียนที่ดีควรมีจุดประสงค์ว่าเมื่อเรียนจบบทนี้ไปแล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำอะไรได้บ้าง เช่น สามารถอธิบายเรื่องที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือสามารถขอร้องให้ผู้อื่นทำอะไรบางอย่างได้อย่างหนึ่งได้ ดังนั้นกิจกรรมที่ทำในแต่ละบทจะต้องเกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ของบทเรียนนั้น ๆ และจะต้องช่วยกันเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของบทเรียนที่วางไว้ เช่นหากจุดประสงค์ของบทเรียนวางไว้ว่า ให้ผู้เรียนรู้จักวิธีขอร้อง แต่กิจกรรมจัดให้ผู้เรียนคนที่หนึ่งขอให้ผู้เรียนคนที่สองเล่าเรื่องภาพยนตร์ที่ได้ไปดูมาให้ฟัง ก็จัดว่าเป็นกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมกับบทเรียนเพราะผู้เรียนจะมีโอกาสฝึกขอร้องเพียงเล็กน้อย น้ำหนักส่วนใหญ่ของกิจกรรมจะไปอยู่ที่การเล่าเรื่อง เป็นต้น

2. กิจกรรมมีจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย กิจกรรมที่ดีควรมีจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่มีอยู่ในการสื่อสารจริงในชีวิตประจำวัน เช่น การฝึกทักษะการอ่าน กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำควรเป็นการอ่าน แล้วทำบันทึกย่อ หรืออ่านแล้วกรอกข้อความลงในตารางแผนภูมิต่าง ๆ หรืออ่านแล้วให้ตีความเพิ่มเติม กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนอ่านข้อความแล้วให้ตอบคำถาม เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในรายละเอียดของข้อความที่อ่านแต่เพียงอย่างเดียวหรือให้ผู้เรียนให้คำตอบที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายในการสอนเท่านั้น (Pedagogical Purpose) ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย

3. กิจกรรมทำให้เกิดความจำเป็นที่จะสื่อความหมาย กิจกรรมที่ดีควรมีการสร้างสถานการณ์เพื่อให้เกิดความจำเป็นในการสื่อความหมายขึ้น โดยใช้หลักการให้ข้อมูลคนละตอนแก่ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่ม เช่น ให้ผู้เรียนมีแผนที่หรือตารางที่มีข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ในตัวเอง จึงต้องการข้อมูลของผู้อื่นทำให้ข้อมูลที่ตนมีอยู่นั้นสมบูรณ์หรือให้ผู้เรียนมีข้อมูลต่างชุดกันและจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเพื่อจะได้ข้อมูลครบถ้วน แต่การแลกเปลี่ยนข้อมูลกันแต่เพียงอย่างเดียว

ยังอาจทำให้การสื่อความหมายไม่สมจริงได้ ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้ครบถ้วนนี้มาใช้ในการตัดสินใจปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง (Problem Solving) ที่ใกล้เคียงหรือตรงกับสถานการณ์ในชีวิตจริง

4. กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการสื่อความหมาย กิจกรรมที่ดีควรให้ผู้สื่อความหมายได้รับข้อมูลย้อนกลับจากกันและกัน เพื่อที่จะได้ประเมินความสำเร็จในการสื่อสารของตนได้ เช่น ให้ผู้เรียนฝ่ายหนึ่งบอกวิธีพับกระดาษและให้อีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตาม ถ้าผู้ฟังสามารถปฏิบัติตามได้ผู้พูดก็จะทราบว่า การสื่อความหมายของตนประสบความสำเร็จ ถ้าผู้ฟังทำตามไม่ได้ผู้พูดก็จะหาวิธีการบอกใหม่ เพื่อสื่อความหมายให้สำเร็จ

5. กิจกรรมนำเสนอใจมีลักษณะท้าทาย กิจกรรมที่ดีควรมีเนื้อหาและวิธีการที่น่าสนใจเหมาะสมกับวัยและความถนัดของผู้เรียน กิจกรรมที่น่าสนใจจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่ผู้เรียนกำลังเรียนในวิชาอื่น หรือเป็นเรื่องราวที่กำลังเป็นที่สนใจหรือเรื่องราวที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน กิจกรรมที่น่าสนใจจะทำให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจไปที่สาร ไม่ใช่ที่รูปแบบของภาษา นอกจากนี้กิจกรรมที่ดีไม่ควรง่ายจนเกินไป เพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหรือไม่รู้สึกว่าได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น หรือยากจนเกินไปเพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกท้อถอย กิจกรรมที่ดีควรมีเนื้อหาทางภาษาอยู่ในระดับ $i+1$ คืออยู่ในระดับที่สูงกว่าระดับความสามารถทางภาษาที่ผู้เรียนมีอยู่เล็กน้อย เพื่อจะได้เกิดการเรียนรู้ แต่กิจกรรมที่ดีไม่ควรมีขั้นตอนการทำที่ยุ่งยากซับซ้อน เพราะจะทำให้วัดความสามารถของผู้เรียนไม่ได้ เนื่องจากผู้เรียนทำกิจกรรมไม่ได้เพราะไม่เข้าใจขั้นตอนการทำ ไม่ใช่เพราะไม่เข้าใจภาษา

6. กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกตามต้องการ กิจกรรมที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเนื้อหาหรือรูปแบบภาษาตามความต้องการของตนบ้าง เช่น หากต้องการให้ผู้เรียนเขียนบรรยายลักษณะหน้าตาของคนก็ให้ผู้เรียนได้เลือกบรรยายดาราคนโปรดของตน หรือหากให้ผู้เรียนใช้ภาษาสอบถามทางก็ให้ผู้เรียนได้ใช้รูปแบบของภาษาตามที่ตนต้องการ หรือหากต้องการให้ผู้เรียนสามารถจับบทที่ยกจากบทอ่านหรือเรื่องที่ฟังก็อาจให้ผู้เรียนไปเลือกอ่านหรือฟังเรื่องที่ตนต้องการได้

7. กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ กิจกรรมที่ดีควรให้ผู้เรียนได้ใช้ทั้งความรู้ในภาษา ประสบการณ์ ความรู้ในสาขาวิชา ขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ มาช่วยในการตีความเพื่อที่จะได้สามารถสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งได้ กิจกรรมเช่นนี้จะช่วยเชื่อมการเรียนรู้ในชั้นเรียนกับโลกภายนอก ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของกิจกรรมและทำให้มีแรงจูงใจในการสื่อสารมากขึ้น เช่น ในกิจกรรมการอ่าน ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนอ่านบทความซึ่ง

วิจารณ์บทความนั้นตามความคิดเห็นของตน เป็นต้น ข้อความที่อ่านและกิจกรรมทำนองนี้ควรจะต้องตรงกับเวลา วัย และความสนใจของผู้เรียนเพราะจะกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวซึ่งจะช่วยยกระดับการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

ลักษณะของการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นสามารถทำได้ในหลายลักษณะ ทั้งนี้ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อให้การเรียนการสอนน่าสนใจ ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์หลายรูปแบบในชั้นเรียน เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียน - บทเรียน ผู้เรียน - ผู้เรียน ผู้เรียน - ผู้สอน เป็นต้น และช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ลักษณะการจัดกิจกรรมควรเป็นดังนี้คือ

1. การจัดกิจกรรมแบบทำคนเดียว (Individual Work)
2. การจัดกิจกรรมแบบคู่ (Pair Work)
3. การจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ (Group Work)
4. การจัดกิจกรรมแบบร่วมกันทั้งชั้น (Class Work)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษ

จากการที่แนวการสอนภาษาได้เปลี่ยนแปลงมาสู่การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้เอง ทำให้การสอนภาษาเฉพาะสาขาวิชาเริ่มมีบทบาทสำคัญขึ้น เพราะการสอนภาษาดังกล่าวด้วยวิธีการสอนฟังและพูด (Audio Lingual) ที่ใช้อยู่ไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษาสื่อความหมายตามความต้องการได้

เอสโคลา (Escola. 1980 : 1985- A - 1986- A) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารที่มีต่อพัฒนาการของทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบสอบ Modern Language Association - Cooperative Foreign Language Test โดยเปรียบเทียบผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงเยอรมันระดับ 2 และระดับ 4 ซึ่งกำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมลรัฐแมริแลนด์ จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน และ 31 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการฝึกทักษะการฟัง - พูดจากกิจกรรมเพื่อการสื่อสารและกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบเดิม โดยทั้ง 2 กลุ่มมีครูคนเดียวกัน แบบเรียนและหลักสูตรเหมือนกัน ใช้เวลาทดลอง 4 ภาคเรียน ผลปรากฏว่าความสามารถของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งทางด้านการฟังและการพูด แสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารจะช่วยให้ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีพัฒนาการด้านทักษะการฟังและการพูดมากขึ้น

เดอโบ (Deboer. 1983 : 2828 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการฟังของการสื่อสารระหว่างบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาวิธีการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการฟังให้ดีขึ้น โดยใช้ตำรา

ที่เรียนในวิชาการฟัง จิตวิทยา การติดต่อสื่อสารและธุรกิจ ตลอดจนบทความจากนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และจดหมายข่าวเป็นแนวทางในการสร้างข้อสอบ ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสามารถในการฟังของผู้เรียนสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ และยังพบว่ามีความจำเป็นอย่างรีบด่วนในการพัฒนาการฟังอย่างมีประสิทธิภาพในด้านธุรกิจ การศึกษาและวงสังคมต่าง ๆ ทักษะการฟังเพื่อการสื่อสารระหว่างบุคคลถูกละเลยในขณะที่ทักษะการอ่านการเขียนและการพูดได้รับความสนใจมากกว่า ทั้ง ๆ ที่เมื่อจบการศึกษาผู้เรียนจะต้องอยู่ในระดับสังคมที่มีการฟังมากเกือบตลอดทั้งวัน

จงกลณี เทียนศรี (2526 : 22) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาใช้ตัวอย่างประชากรจำนวน 216 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการทดสอบเพื่อเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาการสอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2526- 2527 ผลการวิจัยปรากฏว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูที่ทำการสอนอยู่ในกรุงเทพมหานครกับครูที่ทำการสอนอยู่ในต่างจังหวัดแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

วิไลวรรณ วรรณสุทธิ (2526 : 50) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนประจำจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาความสามารถและปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังของนักเรียนในชั้นนี้ โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังขึ้น 1 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบจำนวน 50 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ตอน คือ การฟังเพื่อเก็บใจความสำคัญของข้อความ การฟังเพื่อความเข้าใจข้อความ การฟังเพื่อความเข้าใจและเก็บความของคำบอกเล่า และการฟังเพื่อการถ่ายทอดข้อความ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับค่อนข้างอ่อน คือได้คะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 50.20 จากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 60 และพบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการฟังเพื่อถ่ายทอดข้อความและในด้านการเข้าใจความสำคัญของข้อความ

ชลาลัย คงแก้ว (2527 : 67-70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 9" ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อความสั้น ๆ ตอนที่ 2 เป็นเรื่องสั้น ตอนที่ 3 เป็นบทสนทนา ตอนที่ 4 เป็นข้อความทางโทรศัพท์ แล้วนำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 9 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 259 คน แล้วนำคะแนนผลการสอนมาคำนวณหาค่าร้อยละแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ของ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประเมินความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟัง โดยผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ความสามารถไว้ร้อยละ 60 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังอยู่ในระดับอ่อนมาก กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเท่ากับร้อยละ 48.87 และยังพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังในทักษะการถ่ายทอดข้อความผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ คือ ได้คะแนนร้อยละ 66.80 แต่ในทักษะการจับใจความสำคัญของข้อความได้ร้อยละ 44.02 ความเข้าใจในข้อความได้ร้อยละ 51.12 การเก็บรายละเอียดจากคำบอกเล่าได้ร้อยละ 38.96 และการวิพากษ์วิจารณ์ได้ร้อยละ 43.47

กุลชาติ โยสีดา (2529 : 75-82) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสนใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบบทบาทสมมติและวิธีการสอนตามคู่มือครู ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูด เพื่อการสื่อสารแบบโน้ตชนอล - ฟังชนอล (Notional Functional) ที่ใช้วิธีสอนแบบบทบาทสมมติ 8 ชุด แล้วนำไปสอนกับกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสีกว "สวัสดิ์ผดุงวิทยา" อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน ส่วนกลุ่มควบคุมมีจำนวน 30 คน ซึ่งมาจากโรงเรียนเดียวกันครูใช้วิธีสอนตามหนังสือคู่มือครู Active Context English Book 3 ใช้ระยะเวลาทดลอง 3 สัปดาห์ ๆ ละ 4 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมทั้งหมด 12 คาบ หลังจากนั้นก็ทำการทดสอบทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อนำผลการสอบมาเปรียบเทียบกับกันภายหลังจากดำเนินการสอนตามแผนแล้ว โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนที่ครูใช้วิธีการสอนแบบบทบาทสมมติที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ครูใช้วิธีการสอนตามคู่มือครู

กนกรัตน์ ศรีวิจิตร (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจและแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารกับการสอนอ่านตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2530 โรงเรียนวัดบางกะพ้อม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม แบ่งออกเป็นกลุ่ม

ทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยวิธีการสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู ใช้เวลาในการเรียนกลุ่มละ 12 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้เนื้อหาที่มีความยากง่ายของคำศัพท์และโครงสร้างระดับเดียวกัน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนและหลังการทดลองด้วยแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษแล้วนำเอาคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ T - Test ชนิด Difference Score เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจและแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการทดลองพบว่า

1. การสอนด้วยวิธีการสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ทำให้ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนแตกต่างจากการสอนอ่านตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การสอนด้วยวิธีการสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ทำให้แรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนแตกต่างจากการสอนอ่านตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รัชณีเพ็ญ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสร้างชุดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการท่องเที่ยว สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี มหาเมฆ และหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลการวิจัยปรากฏว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นได้ค่าเฉลี่ยทั้ง 2 หน่วย เท่ากับ 96.31/82.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาหลังใช้ชุดการสอนสูงกว่าก่อนใช้ชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นการแสดงว่าชุดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่สร้างขึ้นนี้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชูเกียรติ จารัตน์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟัง - พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2534 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 60 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองสอน 12 คาบ ๆ ละ 50 นาที ก่อนการทดลองมีการทดสอบก่อนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการฟัง - พูดภาษาอังกฤษ หลังจากทดลองมีการทดสอบอีกครั้งโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนการทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ T - Test แบบ Correlated Samples และแบบ Independent Samples ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการทดลองสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในบางครั้งอาจเป็นแนวการสอนที่ก่อให้เกิดความสับสนอยู่บ้าง ทั้งนี้เพราะเป็นแนวการสอนที่ไม่มีรูปแบบเด่นชัดเหมือนวิธีการสอนภาษาในอดีต แต่ถึงแม้ว่าจะไม่มีสูตรสำเร็จในการเรียนการสอน แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้ก็เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบันว่า เป็นแนวการสอนภาษาที่สามารถทำให้ผู้เรียนมีสมรรถวิสัยในการสื่อสารได้มากที่สุด

5. สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ สรุปประเด็นหลักและสิ่งสำคัญจากงานวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การฝึกอบรมช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสอนของครูผู้สอน
2. การฝึกอบรมโดยใช้สื่อเข้าช่วยจะทำให้ผลการฝึกอบรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การใช้วีดิทัศน์ในการฝึกอบรมเป็นเทคโนโลยีอย่างหนึ่งในการฝึกอบรม ซึ่งช่วยให้ประหยัดเวลา สามารถดูได้หลาย ๆ ครั้ง
4. การใช้วีดิทัศน์ในการฝึกอบรม กิจกรรมการสอนจะช่วยให้ครูผู้สอนนำไปศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเดินทางไปฝึกอบรม ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม
5. การใช้วีดิทัศน์ในการฝึกอบรมสามารถทำได้ในหลายลักษณะ ทั้งแบบบรรยาย แบบสาธิต แบบอภิปราย ฯลฯ จึงทำให้สามารถแสดงวิธีการสอนได้หลาย ๆ รูปแบบ
6. รายการวีดิทัศน์เพื่อการเรียนการสอนจะทำให้ผลการเรียนรู้จากการฝึกอบรมสูงขึ้น
7. การสอนภาษาอังกฤษแบบ Communicative Approach เป็นวิธีการสอนเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการใช้วีดิทัศน์ในการอบรมวิธีการสอนแบบนี้จะกระทำได้อย่างเหมาะสม สามารถให้เห็นภาพจริงที่เกิดขึ้นได้เข้าใจชัดเจน
8. การสอนเพื่อการสื่อสารเป็นวิธีการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนภาษาอังกฤษจะสูงขึ้น

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นคุณค่าของวีดิทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่แสดงทั้งภาพและเสียง จะสามารถนำมาใช้ในการฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนเพื่อการสื่อสาร เพราะเป็นวิธีการสอนที่มุ่งเน้นการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน โดยวีดิทัศน์จะสามารถแสดงให้เห็นภาพและเสียงของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางภาษา ตามแนววิธีสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ซึ่งจะสามารถนำมาเป็นสื่อสำหรับวิทยากรในการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างและพัฒนารายการวีดิทัศน์เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด 80/80 ซึ่งผู้วิจัยทำงานเกี่ยวข้องในด้านนี้โดยตรง และจะได้นำวีดิทัศน์ที่สร้างและได้ประสิทธิภาพตามที่กำหนดแล้ว นำไปเผยแพร่ให้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นลักษณะการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างและพัฒนารายการวีดิทัศน์ ประกอบการฝึกอบรมเรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร” โดยรายการวีดิทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการดำเนินการค้นคว้าตามรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การทดลองหาประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา ปีการศึกษา 2540 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 350 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา ปีการศึกษา 2540 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 39 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 รายการวีดิทัศน์ประกอบการฝึกอบรมเรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร” พร้อมคู่มือ 1 ชุด ความยาว 26 นาที

2.2 แบบฝึกหัดระหว่างการฝึกอบรม แบบตัวเลือกและปลายเปิด จำนวน 11 ข้อ

2.3 แบบทดสอบวัดความเข้าใจการจัดกิจกรรมการสอน แบบแบบตัวเลือกและปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ

3. การสร้างเครื่องมือ

3.1 รายการวิธีทัศน์เรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร” พร้อมคู่มือ

3.2 แบบฝึกหัดระหว่างการทำกิจกรรมด้วยวิธีทัศน์

3.3 แบบทดสอบวัดความเข้าใจการจัดกิจกรรมการสอน

3.1 รายการวิธีทัศน์เรื่อง “ กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร “ พร้อมคู่มือ

3.1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแนววิธีสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) จากเอกสารและตำราต่าง ๆ สอบถาม และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษถึงวัตถุประสงค์ เนื้อหาและวิธีการ

3.1.2 กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ของรายการวิธีทัศน์

3.1.3 นำจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

3.1.4 วางแผนและออกแบบการผลิต การจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยคำนึงถึงจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา เป็นลำดับขั้นตอนอย่างถูกต้อง นำไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทและปริญญาตรีและผู้เชี่ยวชาญการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ ตรวจสอบความเหมาะสมของวิธีการฝึกอบรมด้วยวิธีทัศน์ ความถูกต้องของเนื้อหา จากนั้นทำการปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องของวิธีการอบรม

3.1.5 นำแผนการผลิตที่ได้ออกแบบแล้วไปทำการเขียนบทรายการวิธีทัศน์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ตามแนววิธีสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนอย่างถูกต้อง ดังนี้

ความหมายกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

รูปแบบกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. กิจกรรมแบบคู่

2. กิจกรรมแบบกลุ่มย่อย

3. กิจกรรมแบบกลุ่มใหญ่

การจัดกิจกรรมแบบคู่

- ขั้นตอนการทำกิจกรรมพร้อมตัวอย่างของกิจกรรมคู่ : กิจกรรมการทดสอบ

ความจำ

การจัดกิจกรรมแบบกลุ่มย่อย

- ขั้นตอนการทำกิจกรรมพร้อมตัวอย่างของกิจกรรมกลุ่มย่อย : กิจกรรมเดาภาพ

การจัดกิจกรรมแบบกลุ่มใหญ่

- ขั้นตอนการทำกิจกรรมพร้อมตัวอย่างของกิจกรรมกลุ่มใหญ่ : กิจกรรม

การแนะนำเพื่อน

3.1.6 นำบทรายการวิดิทัศน์ที่เขียนเสร็จแล้ว ไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาณพนธ์ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการวิดิทัศน์ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรายการวิดิทัศน์

3.1.7 ทำการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของบทรายการวิดิทัศน์ โดยปรับปรุงวิธีการอธิบายภาพและเทคนิคที่ใช้ให้ชัดเจน สีของตัวอักษรเป็นสีขาว และภาษาที่ใช้ในการบรรยายให้กระชับขึ้น

3.1.8 นำบทรายการวิดิทัศน์ที่ได้แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องแล้ว ไปทำการสร้างวิดิทัศน์ เมื่อถ่ายทำเสร็จ นำมาตัดต่อตามกระบวนการผลิตรายการวิดิทัศน์

3.1.9 นำรายการวิดิทัศน์ที่ตัดต่อแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการวิดิทัศน์ ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในด้านความชัดเจนของภาพ ภาพกับบทบรรยายให้สอดคล้องกัน การให้จุดประสงค์ของผู้ชม การให้จังหวะในการหยุดเพื่อทำกิจกรรมให้ชัดเจน

3.1.10 ศึกษาและออกแบบคู่มือที่จะใช้ประกอบรายการวิดิทัศน์ โดยมีเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องทราบ ตามตัวอย่างคู่มือในภาคผนวก ง

3.1.11 สร้างคู่มือและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ตรวจสอบแล้วมีความเห็นว่าไม่ควรเสนอรายละเอียดของการทำกิจกรรมมาก เพราะผู้ชมควรจะได้ความรู้จากรายการวิดิทัศน์เป็นหลัก ส่วนด้านอื่น ๆ เหมาะสมดี หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.2 แบบฝึกหัดระหว่างการฝึกอบรมด้วยรายการวิดิทัศน์ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างข้อสอบและเขียนแบบทดสอบ เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของแบบฝึกหัด

3.2.2 กำหนดรูปแบบของแบบฝึกหัดที่จะใช้ โดยพิจารณาจากเนื้อหาวิชาคือใช้ถามตอบแบบตัวเลือกและปลายเปิด

3.2.3 เขียนแบบฝึกหัดระหว่างการฝึกอบรม แบบตัวเลือกและปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 กิจกรรมคู่ จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 กิจกรรมกลุ่มย่อย จำนวน 5 ข้อ และตอนที่ 3 กิจกรรมกลุ่มใหญ่ จำนวน 3 ข้อ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและสำนวนที่ใช้ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.3 แบบทดสอบวัดความเข้าใจการจัดกิจกรรมการสอน มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

3.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างข้อสอบและการเขียนแบบทดสอบ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3.3.2 เขียนแบบทดสอบชนิดตัวเลือกและปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการเขียนข้อสอบ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความชัดเจนของข้อคำถาม

3.3.3 นำแบบทดสอบมาแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่เคยผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว

3.3.4 นำแบบทดสอบที่ได้ทดลองใช้มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นแล้วคัดเลือกข้อสอบไว้ใช้ในการทดลอง

3.3.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ในข้อ 3.3.4 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ คือ 0.84

4. การทดลองหาประสิทธิภาพของรายการวิดีโอ

4.1 นำรายการวิดีโอที่ติดต่อในครั้งแรกให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการวิดีโอ จำนวน 3 ท่าน และด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพผลการประเมินคุณภาพด้านการผลิตรายการวิดีโอจากผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าควรจะต้องภาพหาครูเป็นระยะ ไม่ควรจับภาพนักเรียนอย่างเดียว ให้ปรับปรุงเสียงบรรยาย ใช้มุกล้อให้เห็นการทำกิจกรรมของนักเรียนให้ชัดเจน ไม่ควรจะทิ้งภาพ Out of Focus นาน ๆ เพื่อที่จะรอดตัวหนังสือ (Caption) และภาพยังไม่ค่อยคมชัดในบางช่วง ส่วนผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเห็นว่า ควรแจ้งจุดประสงค์ของรายการวิดีโอให้ชัดเจน ควรมีภาพตัวอย่างของกิจกรรมในขณะที่ผู้บรรยายพูดถึง ตอนต้นนำเสนอภาพครูสอนนานไปซึ่งไม่มีเนื้อหาที่สำคัญ ตัวอย่างกิจกรรมคู่ไม่เหมาะสม ส่วนกิจกรรมกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่อธิบายขั้นตอนยาวไป

4.2 หลังจากนั้นได้แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญ และนำรายการวิดิทัศน์ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์และด้านเนื้อหาประเมินคุณภาพอีกครั้ง พบว่า การประเมินรายการวิดิทัศน์ด้านเนื้อหา และการดำเนินเรื่อง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีที่สุด ส่วนด้านภาพ ด้านเสียง ด้านภาษา และด้านเวลา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี ผลรวมทุก ๆ ด้านคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี รายละเอียดดังแสดงในภาคผนวก ข

4.3 นำรายการวิดิทัศน์ไปทดลองครั้งแรกกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ โดยให้ศึกษาจากรายการวิดิทัศน์ พร้อมทั้งทำแบบฝึกหัดระหว่างชมรายการวิดิทัศน์ เมื่อจบแล้วให้ทำแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงรายการวิดิทัศน์ดังนี้ คือ เพิ่มตัวอย่างขั้นตอนการทำกิจกรรมให้ชัดเจนขึ้น เพิ่มภาพตัวอย่างของอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมากขึ้น เช่น ภาพวาดที่ระบายสีแล้ว สีไม้ ดินสอ ปากกา ลูกบอล ป้ายชื่อ แล้วนำไปทดลองกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 6 คน เป็นครั้งที่ 2

4.4 ทดลองครั้งที่ 2 เป็นการทดลองหาประสิทธิภาพ โดยนำรายการวิดิทัศน์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 6 คน โดยให้ศึกษาและทำตามขั้นตอนต่าง ๆ ทำแบบฝึกหัดเมื่อชมรายการวิดิทัศน์แต่ละตอนเสร็จ หลังจากนั้นทำแบบทดสอบเมื่อจบแล้ว จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า ควรให้เห็นภาพของชั้นเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ส่วนด้านอื่น ๆ ชัดเจนดี ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองครั้งนี้ไปปรับปรุงรายการวิดิทัศน์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปทดลองภาคสนามต่อไป

4.5 ทดลองภาคสนาม เป็นการทดลองหาประสิทธิภาพ โดยนำรายการวิดิทัศน์ไปทดลองกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 39 คน ผู้วิจัยชี้แจงลำดับขั้นตอนให้เข้าใจและให้ปฏิบัติตามรายการวิดิทัศน์

4.6 ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเลือกตัวแทน 1 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มศึกษาเอกสารคู่มือ

4.7 ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองทั้งหมดได้ดูรายการวิดิทัศน์พร้อมกับฝึกทำกิจกรรม และทำแบบฝึกหัดระหว่างการฝึกอบรมแต่ละตอนตามคำสั่งในรายการวิดิทัศน์

4.8 เมื่อกลุ่มทดลองดูรายการวิดิทัศน์จบแล้ว จึงให้ทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม โดยใช้เวลาประมาณ 20 นาที

4.9 ผู้วิจัยนำผลของคะแนนจากแบบฝึกหัดระหว่างฝึกอบรมและคะแนนแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมไปหาค่าประสิทธิภาพ เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรายการวิดีโอ ตามเกณฑ์กำหนด 80/80

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าเฉลี่ยของข้อมูล คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2529 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) มีสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2536 : 131-132) ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K - 1} \left[\frac{1 - \sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์แอลฟาหรือความสอดคล้องภายในแบบ
 สัมประสิทธิ์แอลฟา
 K = จำนวนข้อคำถาม
 S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. การหาประสิทธิภาพของรายการวัดทัศนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้สูตร E_1/E_2 (เลาณีย์
ศึกษาบัณฑิต. 2528 : 294-295)

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N} \right]}{A} \times 100 \qquad E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N} \right]}{B} \times 100$$

เมื่อ E_1 = ประสิทธิภาพของการทำแบบฝึกหัดระหว่างการทำแบบฝึกหัดคิดเป็นร้อยละ

E_2 = ประสิทธิภาพของการทำแบบทดสอบหลังการทำแบบฝึกหัดคิดเป็นร้อยละ
คะแนน

$\sum X$ = คะแนนรวมของผู้เข้าอบรมจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างอบรม

$\sum F$ = คะแนนรวมของผู้เข้าอบรมจากการทำแบบทดสอบหลังการอบรม

N = จำนวนผู้เข้าอบรม

A = คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด

B = คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังการทำแบบฝึกหัด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการผลิตและพัฒนารายการวิทยุทัศน์เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เมื่อนำรายการวิทยุทัศน์ชุดนี้ไปทดลองและหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด 80/80 สรุปผลได้ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การตรวจสอบคุณภาพรายการวิทยุทัศน์

ตอนที่ 2 การตรวจสอบประสิทธิภาพรายการวิทยุทัศน์ ตามเกณฑ์กำหนด

ตอนที่ 1 การตรวจสอบคุณภาพรายการวิทยุทัศน์

การตรวจสอบรายการวิทยุทัศน์ โดยทดลองใช้กับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ที่ไม่เคยผ่านการอบรมมาก่อน โดยแบ่งเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งแรก ทดลองกับครู จำนวน 4 คน

ครั้งที่ 2 ทดลองกับครู จำนวน 6 คน

ผลการทดลองครั้งแรกกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 4 คน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า ครูได้รับความรู้จากรายการวิทยุทัศน์ แต่ยังขาดทักษะและความเข้าใจในบางเรื่อง เช่น ขั้นตอนการทำกิจกรรม เวลาในการศึกษาคู่มือก่อนเริ่มอบรม ภาพตัวอย่างของอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปทดลองในครั้งที่ 2

ในการทดลองครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นการทดลองหาประสิทธิภาพ ผลปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการทดลองครั้งที่ 2 ต่อครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 6 คน

	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ
ผลระหว่างอบรม	6	25	22.00	88.00
ผลหลังอบรม	6	25	22.17	88.67

จากตาราง 1 ผลการทดลองปรากฏว่า ผลการเรียนรู้เฉลี่ยของครูระหว่างอบรมด้วยรายการวีดิทัศน์ร้อยละ 22 และผลการเรียนรู้เฉลี่ยของครูหลังการอบรมด้วยรายการวีดิทัศน์ร้อยละ 22.17 ประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์เท่ากับ 88.00/88.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และจากการสังเกตพบว่า ครูผู้เข้ารับการทดลองเข้าใจและสามารถทำกิจกรรมได้อย่างราบรื่น สนุกสนาน

ตอนที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพรายการวีดิทัศน์ ตามเกณฑ์กำหนด 80/80 โดยเสนอตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงผลการทดลองภาคสนาม การเรียนรู้เฉลี่ยของผู้เข้าอบรมระหว่างอบรมด้วยรายการวีดิทัศน์เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

จำนวนคน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
39	25	20.28	81.13

จากตาราง 2 ผลการทดลองปรากฏว่า ผลการเรียนรู้เฉลี่ยของผู้เข้าอบรมระหว่างอบรมด้วยรายการวีดิทัศน์ร้อยละ 81.13 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ตาราง 3 แสดงผลการทดลองภาคสนาม การเรียนรู้เฉลี่ยของครูผู้เข้าอบรมหลังการอบรมด้วย
รายการวิดิทัศน์เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

จำนวนคน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
39	25	21.72	86.87

จากตาราง 3 ผลการทดลองปรากฏว่า ผลการเรียนรู้เฉลี่ยของผู้เข้าอบรมหลังการฝึกอบรมด้วยรายการวิดิทัศน์คือ ร้อยละ 86.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 4 แสดงประสิทธิภาพรายการวิดิทัศน์เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

จำนวนคน	ประสิทธิภาพ
39	81.13/86.87

จากตาราง 4 แสดงว่าประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์เรื่อง กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้ 81.13/86.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สามารถนำรายการวิดิทัศน์ชุดนี้ไปใช้ได้

บทที่ 5

บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสร้างและพัฒนารายการวิทยุทัศน์ประกอบการฝึกอบรมเรื่อง กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด 80/80

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้รายการวิทยุทัศน์เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
2. ผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนารายการวิทยุทัศน์เพื่อการฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ต่อไป
3. เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนารายการวิทยุทัศน์ของภาควิชาภาษาศาสตร์ ในการใช้ประกอบกับการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต และศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 350 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นครูสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา ปีการศึกษา 2540 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 39 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รายการวิทยุทัศน์เรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร” และคู่มือ 1 ชุด
2. แบบฝึกหัดระหว่างการทำกิจกรรม
3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดเตรียมห้องสำหรับการฝึกอบรมจากรายการวิดีโอเรื่อง กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยจัดให้มีเครื่องรับโทรทัศน์สีขนาด 29 นิ้ว ต่อเชื่อมกับเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ ระบบ PAL แบบ VHS
2. อธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์ของการทดลองและขอความร่วมมือในการทดลอง เพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง
3. นำรายการวิดีโอที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองครั้งแรก จำนวน 4 คน แล้วปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองครั้งที่ 2 จำนวน 6 คน เพื่อหาคุณภาพรายการวิดีโอตามเกณฑ์กำหนด 80/80
4. นำรายการวิดีโอที่ผ่านการหาคุณภาพและแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองภาคสนามกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 39 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของรายการวิดีโอโดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้
 - 4.1 ให้ผู้เข้าอบรมเลือกตัวแทน 1 คน เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการเป็นหัวหน้ากลุ่ม
 - 4.2 ให้ผู้ดำเนินการอ่านคู่มือ แจกเอกสาร และเปิดรายการวิดีโอ
 - 4.3 เมื่อจบตอนที่ 1 ปิดโทรทัศน์ ผูกทักษะทำกิจกรรมคู่ และทำแบบฝึกหัด เมื่อเสร็จแล้วให้เปิดรายการวิดีโอตอนต่อไป
 - 4.4 เมื่อจบตอนที่ 2 ปิดโทรทัศน์ ผูกทักษะทำกิจกรรมกลุ่มย่อย และทำแบบฝึกหัด เมื่อเสร็จแล้วให้เปิดรายการวิดีโอตอนต่อไป
 - 4.5 เมื่อจบตอนที่ 3 ปิดโทรทัศน์ ผูกทักษะทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ และทำแบบฝึกหัด เมื่อเสร็จแล้วให้เปิดรายการวิดีโอตอนสุดท้าย
 - 4.6 เมื่อจบแล้วปิดโทรทัศน์ แจกแบบทดสอบวัดความเข้าใจ และให้ช่วยกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง
5. ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้มาคำนวณหาประสิทธิภาพรายการวิดีโอ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้รายการโทรทัศน์เรื่อง กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ความยาว 26 นาที ที่มีประสิทธิภาพ 81.13/86.67

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างและพัฒนารายการวีดิทัศน์ประกอบการฝึกอบรมเรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับใช้ในการอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด 80/80 ผลปรากฏว่าได้ประสิทธิภาพ 81.13/86.87 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่า รายการวีดิทัศน์เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารชุดนี้เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมนำไปใช้ในการอบรมครู

การพัฒนารายการวีดิทัศน์เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจนได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนดมีผลจากการดำเนินการตามขั้นตอนอย่างมีระบบและมีคุณภาพ มีการวางแผนการปฏิบัติงานการผลิตอย่างเป็นขั้นตอน ยังผลให้รายการวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นมีคุณค่าทางการสอน (พินิต วัฒน. 2520 : 9-19 ; ชิน คล้ายปาน. 2528 : 20-31) การตรวจสอบและจากคำแนะนำของคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำให้สามารถปรับปรุงคุณภาพของรายการวีดิทัศน์ก่อนไปทดลองภาคสนาม ได้มีการนำไปทดลองหาคุณภาพอีก 2 ครั้ง ซึ่งช่วยทำให้เพิ่มคุณภาพของรายการ นอกจากนี้การวางแผนที่เป็นระบบในการทดลองภาคสนาม ตั้งแต่การคัดเลือกกลุ่มทดลองที่เข้าอบรมที่เป็นผู้มีประสบการณ์การสอนวิชาภาษาอังกฤษมาแล้วอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป และการกำหนดหัวหน้ากลุ่มให้เป็นผู้ดำเนินการในการปฏิบัติงานกลุ่มเพื่อให้มีการตรวจสอบความเข้าใจในกลุ่ม การฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มระหว่างการชมรายการวีดิทัศน์ เหล่านี้ช่วยทำให้การใช้รายการวีดิทัศน์ในการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริเสก ชื่นมนัส (2540 : 67) ที่พบว่าการลงมือปฏิบัติจริงตามขั้นตอนที่ถูกต้องภายหลังจากการชมรายการวีดิทัศน์แล้ว สามารถเพิ่มพูนความรู้และทักษะปฏิบัติ ซึ่งผลอาจแตกต่างออกไปจากการให้ผู้เข้าอบรมชมรายการวีดิทัศน์และตอบแบบสอบถามเพียงอย่างเดียวดังพบจากงานวิจัยของ พรทิพย์ คมรัตน์ปัญญา (2540 : 62) และ อดุลย์ อยู่พรหม (2540 : 46)

การใช้รายการวีดิทัศน์ทำให้ผู้เรียนเห็นสิ่งต่าง ๆ เป็นรูปธรรมได้มากกว่าการสอนตามปกติหรือวิธีการบรรยายอย่างเดียว เนื่องจากวีดิทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงประกอบ ทำให้เกิดการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับรู้ของคนเราจากการได้เห็น 75% ได้ยิน 13% สัมผัสถูกต้อง 6% กลิ่น 3% และรส 3% (Dale. 1956 : 134) ซึ่งวีดิทัศน์การสอนมีคุณลักษณะที่สามารถให้ผู้เรียนได้รับสื่อที่เป็นทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกัน ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้รวดเร็วและเข้าใจได้ง่ายขึ้น (วิจิตร ภักดีรัตน์. 2523 : 74) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิลาศ เกื้อมี (2519 : 23) สุประณีต ยศกลาง (2528 : 72) วิภาวรรณ สุขสถิตย์

(2532 : 99) อนันต์ สบฤกษ์ (2535 : บทคัดย่อ) พระทิพย์ คมรัตน์ปัญญา (2540 : 62) และ สิริเสก ชื่นมนัส (2540 : 68) ผู้วิจัยเองได้พบประเด็นนี้จากการทดลองสังเกตเห็นว่า ถ้านำเสนอ รายการวีดิทัศน์โดยแจ้งให้ทราบจุดประสงค์ที่ชัดเจน ภาพและเทคนิคที่นำเสนอมีคุณภาพ การดำเนินเรื่องขั้นตอนต่าง ๆ เข้าใจง่าย จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ มองเห็นรูปธรรม มากขึ้น

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่ารายการวีดิทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะมีประสิทธิภาพที่ทำให้ผลการ อบรมดีขึ้นและนำมาใช้แก้ปัญหาการพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษในด้านการฝึกอบรมได้ แต่ถ้า ครูผู้สอนไม่นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ก็จะไม่ก่อให้เกิด ประโยชน์ที่ควรจะเป็น

สรุปได้ว่า รายการวีดิทัศน์เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด สามารถนำไปใช้เป็นส่วนสำหรับอบรมครูผู้สอน ภาษาอังกฤษ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ สอนในฐานะภาษาต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า รายการวีดิทัศน์เป็นสื่อที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ช่วยกระตุ้นความสนใจในบทเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสามารถแสดงขั้นตอนและ ขบวนการที่สลับซับซ้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจน ดังนั้นควรจะมีการนำรายการวีดิทัศน์มาใช้ร่วมกับ การบรรยาย

2. การสร้างรายการวีดิทัศน์การสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น มีกระบวนการที่ซับซ้อน ต้อง อาศัยปัจจัยหลายด้าน ทั้งผู้ชำนาญการ เครื่องมือที่ทันสมัย ระยะเวลาที่เหมาะสม สถานที่ ถ่ายทำ รวมถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ดังนั้นผู้สร้างจึงต้องมีการเตรียมการและวางแผนเป็นอย่างดี จึงจะสามารถสร้างรายการวีดิทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดอันเกิดจากกระบวนการสร้างรายการวีดิทัศน์ขึ้นใช้เอง ควร มองหาแหล่งที่ให้บริการด้านสื่อการสอนที่มีอยู่แล้ว หรือรวมกลุ่มเพื่อสร้างรายการวีดิทัศน์ขึ้น ซึ่ง จะเกิดประโยชน์สูงสุดกับรายการวีดิทัศน์ที่ผลิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษการผลิตและพัฒนารายการวีดิทัศน์เพื่อใช้ในการฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น
2. ควรศึกษาถึงความต้องการรายการวีดิทัศน์เพื่อใช้ในการฝึกอบรม และการขยายผลหลังจากการฝึกอบรม
3. ควรมีการติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษกับกลุ่มที่ได้รับการอบรมไปแล้ว
4. ควรมีการศึกษารูปแบบการฝึกอบรมรายการวีดิทัศน์การจัดกิจกรรมแบบผู้ชมไม่มีส่วนร่วมในการฝึกกิจกรรมขณะฝึกอบรมเปรียบเทียบกับแบบผู้ชมมีส่วนร่วมในการฝึกกิจกรรม
5. ควรมีการศึกษาเทคนิคการผลิตรายการวีดิทัศน์ลักษณะนี้แต่ติดตั้งกล้องวีดิทัศน์ใช้เครื่องควบคุมอัตโนมัติ (Remote Control)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ ศรีวิจิตร. การเปรียบเทียบความเข้าใจและแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีการสอนอ่านตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารกับการสอนอ่านตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์, 2536.
- กอบกิจ ดันท์เจริญรัตน์. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรทางสุขภาพเพื่อเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- กุลชาติ โยสีดา. การศึกษาเปรียบเทียบความสนใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษทักษะการฟัง - พูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบบทบาทสมมติและวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. ถ่ายเอกสาร.
- จงกลนี เทียนศรี. ผลการวิจัยเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.
- ฉวีวรรณ รมยานนท์. การสร้างโมดูลวิชา ทฤษฎีงานฝีมือ (ขพ. 100) ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เล่ม 1 กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2526. อัดสำเนา.
- ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประสานมิตร, 2525.
- ชลาลัย ดงแก้ว. การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจำจังหวัดในเขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. ถ่ายเอกสาร.
- ชิน คล้ายปาน. เทคนิคการผลิตรายการโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการกลุ่มสื่อทัศนศึกษา ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา, 2528.
- ชินวัฒน์ นิจนตร และคณะ. "การฝึกอบรมครูในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2535-2544)," วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 23 (4) : 76-86 ; ตุลาคม - ธันวาคม 2536.

- ชูเกียรติ จารัตน์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟัง - พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและสอนตามคู่มือครู. ปรินิพพานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- เชียรศรี วิวิธศิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน : เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการศึกษา : ทัศนวิสัยการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร, 2533.
- ดวงจันทร์ อ่าววิจิตรกุล. วิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับรัฐวิสาหกิจตามการรับรู้ของวิทยากรฝึกอบรม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- ทวานิต ฤถาวร. การพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- ทองฟู ชินะโชติ. การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- ธีรวิมล บุญยโสภณ. การบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2536.
- _____. "หลักการจัดฝึกอบรมและบุคลากรในโรงงาน," วารสารเศรษฐศาสตร์เทคโนโลยี. 2(1):89 ; กุมภาพันธ์ 2527.
- นภาพร สิงห์ดี. การพัฒนาชุดการสอนรายบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพของการวิจัยสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ. ปรินิพพานินท์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ประพนธ์ เจียรกุล. "ผลการวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับการอบรมครูเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน," ใน วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช. 4 : 2 ; พฤษภาคม - สิงหาคม, 2534.
- ปรีชา ใจสะอาด. บทเรียนสำเร็จรูปและเครื่องช่วยสอน. ลพบุรี : หัดถโกศลการพิมพ์, 2522.
- เป็รื่อง กุมุท. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- พยอม วงษ์สารศรี. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พรานนกการพิมพ์, 2530.
- พรรณราย ทรัพย์ะประภา. จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : ไอดีเอ็นเอสโตร, 2529.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด).

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.

พินิต วัฒนโธ. การผลิตรายการโทรทัศน์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ถ่ายสำเนา.

พิภพ เปี่ยมสง่า. การสร้างบทเรียนโมดูล เรื่องระบบสุญญากาศภายในบ้าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม.

กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2527. ถ่ายสำเนา.

พิลาศ เกื้อมี. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางช่างโดยการสอนด้วยวิธีสาธิตธรรมดาและการสาธิตโดยใช้เทปโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. ถ่ายสำเนา.

พรทิพย์ คมรัตน์ปัญญา. การพัฒนารายการโทรทัศน์การศึกษาวิชาชีพเพื่อการศึกษาทางไกล สำหรับนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540. ถ่ายเอกสาร.

พงศ์พันธ์ อันตะริกานนท์. การพัฒนามาตรฐานวิธีปฏิบัติด้วยตนเองสำหรับการฝึกอบรมบุคลากรทางสาธารณสุขในการเขียนบทวิทยุทัศน์เบื้องต้น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539. ถ่ายเอกสาร.

วิน เชื้อโพธิ์หัก. การพัฒนามาตรฐานและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : FvgfupolF9iN} 2537.

มยุรี สุขวิวัฒน์ และคณะ. การสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการสอน หน่วยที่ 1 - 8. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.

รัชณีเพ็ญ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. ถ่ายสำเนา.

รัตนา พุ่มไพศาล และคณะ. การพัฒนาและการใช้สื่อการศึกษานอกระบบ. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการสอน หน่วยที่ 1 - 8. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.

เริงลักษณ์ โจนพันธ์. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

- วรวงศ์ ตติยะวรรณ. การผลิตรายการโทรทัศน์ เรื่อง ของจริงและหุ่นจำลอง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- วสันต์ อติศัพท์. การผลิตเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.
- วิจิตร ภักดิ์รัตน์. วิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์กับการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2523.
- วิจิตรตรา วงศ์ทรัพย์สกุล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเทปโทรทัศน์การสอนที่ใช้และไม่ใช้กราฟิกส์คอมพิวเตอร์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2536, อัดสำเนา.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ, 2534.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือครู เล่ม 1 (ฉบับทดลอง) สำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาอังกฤษชุด On the Springboard. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537.
- วิภาวรรณ สุขสถิตย์. การผลิตวีดิโอเทป เรื่อง เครื่องแต่งกายชายสำหรับใช้สอนนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นโรงเรียนสารพัดช่าง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- วิไลวรรณ วรรณสุทธิ. การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประจำจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. ถ่ายเอกสาร.
- วิน เชื้อโพธิ์หัก. การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2537.
- วีระพันธ์ สุนาร์ักษ์. "ความต้องการสร้างเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร," การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งที่ 8 เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536.
- ศศิธร จ่างภากร. "กิจกรรมเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน," สารพัฒนาหลักสูตร. 116(13) : 30 - 36 ; มกราคม - มีนาคม 2537.
- สนั่น ปัทมะทิน. "ข้อดีข้อเสียของวีดิโอ," คาเมรา. 1(4) : 72-75 ; 2527.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. การสร้างชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพเกี่ยวกับการประเมินโครงการของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

สมพร จารุณัญ. การออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ, 2535.

สายัณห์ จันทร์วิรัช. การสร้างบทเรียนโมดูล เรื่อง การพิมพ์ตะแกรงไหม สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามหลักสูตร สภาการฝึกหัดครู 2519. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2528. อัดสำเนา.

สรีเสก ชื่นมนัส. การพัฒนารูปแบบรายการวีดิทัศน์เพื่อลดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงานแก้ไขไฟฟ้าขัดข้อง การไฟฟ้านครหลวง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. ถ่ายเอกสาร.

สุประณีต ยศกลาง. การสร้างและทดลองใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดสำหรับฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. ถ่ายเอกสาร.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

สุไร พงษ์ทองเจริญ. "ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษในไทย," สยามโพสต์. 3(870) : 13 ; 6 มกราคม 2538.

สุดใจ บุตรอากาศ. การประเมินผลการฝึกอบรมครูการศึกษานอกโรงเรียน. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2534.

สุดสวาท เกศบุรมย์. ความคิดเห็นและความต้องการรายการวีดิโอเพื่อการศึกษาด้านอาชีพสำหรับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

เลาเวณีย์ สิกขาบัณฑิต. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2528.

ลำอาจ นริญบุรณะและคณะ. การประเมินผลโครงการหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศภายใต้ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับรัฐบาลอังกฤษ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

อนันต์ สบฤกษ์. การสร้างบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง ศัพท์สังคิตดนตรีไทยตามหลักสูตรวิทยาลัยครูพุทธศักราช 2530. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

อนันต์นพ นิรมล. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา

อมรา รัตตากร. "การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร," วารสารสถาบันราชภัฏจันทรเกษม. 5(7) : 34-41 ; มกราคม-มิถุนายน, 2537.

อมรา แสงจันทร์. "แนวการสอนเพื่อสื่อความหมาย (Communicative Approach)," วารสารภาษาปริทัศน์. 1(2) : 11 - 17 ; 2524.

อุดม มุ่งเกษมและนางลักษณ หอดระกูล. "สื่อเทปโทรทัศน์ในงานฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล," สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ครอบรอบ 5 ปี. กรุงเทพฯ : เรื่องแสงการพิมพ์, 2528.

อุทุมพร จามรมาร. คู่มือการประเมินการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์พิบลิชซิ่ง, 2533.

อุไรวรรณ ศฤงคารนันต์. ความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

อมรา รัตตากร. "การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร," จันทร์เกษมสาร. 5(7) : 34 - 41 ; มกราคม - มิถุนายน 2537.

Beach, Dale S. Personnel : The Management of People at Work. 2nd ed., New York : Macmillan, 1970

Beach, Dale S. Personnel : The Management of People of Work. New York : Macmillan Publishing, 1980.

Borg, Walter R. and Gall Meredith D. Educational Research. New York : Longman, 1979.

- Clark, Allen R. "Teacher Evaluation of Select Method of In - Service Education,"
Dissertation Abstracts International. 31(6) : 2767 - A ; December, 1970.
- Dale, Edgar. Audio Visual Methods in Teaching. Revised Edition, New York : Holt,
Rinehart and Winston, 1956.
- Debcer, Wanda Aileen. "The Listening Aspect of Interpersonal Communication,"
Dissertation Abstracts International. 43(09) : 2828-A ; 1983. mimeographed.
- Escola, Yvonne Henke. "Certain Effects of Selected Activities of Communicative
Competence Training on the Development of German : a Case Study,"
Dissertation Abstracts International. 1980.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company,
1973.
- Morrow, Keith. "Principles of Communicative Methodology," Communication in the
Classroom Applications and Methods for a Communicative Approach. p. 59 -
66. London : Longman, 1983.
- Odiorne, Geroge S. Training by Objectives : An Economic Approach to Management
Training. New York : The Macmillan Company, 1970.
- Robertson, George Hawthorn. "A Proposed In - Service Training Program for Academic
Administrators in Ontario Community Colleges," Dissertation Abstracts
International. 37(6) : 3458-A ; December, 1976.
- Savignon, Sandra J. Communicative Competence : Theory and Classroom Practice.
Addison Wesley Publishing Company Inc., 1982.
- Taylor, B.P. "Teaching ESL : Incorporating a Communicative Student Centered
Component," TESOL Quarterly. 17 : 70 - 80; March, 1983.
- Williams, E. "Elements of Communicative Competence," ELT Journal. 34 , October,
1979.
- Warner, William La Pine. "Development of Competency Based, Self - Paced Learning
Modules for In Service Instructors to Implement Cognitive Style Mapping
Concepts with Student," Dissertation Abstracts International. 42(2) : 666-A ;
August, 1981.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตรายการวิดีโอทัศน์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เปาใจ
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ประวิทย์ สิมมาทัน
ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา สถาบันราชภัฏภูเก็ต
3. อาจารย์ปรัชญนันท์ นิลสุข
หัวหน้างานสื่อการเรียนการสอน แผนกอิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม
4. นายฤทธิชัย อ่อนมิ่ง
หัวหน้างานเวชนิทัศน์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1. ศาสตราจารย์สุไร พงษ์ทองเจริญ
ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สำอาน หิรัญบุรณะ
ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์เตือนใจ เฉลิมกิจ
ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์กุลทิพย์ ไรหิตรัตนะ
ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านวิเคราะห์ข้อสอบและค่าสถิติ

1. อาจารย์สุนิสา เตละกุล
สำนักวิจัยสถาบันและประเมินผล มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
2. อาจารย์วิวิธ เจริญศิริวงศ์
โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง กรุงเทพฯ

ภาคผนวก ข
ผลการประเมินรายการวิดิทัศน์จากผู้เชี่ยวชาญ

ตัวอย่างแบบประเมินรายการวิดีโอทัศน์
เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ควรปรับปรุง
1. ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง					
1.1 เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย					
1.2 ความเหมาะสมในรูปแบบหรือวิธีการนำเสนอ					
2. ด้านภาพ					
2.1 คุณภาพของภาพ					
2.2 ความเหมาะสมของภาพในด้านการสื่อความหมาย					
2.3 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร					
2.4 ความเหมาะสมของสีตัวอักษรต่อการอ่าน					
2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับเสียงบรรยาย					
2.6 ความเหมาะสมของเทคนิคกล้อง					
3. ด้านเสียงและภาษา					
3.1 ความเหมาะสมของเสียงบรรยาย					
3.2 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย					
3.3 ความถูกต้องของภาษาบรรยาย					
3.4 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ					
3.5 ความเหมาะสมของระดับเสียงดนตรีกับเสียงบรรยาย					
4. ด้านเวลา					
4.1 ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาคำบรรยาย					
4.2 ความเหมาะสมของเวลาฉายทั้งเรื่อง					

ตัวอย่างแบบประเมินรายการวิดิทัศน์
เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง

.....

.....

2. ความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์

.....

.....

3. ความสอดคล้องของเนื้อหากับภาพและคำบรรยาย

.....

.....

4. ความสอดคล้องของการดำเนินรายการ

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ตาราง 5 ตารางแสดงผลประเมินคุณภาพรายการวิทยทัศน์ของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ควรปรับปรุง
1. ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง					
1.1 เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	3	3			
1.2 ความเหมาะสมในรูปแบบหรือวิธีการนำเสนอ	3	3			
2. ด้านภาพ					
2.1 คุณภาพของภาพ		4	2		
2.2 ความเหมาะสมของภาพในด้านการสื่อความหมาย		6			
2.3 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	1	5			
2.4 ความเหมาะสมของสีตัวอักษรต่อการอ่าน	1	5			
2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับเสียงบรรยาย		6			
2.6 ความเหมาะสมของเทคนิคกล้อง		6			
3. ด้านเสียงและภาษา					
3.1 ความเหมาะสมของเสียงบรรยาย		6			
3.2 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	2	4			
3.3 ความถูกต้องของภาษาบรรยาย		6			
3.4 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ		6			
3.5 ความเหมาะสมของระดับเสียงดนตรีกับเสียงบรรยาย		6			
4. ด้านเวลา					
4.1 ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาคำบรรยาย		6			
4.2 ความเหมาะสมของเวลาฉายทั้งเรื่อง		6			

ตาราง 6 แสดงค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อการประเมินรายการวิดีโอ

รายการประเมิน	X	S.D.	ความหมาย
1. ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.50	0.45	ดีที่สุด
1.1 เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.50	0.55	ดีที่สุด
1.2 ความเหมาะสมในรูปแบบหรือวิธีการนำเสนอ	4.50	0.55	ดีที่สุด
2. ด้านภาพ	4.00	0.18	ดี
2.1 คุณภาพของภาพ	3.67	0.52	ดี
2.2 ความเหมาะสมของภาพในด้านการสื่อความหมาย	4.00	0.00	ดี
2.3 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.17	0.41	ดี
2.4 ความเหมาะสมของสีตัวอักษรต่อการอ่าน	4.17	0.41	ดี
2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับเสียงบรรยาย	4.00	0.00	ดี
2.6 ความเหมาะสมของเทคนิคกล้อง	4.00	0.00	ดี
3. ด้านเสียงและภาษา	4.07	0.10	ดี
3.1 ความเหมาะสมของเสียงบรรยาย	4.00	0.00	ดี
3.2 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	4.33	0.52	ดี
3.3 ความถูกต้องของภาษาบรรยาย	4.00	0.00	ดี
3.4 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ	4.00	0.00	ดี
3.5 ความเหมาะสมของระดับเสียงดนตรีกับเสียงบรรยาย	4.00	0.00	ดี
4. ด้านเวลา	4.00	0.00	ดี
4.1 ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาคำบรรยาย	4.00	0.00	ดี
4.2 ความเหมาะสมของเวลาฉายทั้งเรื่อง	4.00	0.00	ดี
ผลรวมของทุกด้าน	4.09	0.05	ดี

ภาคผนวก ค
บทรายการโทรทัศน์
(ตัวอย่าง)

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
6	MS ภาพนักเรียนกำลังทำกิจกรรมต่าง ๆ ตัดสลับไปมา	กว่าจะมาถึงวันนี้ได้เป็นเพราะนักเรียนมีโอกาสได้พูดภาษาอังกฤษในห้องเรียน โดยใช้กิจกรรมเข้ามาช่วยในการฝึกฝนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน นับเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนภาษาอังกฤษอย่างสูงสุด จึงควรมีการนำกิจกรรมมาใช้ในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารให้มากที่สุด
7	MS ภาพห้องเรียนนักเรียนกำลังทำกิจกรรมต่าง ๆ	หลายท่านอาจตั้งคำถามในใจว่า กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารคืออะไร มีลักษณะอย่างไร มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างไร เรามีคำตอบให้คุณค่ะ กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษที่เรียนมาแล้ว ในสถานการณ์ที่สามารถนำเอาภาษาดังกล่าวไปปรับใช้ในชีวิตจริง
8	ภาพ zoom out ในห้องเรียน	ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ได้จริง
9	ภาพครูชี้กระดานดำ (ชี้ไปที่คำศัพท์ภาษาอังกฤษ) cut ไปที่ภาพเด็กนักเรียนกำลังทำกิจกรรมในห้องเรียน	ในแต่ละบทเรียน หลังจากที่คุณครูนำเสนอและฝึกคำศัพท์รูปแบบไวยากรณ์และฝึกความคล่องแคล่วและแม่นยำแล้ว นักเรียนควรมีโอกาสได้ฝึกใช้ภาษาในรูปกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนฝึกภาษาได้สมจริง
10	caption “รูปแบบกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร”	กิจกรรมการสอนเพื่อการสื่อสารสามารถจัดทำได้ในหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาภาษาและจุดประสงค์ของการใช้

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
11	caption “รูปแบบกิจกรรมการ สอนภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร” - กิจกรรมแบบคู่	อาจอยู่ในรูปของกิจกรรมแบบคู่
12	caption “รูปแบบกิจกรรมการ สอนภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร” - การจัดกิจกรรมแบบ คู่ - กิจกรรมแบบกลุ่ม ย่อย - กิจกรรมแบบกลุ่ม ใหญ่	กิจกรรมแบบกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นแบบกลุ่มย่อยหรือกลุ่มใหญ่
13	ใช้ effect เปิด caption เริ่มจากตรงกลาง “การจัดกิจกรรม แบบคู่” เข้ามา	การจัดกิจกรรมแบบคู่

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
14	MS ภาพนักเรียนกำลังนั่งทำกิจกรรมอยู่ประมาณ 10 คน จับกลุ่มเป็นโต๊ะเรียง 5 จำนวน 2 แถว หันหน้าเข้าหากัน cut ไปที่ภาพเด็กนักเรียนจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม และมีการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลกันและกันของเด็กนักเรียนแต่ละคู่ ซ้อนตัวหนังสือ caption “การจัดกิจกรรมแบบคู่”	การจัดกิจกรรมแบบคู่ หรือ pair work กิจกรรมแบบนี้ เสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นงานที่นักเรียนจะต้องคิดและทำระหว่างนักเรียนสองคน เป็นการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริง เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูล การสนทนาระหว่างกัน การร่วมกันแก้ปัญหา เป็นต้น
15	MS ภาพต่อเนื่อง นักเรียน discuss ในคู่ของตน MS นักเรียน 1 คู่และ zoom in เพื่อ CU นักเรียนคู่นั้น	กิจกรรมแบบคู่นี้ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และการใช้ภาษา ในระดับและจำนวนที่ใกล้เคียงกันและเพื่อมิให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ควรมีการเปลี่ยนคู่สลับกันไป
16	CU นาฬิกา ตัดไป MS นักเรียน 1 คู่ที่กำลังทำกิจกรรมร่วมกัน	เพื่อความเป็นระเบียบของชั้นเรียนควรมีกำหนดเวลาการทำกิจกรรมให้แน่ชัด จะทำให้กิจกรรมได้เริ่มและหยุดพร้อม ๆ กัน

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
17	LS ครูเดินดูนักเรียนตามโต๊ะ	ในการทำกิจกรรม ครูผู้สอนจะดูแลเพื่อให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น และคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนต้องการ ครูไม่ควรขัดจังหวะหรือแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนระหว่างที่นักเรียนกำลังทำกิจกรรม เพราะจะทำให้นักเรียนกังวลกับข้อผิดพลาดและไม่กล้าใช้ภาษา แต่ครูควรสังเกตและบันทึกไว้สำหรับนำมาแก้ไข หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้วร่วมกันทั้งชั้น
18	ภาพนักเรียนกำลังจับคู่ถามข้อมูลซึ่งกันและกัน ใส่ caption ได้ ภาพ การถามหาข้อมูลที่ตนขาด	การจัดกิจกรรมแบบคู่อาจทำได้ในหลายลักษณะ ตัวอย่างเช่น - การถามหาข้อมูลที่ตนขาดไปจากผู้เรียนในคู่ของตน
19	ภาพนักเรียนจับคู่ทำตามคำสั่งที่กำหนดใส่ caption ได้ภาพ การทำตามคำสั่ง	การทำตามคำสั่ง
20	ภาพนักเรียนจับคู่แลกเปลี่ยนรูปภาพ ใส่ caption ได้ภาพ การแลกเปลี่ยนข้อมูล	การแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่นการนัดหมายหรือ การสัมภาษณ์
21	ภาพนักเรียนกำลังวาดภาพบนกระดานดำใส่ caption ได้ภาพ การทดสอบความจำ	การทดสอบความจำ

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
22	caption ตัวอย่าง กิจกรรมคู่ : กิจกรรมการทดสอบ ความจำ	ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของการจัดกิจกรรมคู่ ตามลำดับขั้นตอน “กิจกรรมการทดสอบความจำ”
23	caption ขั้นเตรียมการ	ขั้นเตรียมการ ครูต้องศึกษากิจกรรมให้เข้าใจก่อน กิจกรรมที่ให้ ดูเป็นตัวอย่างนั้นจะ
24	ภาพวาดห้องนอน ประกอบไปด้วยรูป ภาพ หน้าต่าง ผ้า ม่าน โซฟา โต๊ะ เก้าอี้ และเตียงนอน โดยสิ่ง ของแต่ละอย่างจะมี หมายเลขกำกับ	ครูจะต้องเตรียมภาพห้องนอนที่มีหมายเลขตามคำศัพท์ต่าง ๆ บนภาพเหมือนภาพตัวอย่างนี้จะ
25	caption ขั้นทบทวนเนื้อหา ภาษา	ขั้นทบทวนเนื้อหาภาษา
26	MS ภาพตัวอย่างของ ครูทำกิจกรรมขั้น ทบทวนคำศัพท์ (ครูให้ คำศัพท์ เก้าอี้, เตียง เป็นต้น)	ก่อนเริ่มทำกิจกรรมทุกครั้ง ขั้นแรก ครูต้องทบทวนคำศัพท์และ ประโยคตัวอย่างที่จะต้องใช้ขณะทำกิจกรรม จนแน่ใจว่านัก เรียนเข้าใจและสามารถใช้รูปประโยคนั้น ๆ ได้ถูกต้อง
27	MS ภาพจากห้องเรียน จริงครูกำลังทบทวน ศัพท์และโครงสร้างที่ นักเรียนต้องใช้ในการ ทำกิจกรรม	(เสียงจริงจากห้องเรียน)

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
28	caption ขั้นสาธิตการทำ กิจกรรม	ขั้นสาธิตการทำกิจกรรม นอกจากการเตรียมความพร้อมด้านเนื้อหาภาษาแล้ว
29	LS ภาพครู/นักเรียน ครูกำลังอธิบายรายละเอียดในการทำ กิจกรรม	นักเรียนจะต้องได้รับการเตรียมในด้านการทำกิจกรรม วิธีที่ได้ ผลดีที่สุดคือ การสาธิต
30	MS ภาพครู/นักเรียน Demon. หน้าชั้น ตรวจสอบความเข้าใจ	ครูสาธิตวิธีการทำกิจกรรม โดยให้นักเรียนออกมาแสดงเป็น ตัวอย่างหน้าชั้น หรือตำแหน่งที่นักเรียนทั้งชั้นมองเห็นได้ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนเห็นวิธีการดำเนินกิจกรรม หลังจากสาธิตแล้ว ครูจะต้องไม่ลืมที่จะตรวจสอบความเข้าใจในการทำกิจกรรมอีก ครั้งหนึ่ง
31	LS ภาพครู/นักเรียน ระหว่างการจัด กิจกรรม cut เป็นภาพ นาฬิกา มี caption การกำหนดกติกาใน การทำกิจกรรม ได้ภาพ	ก่อนเริ่มให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรม ครูควรตกลงข้อตกลงกติกาต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมที่อาจมี เช่น กำหนดเวลาสำหรับการทำ กิจกรรม
32	CU แผนผังห้องเรียนที่ จัดโต๊ะเก้าอี้แล้ว	หลังจากนั้นจึงจัดที่นั่งเพื่อให้สะดวกต่อการทำกิจกรรม
33	caption การจัดที่นั่ง	ให้นักเรียนย้ายเก้าอี้โดยหันหน้าเข้าหากัน ครูอาจเขียนแผนผัง บนกระดานดำและอธิบายให้นักเรียนดู เพื่อย้ำความเข้าใจ เมื่อ เรียบร้อยแล้วครูจึงแจกใบงาน ถ้ามี และสั่งเริ่มทำกิจกรรม
34	caption ขั้นทำกิจกรรม	ขั้นทำกิจกรรม

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
35	MS ภาพนักเรียนทำ กิจกรรมการทดสอบ ความจำ	(เสียงตามภาพนักเรียนทำกิจกรรมจริง)
36	caption เอกสารหมายเลข 4	ตอนนี้ ขอให้ท่านลองฝึกทำกิจกรรมคู่ กิจกรรมการทดสอบ ความจำ ใช้เอกสารหมายเลข 4 หยุดวิธีทัศน์ไว้จนกว่าจะเสร็จ กิจกรรมค่ะ
37	caption หยุด STOP	
38	caption “การจัดกิจกรรม กลุ่มย่อย”	การจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย
39	LS นักเรียนนั่งกันเป็น กลุ่ม ๆ ละ 3 - 6 คน	ในการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย จะมีนักเรียนในแต่ละกลุ่มประมาณ 3 - 6 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมที่ทำและจำนวนนัก เรียนทั้งหมดในชั้น
40	MS นักเรียนนั่งกันเป็น กลุ่ม ๆ ละ 3 - 6 คน	การจัดกลุ่มอาจจัดกลุ่มที่มีนักเรียนที่เก่งและนักเรียนที่อ่อนคละ กัน เพื่อให้ นักเรียนช่วยเหลือกัน ครูเป็นผู้สังเกตการณ์และคอย ให้ความช่วยเหลือ
41	MS เด็กคนหนึ่งใน กลุ่มกำลังพูดและคน รอบ ๆ นั่งฟัง	การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นนอกชั้นเรียน นั่นคือ นักเรียนจำเป็นต้องฟัง ผู้อื่น มีการแสดงความคิดเห็นที่คล้ายตามกันหรือขัดแย้งกัน และ/หรือร่วมกันตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นต้น
42	MS ภาพนักเรียนทำ กิจกรรมกลุ่มนอก สถานที่ (English camp หรือกลุ่มของ โรงเรียนเทพศิลา)	การจัดกิจกรรมกลุ่มอาจมีปัญหาในเรื่องเสียงดัง ซึ่งอาจแก้ไขได้ โดยฝึกให้ผู้เรียนพูดเสียงเบา ๆ หรืออาจย้ายสถานที่ไปยังที่ไม่ รบกวนห้องเรียนอื่น เช่น สนามหญ้า หรือ ห้องประชุม เป็น ต้น

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
43	ภาพนักเรียนกำลังยืน อภิปรายภายในชั้น เรียน ได้ภาพมี caption การอภิปราย	กิจกรรมแบบกลุ่มย่อย อาจอยู่ในลักษณะ - การอภิปราย discussion
44	ภาพนักเรียนอยู่หน้า ชั้นเรียนกำลังแสดงท่า ทางต่าง ๆ ให้เพื่อนนัก เรียนในชั้นดู ได้ภาพมี caption การสวมบทบาท สมมติ	การสวมบทบาทสมมติ
45	LS ภาพห้องเรียน นักเรียนกำลังต่อแผ่น jigsaw และมีครูเดินดู ตามโต๊ะ ได้ภาพมี caption jigsaw reading	การอ่านและฟังส่วนต่าง ๆ ของเรื่องราวและนำส่วนเหล่านั้นมา ปะติดปะต่อกัน
46	MS ภาพนักเรียนกำลัง เล่นเกมอยู่หน้าชั้น เรียน ได้ภาพมี caption เกม	การเล่นเกมต่าง ๆ เช่น เกมต่อคำ เกมยี่สิบคำถาม เกมเดา ภาพ

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
47	MS ภาพนักเรียนรวม กลุ่มทำกิจกรรมกันแต่ ละกลุ่ม ได้ภาพมี caption การช่วยหาข้อมูล	การช่วยหาข้อมูล เพื่อนำมาร่วมกันเขียนรายงาน
48	ภาพนักเรียนจับกลุ่ม ทำกิจกรรม มีการ สนทนาแลกเปลี่ยน ข้อมูลแต่ละคน ได้ ภาพมี caption การแลกเปลี่ยน ข้อมูลในกลุ่ม	การแลกเปลี่ยนข้อมูลภายในกลุ่ม เพื่อนำข้อมูลที่สมบูรณ์มาใช้ ตัดสินใจปัญหา
49	caption ตัวอย่าง กิจกรรมกลุ่มย่อย : กิจกรรมเดาภาพ	ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการจัดกิจกรรมเดาภาพ
50	caption ขั้นเตรียมการ	ขั้นเตรียมการนะค่ะ ครูจะต้องศึกษากิจกรรมล่วงหน้า คือ
51	CU ภาพดินสอ ยางลบ สี กรรไกร	เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อม ซึ่งอาจจะต้องให้นักเรียนเตรียม อุปกรณ์เองด้วย
52	dissolve CU ภาพ อุปกรณ์การจัด กิจกรรม เช่น สีไม้ ดินสอ ไม้บรรทัด ยางลบ และกรรไกร	เช่น กิจกรรมเดาภาพนี้จะต้องมี ดินสอ ยางลบ สี กรรไกร หรือ ไม้บรรทัด

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
53	CU ภาพลายเส้นที่จะนำมาต่อ jigsaw รูปสัตว์ที่มี 4 ชนิด คือ ช้าง หมี นก และสุนัข	ครูให้นักเรียนวาดภาพสัตว์ต่าง ๆ เช่น ช้าง หมี นก สุนัข หรือแมว เลือกวาดเพียง 4 ตัว
54	BCU ภาพหมี ช้าง นก สุนัข ที่ระบายสีแล้ว	ลงบนใบงานที่ครูเตรียมไว้ จะจัดภาพในลักษณะใดก็ได้ และระบายสีให้สวยงาม เสร็จแล้วให้นักเรียนเขียนชื่อและหมายเลข 1 ถึง 4 ที่ด้านหลังของภาพตัวต่อแต่ละคู่
55	CU ภาพตัวต่อที่ตัดออกจากกันแล้วมีจำนวน 8 ชิ้น	หลังจากนั้นนักเรียนตัดภาพตามรอยปะ จะได้ภาพตัวต่อทั้งหมด 8 ชิ้น
56	caption ขั้นทบทวนเนื้อหา ภาษา	ขั้นทบทวนเนื้อหาภาษา
57	MS ภาพตัวอย่างของครูขั้นทบทวนเนื้อหาภาษา	ในการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย ครูจะต้องทบทวนคำศัพท์หรือประโยคที่นักเรียนจะต้องใช้ในกิจกรรมเช่นเดียวกับการจัดกิจกรรมคู่ที่กล่าวมาแล้วนะคะ เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนจะสามารถใช้ภาษาในการทำกิจกรรมได้อย่างราบรื่น
58	MS ภาพตัวอย่างของครูกำลังทบทวนคำศัพท์และประโยค	(เสียงจริงตามภาพในห้องเรียน)
59	caption ขั้นสาธิตการทำ กิจกรรม	ขั้นสาธิตการทำกิจกรรม หลังจากเตรียมด้านเนื้อหาภาษาแล้ว นักเรียนจะได้ทราบวิธีการทำกิจกรรม

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
60	MS ภาพตัวอย่างของ ครูชั้นสาธิตการทำ กิจกรรม	โดยให้นักเรียนออกมาสาธิตหน้าห้อง 1 กลุ่ม หรือตำแหน่งที่มองเห็นทั้งชั้น ครูจะเป็นผู้คอยให้คำอธิบาย ขณะที่คนอื่น ๆ สังเกตวิธีการทำกิจกรรม จากนั้นตรวจสอบว่านักเรียนเข้าใจวิธีการต่าง ๆ หรือไม่เพียงพอ
61	ภาพนักเรียนนั่งจับ กลุ่ม 4 คน	หลังจากนั้น กำหนดกลุ่มและเวลาในการทำกิจกรรม
62	MS นักเรียนนั่งทำ กิจกรรมอยู่ในกลุ่ม 4 คน	และเช่นเดียวกัน กิจกรรมกลุ่มย่อยครูจะต้องจัดที่นั่งให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างสะดวก โดยครูเขียนแผนผังการจัดโต๊ะและเก้าอี้บนกระดาน หลังจากให้นักเรียนจัดที่นั่งเรียบร้อยแล้ว ครูจึงแจกใบงาน ถ้ามี และสั่งให้เริ่มกิจกรรม
63	CU ภาพแผนผังกลุ่ม 4 คน	ถ้าเป็นกลุ่ม 4 คน อาจจะจัดโต๊ะตามแบบแผนผังนี้ หรือถ้ามากกว่าให้ปรับตามความเหมาะสมกับสภาพห้องเรียน
64	caption ชั้นทำกิจกรรม	ชั้นทำกิจกรรม ครูให้นักเรียนเริ่มลงมือทำกิจกรรม
65	MS ภาพนักเรียนฝึก กิจกรรมกลุ่ม 4 คน	(เสียงจริงตามภาพที่นักเรียนทำกิจกรรม)
66	caption เอกสารหมายเลข 5	ขอให้หัวหน้ากลุ่มแจกเอกสารหมายเลข 5 และลองฝึกกิจกรรมกลุ่มย่อย
67	caption หยุด STOP	หยุดวิดีโอชั่วคราว จนกว่าจะทำกิจกรรมตามเอกสารหมายเลข 5 เสร็จ
68	caption การจัดกิจกรรมกลุ่ม ใหญ่	กิจกรรมแบบกลุ่มใหญ่

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
69	LS ตัวอย่างกิจกรรม กลุ่มใหญ่ เห็นการ เตรียมการ การสาธิต การทำ ใส caption “การจัดกิจกรรม แบบกลุ่มใหญ่” ซ้อนบนภาพ	การจัดกิจกรรมแบบกลุ่มใหญ่หรือแบบทำร่วมกันทั้งชั้น ส่งเสริม ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูและนักเรียนด้วยตนเอง เป็น กิจกรรมที่ให้นักเรียนช่วยทำพร้อม ๆ กันทั้งห้อง ครูสามารถชี้แนะ และควบคุมกิจกรรมแบบนี้ได้มากกว่ากิจกรรมที่จัดในแบบอื่น ๆ
70	ภาพต่อเนื่อง นักเรียน กำลังทำกิจกรรมกลุ่ม ใหญ่	กิจกรรมแบบนี้ ช่วยให้นักเรียนได้รับรู้รูปแบบของภาษาที่ถูกต้อง จากผู้สอน เช่น การฝึกออกเสียง การฝึกสรุปประโยค เป็นต้น
71	BMS ภาพนักเรียน กำลังอ่านประโยค ได้ ภาพมี caption การฝึกออกเสียงคำ	กิจกรรมที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มใหญ่ หรือ แบบทำ ร่วมกันทั้งชั้น เช่น - การฝึกออกเสียงคำ ฝึกอ่านออกเสียง
72	WS นักเรียนกำลังทำ กิจกรรมในห้องเรียน (ยืน กระโดด ทั้งชั้น เรียน) ได้ภาพมี caption การทำตามคำสั่ง	การทำตามคำสั่งของผู้สอน เพื่อนร่วมชั้น
73	MS นักเรียนแบ่งเป็น กลุ่มแล้วแนะนำซึ่งกัน และกัน ได้ภาพมี caption การแนะนำตนเอง และเพื่อน	การแนะนำตนเองและเพื่อน

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
74	pan กลุ่มนักเรียนกำลังทำแบบฝึกหัดในห้องเรียน ได้ภาพมี caption การอ่าน ฟัง และทำแบบฝึกหัด	การอ่าน ฟัง และทำแบบฝึกหัดไปพร้อม ๆ กัน ทั้งชั้นเรียน เช่น การตอบคำถามหลังการอ่าน
75	LS นักเรียนลุกขึ้นยืน แสดงความคิดเห็นในห้อง ได้ภาพมี caption การอธิบายแสดงความคิดเห็น	การอธิบายแสดงความคิดเห็น
76	caption ตัวอย่าง กิจกรรมกลุ่มใหญ่ : การแนะนำเพื่อน	ตัวอย่างกิจกรรมกลุ่มใหญ่ : การแนะนำเพื่อน
77	caption ชั้นเตรียมการ	ชั้นเตรียมการ ครูควรจะศึกษากิจกรรมล่วงหน้า
78	CU กระดาษกาวย่น ลูกบอล และลายมือที่เขียนบนกระดาษคำว่า "ชื่อโยมิโกะ อายุ 2 ปี"	เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อม กิจกรรมนี้ครูต้องเตรียมกระดาษ กระดาษกาวย่น เพื่อใช้ติดหลังเสื้อ และลูกบอลสำหรับโยนให้พร้อม ครูให้นักเรียนสมมติชื่อและอายุไม่เกิน 10 ปี
79	CU ชื่อ/อายุของนักเรียนที่เขียนลงบนกระดาษ (ชื่อโยมิโกะ อายุ 2 ปี)	ลงบนกระดาษติดหลังเสื้อของนักเรียน

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
80	caption ชั้นทบทวนเนื้อหา ภาษา	ชั้นทบทวนเนื้อหาภาษา ครูเตรียมคำศัพท์และประโยคที่จะใช้ในกิจกรรม (เสียงจริงตามภาพครูพูดอยู่บนหน้าจอ)
81	LS ภาพนักเรียนกำลังย้ายโต๊ะและเก้าอี้เพื่อเตรียมสถานที่ทำกิจกรรม	กิจกรรมกลุ่มใหญ่ นักเรียนต้องใช้พื้นที่มาก ครูจะต้องจัดให้โดยให้นักเรียนรวมโต๊ะและเก้าอี้ไปไว้หน้าและหลังห้องเรียนเสร็จแล้วจะมีพื้นที่ว่างตรงกลางห้อง
82	ภาพแผนผังการจัดห้องเรียนแบบกิจกรรมกลุ่มใหญ่	หรือจัดห้องเรียนเหมือนกับแผนผังห้องนี้ค่ะ
83	caption ชั้นสาธิตการทำ กิจกรรม	ชั้นสาธิตการทำกิจกรรม
84	ภาพนักเรียนกำลังจัดห้องเรียนให้เหมือนกับแผนผัง	หลังจากนักเรียนเข้ากลุ่มเรียบร้อยแล้ว ครูสาธิตวิธีการทำกิจกรรมให้นักเรียนทั้งกลุ่มได้ดู โดยให้นักเรียนได้ทดลองเล่นจริง 1 - 2 ครั้ง และตรวจสอบความเข้าใจอีกครั้ง
85	ภาพตัวอย่างครูสาธิตวิธีเล่นกิจกรรม	(เสียงจริงตามภาพนักเรียนทำกิจกรรม)
86	caption ชั้นทำกิจกรรม	ชั้นทำกิจกรรม ครูให้นักเรียนเริ่มลงมือทำกิจกรรม
87	MS ภาพกิจกรรมชั้นนำไปใช้	(เสียงจริงตามภาพนักเรียนทำกิจกรรม)
88	caption เอกสารหมายเลข 6	ขอให้ท่านดูเอกสารหมายเลข 6 และลองทำกิจกรรม โดยให้หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้กำกับตามเอกสารค่ะ

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
89	caption หยุด STOP	หยุดวิดีโอและทำกิจกรรมตามเอกสารหมายเลข 6 เสร็จแล้ว เปิดใหม่อีกครั้ง
90	MS เด็กทำกิจกรรม ในนอกสถานที่ สนุก สนาน มีการแข่งขัน กัน	กิจกรรมแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมแบบคู่ กิจกรรมแบบกลุ่มย่อย หรือ กิจกรรมกลุ่มใหญ่ การทำครั้ง แรก ๆ อาจจะมีปัญหาอุปสรรค ไม่ราบรื่น แต่นักเรียนจะคุ้นเคย กับขั้นตอนต่าง ๆ และเกิดความสนุกพร้อมกับความรู้ที่ได้โดย อัตโนมัติ
91	LS ภาพเด็กฝึกและใช้ ภาษา แนะนำตนเอง เป็นภาษาอังกฤษ	กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น เป็นกิจกรรมที่ ช่วยเสริมประสบการณ์ในการใช้ภาษาให้กับนักเรียน ให้นักเรียน เกิดความมั่นใจในการใช้ภาษามากยิ่งขึ้น เพื่อสามารถนำไปใช้ นอกห้องเรียนหรือในสถานการณ์จริง ที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน ในอนาคต
92	caption รศ.ดร.สุรัชย์ สิกขามนต์ ผศ.เจลิยวรี พิบุลชล ที่ปรึกษา	เพลงบรรเลง
93	caption ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์	เพลงบรรเลง
94	caption มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	เพลงบรรเลง
95	caption ผลิตโดย นายเจนจบ สุขแสงประสิทธิ์	เพลงบรรเลง

Shot	ลักษณะภาพ	เสียง
96	caption สวัสดี Fade out	เพลงบรรเลง

ภาคผนวก ง
คู่มือประกอบรายการวิดิทัศน์

เอกสารหมายเลข 1

คู่มือประกอบรายการวิดีโอ เรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร”

คู่มือประกอบรายการวิดีโอเรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร”

คำชี้แจง

รายการวิดีโอดังกล่าวนี้ผลิตขึ้นเพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย

1. แถบวิดีโอ แบบ VHS ระบบ PAL เรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร”
2. เอกสารหมายเลข 1 = คู่มือประกอบรายการวิดีโอ
3. เอกสารหมายเลข 2 = คำแนะนำสำหรับหัวหน้ากลุ่ม
4. เอกสารหมายเลข 3 = คำแนะนำสำหรับผู้รับการอบรม
5. เอกสารหมายเลข 4 = กิจกรรมคู่ : การทดสอบความจำ
6. เอกสารหมายเลข 5 = กิจกรรมกลุ่มย่อย : กิจกรรมเดาภาพ
7. เอกสารหมายเลข 6 = แบบฝึกหัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่
8. เอกสารหมายเลข 7 = แบบทดสอบความเข้าใจเรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร”
9. เอกสารหมายเลข 8 = เฉลยแบบฝึกหัดกิจกรรมคู่ กิจกรรมกลุ่มย่อย และ กิจกรรมกลุ่มใหญ่
10. เอกสารหมายเลข 9 = เฉลยแบบทดสอบความเข้าใจเรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร”

อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น

1. ห้องสำหรับชมรายการ พร้อมเก้าอี้
2. เครื่องรับโทรทัศน์ขนาดไม่น้อย 20 นิ้ว
3. เครื่องเล่นวิดีโอ แบบ VHS ระบบ PAL

จำนวนผู้ชม ไม่จำกัดจำนวน ควรจะมีหัวหน้า 1 คน เพื่อดำเนินการตามขั้นตอน

เอกสารหมายเลข 1

คำแนะนำในการใช้วิทยุทัศน์

ขั้นเตรียมการ

ก่อนเปิดรายการวิทยุทัศน์ควรเตรียมความพร้อมโดยทำการจัดเตรียมห้องสำหรับดูวิทยุทัศน์ให้อยู่ในสภาพพร้อมการใช้งานดังนี้

1. ติดตั้งเครื่องรับโทรทัศน์และเครื่องเล่นวิทยุทัศน์ให้เรียบร้อย
2. ทดลองเปิดดูเพื่อตรวจสอบระบบการทำงาน ปริมาณแสงสว่างของห้อง การสะท้อนแสงของจอเครื่องรับโทรทัศน์ หากพบปัญหาให้แก้ไขเสียก่อน
3. จัดที่นั่งของผู้ดูให้สามารถมองเห็นภาพบนจอโทรทัศน์ได้ชัดเจนทุกจุด

ขั้นดำเนินการ

1. ให้เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน
2. หัวหน้ากลุ่มทำความเข้าใจเอกสารหมายเลข 2 และดำเนินการตามขั้นตอนที่แนะนำไว้

ขั้นประเมินผล

ทำการทดสอบก่อนดูรายการวิทยุทัศน์และหลังจากดูรายการวิทยุทัศน์จบลง เฉลยคำตอบด้วยตนเอง

เอกสารหมายเลข 2

คำแนะนำสำหรับหัวหน้ากลุ่ม

1. แจกเอกสารหมายเลข 3 ให้ผู้เข้าอบรมทุกคนอ่านและทำความเข้าใจขั้นตอนต่าง ๆ เสร็จแล้ว
2. แจกเอกสารหมายเลข 7 และให้ผู้เข้าอบรมทุกคนทำแบบทดสอบความเข้าใจเรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ” ก่อนการอบรม
3. หลังจากรวบรวมแบบทดสอบแล้วจึงเปิดรายการวิดีโอทัศน์ หยุดเทปครั้งที่ 1
- 4 ดำเนินการให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกทำกิจกรรม โดย
 - 4.1 ตรวจสอบผู้เข้าอบรมเรื่องเนื้อหาภาษาที่ใช้ในกิจกรรมคู่ : การทดสอบความจำ
 ข้อแนะนำ ประโยคที่ใช้คือ Number..... What is it ? It is a
 คำศัพท์ที่ใช้คือ Sofa, Bed, Chair, Desk
 - 4.2 ตรวจสอบความเข้าใจขั้นตอนการเล่นกิจกรรม
 ข้อแนะนำ การเล่นกิจกรรมควรเป็นไปตามขั้นตอนดังนี้
 - ดูภาพห้องนอนจากใบงาน 4/1 และจำคำศัพท์ให้ได้ หลังจากนั้นเก็บภาพ
 - คนที่ 1 ถามคู่ของตน “Number What is it ?
 - คนที่ 2 ตอบ It is a ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน
 - สลับกันถามคนละ 5 คำถาม เสร็จแล้วดูคะแนนที่ได้ของแต่ละคน ใครได้คะแนนมากกว่าเป็นผู้ชนะ
 - 4.3 แจกใบงาน 4/1 ให้ผู้เข้าอบรม กำหนดเวลาทำกิจกรรม
 - 4.4 ให้ผู้เข้าอบรมจับคู่ นั่งหันหน้าเข้าหากัน
 - 4.5 ออกคำสั่งให้เริ่มทำกิจกรรม
 - 4.6 สิ้นหยุดเมื่อหมดเวลา
5. แจกเอกสารหมายเลข 4 ให้ผู้เข้าอบรมทำแบบฝึกหัด
6. เปิดรายการวิดีโอทัศน์ต่อ
7. เมื่อถึงตอนที่หยุดเทปครั้งที่ 2
- 8 ดำเนินการให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกทำกิจกรรม โดย
 - 8.1 ตรวจสอบผู้เข้าอบรมเรื่องเนื้อหาภาษาที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มย่อยคู่ : การเดาภาพ
 ข้อแนะนำ ประโยคที่ใช้คือ What is that ? It is a
 คำศัพท์ที่ใช้คือ bird, dog, elephant, bear, cat

เอกสารหมายเลข 2

8.2 ตรวจสอบความเข้าใจขั้นตอนการเล่นกิจกรรม

ข้อแนะนำ การเล่นกิจกรรมควรเป็นไปตามขั้นตอนดังนี้

- จับกลุ่ม 4 - 6 คน
- วางภาพสัตว์ครึ่งตัวกลางโต๊ะอีกครั้งตัวเก็บไว้ ซึ่ภาพและถามเพื่อนทางขวา "What's that ?" เพื่อนตอบ "It's a/an (ชื่อสัตว์) ."
- ถ้าตอบถูกเจ้าของภาพต่อภาพให้สมบูรณ์และให้เพื่อนไป เพื่อนทายภาพของตนต่อถ้าตอบผิดเจ้าของภาพตอบ "No." และถามคนถัดไป ถ้าไม่มีใครตอบถูกเจ้าของภาพเฉลยและเก็บภาพไว้

8.3 แจกใบงาน 5/1 ให้ผู้เข้าอบรม กำหนดเวลาทำกิจกรรม

8.4 ให้ผู้เข้าอบรมจับกลุ่มจัดที่นั่ง

8.5 ออกคำสั่งให้เริ่มทำกิจกรรม

8.6 สิ้นหยุดเมื่อหมดเวลา

9. เสร็จแล้วเปิดรายการวิดีโอทัศน์ต่อ

10. หยุดเทปครั้งที่ 3

11 ดำเนินการให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกทำกิจกรรม โดย

11.1 ตรวจสอบผู้เข้าอบรมเรื่องเนื้อหาภาษาที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มใหญ่คู่ : การแนะนำเพื่อน

ข้อแนะนำ ประโยคที่ใช้คือ This is ..(ชื่อ).. He/She is ..(อายุ)..

คำศัพท์ที่ใช้คือ เลข 1 ถึง 10

11.2 ตรวจสอบความเข้าใจขั้นตอนการเล่นกิจกรรม

ข้อแนะนำ การเล่นกิจกรรมควรเป็นไปตามขั้นตอนดังนี้

- ยืนเป็นวงกลม คุณครูเรียกชื่อสมมุติ 2 คน (ชาย 1 คน หญิง 1 คน) หาวว่า คนนั้นอยู่ที่ไหน คุณครูจะเริ่มโดยโยนลูกบอลให้
- คนรับลูกบอลแนะนำเพื่อนทางขวาจากซ้ายหลังเสื้อ และโยนลูกบอลต่อ
- โยนลูกบอลจนกว่าจะหาคนที่คุณครูบอกให้พบ

11.3 แจกใบงาน 6/1 ให้ผู้เข้าอบรม กำหนดเวลาทำกิจกรรม

11.4 ให้ผู้เข้าอบรมเตรียมเล่นกิจกรรม จัดห้อง

11.5 ออกคำสั่งให้เริ่มทำกิจกรรม

เอกสารหมายเลข 2

11.6 สิ้นหยุดเมื่อหมดเวลา

12. เสร็จแล้ว เปิดรายการวิดีโอถัดไป
13. ให้ทำแบบทดสอบความเข้าใจเรื่อง "กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (เอกสารหมายเลข 7) และเฉลยคำตอบด้วยตนเอง (เอกสารหมายเลข 8 และ 9)
14. หัวหน้าให้ช่วยกันสรุปเรื่องการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอีกครั้ง
15. เสร็จการอบรม

เอกสารหมายเลข 3

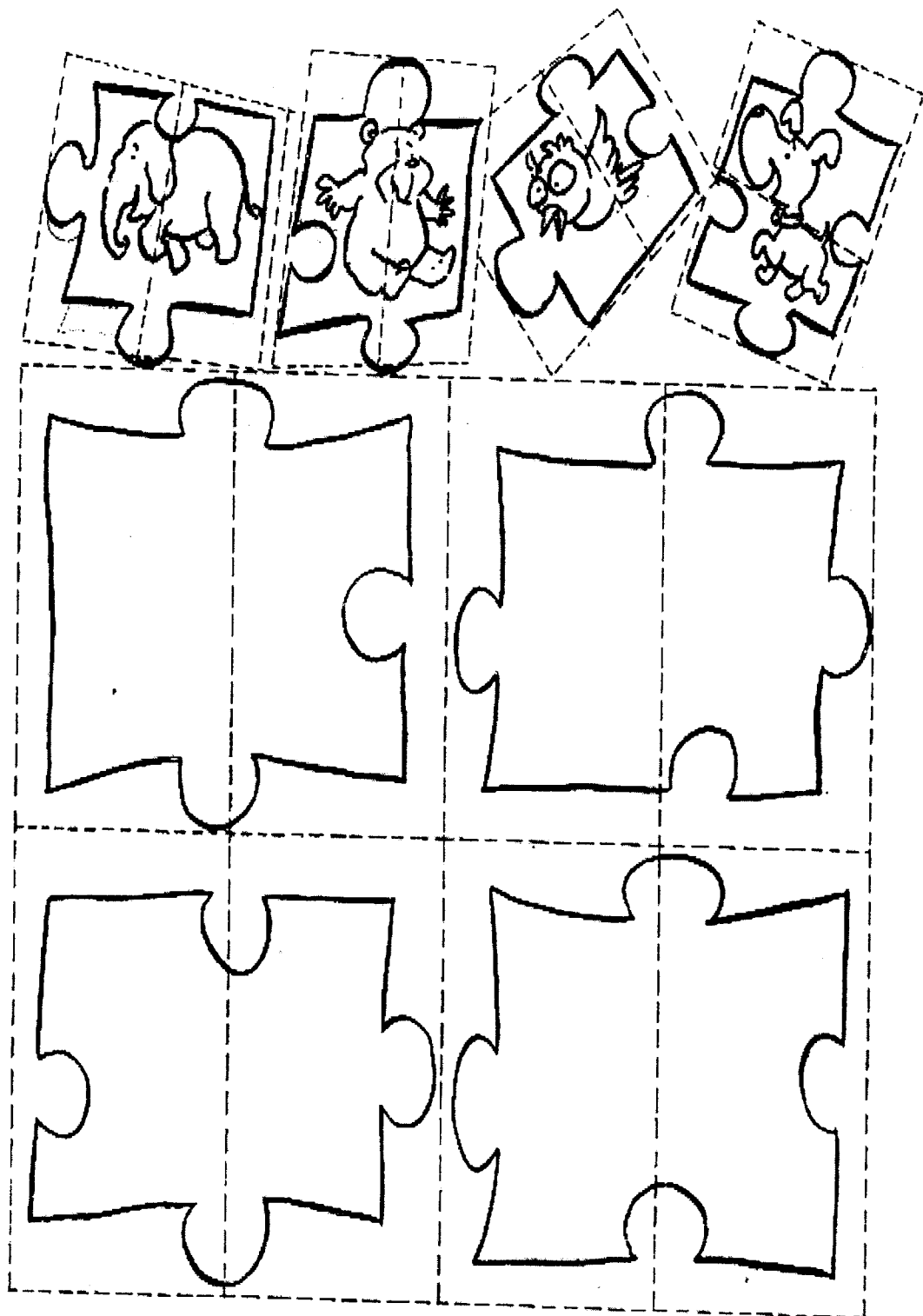
คำแนะนำสำหรับผู้เข้ารับการอบรม

1. ทำแบบทดสอบความเข้าใจเรื่อง "กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร" (เอกสารหมายเลข 7) ก่อนเริ่มการอบรม
2. หลังชมรายการวีดิทัศน์และทำกิจกรรมคู่แล้ว ทำเอกสารหมายเลข 4 แบบฝึกหัดกิจกรรมคู่
3. หลังชมรายการวีดิทัศน์และทำกิจกรรมกลุ่มย่อยแล้ว ทำเอกสารหมายเลข 5 แบบฝึกหัดกิจกรรมกลุ่มย่อย
4. หลังชมรายการวีดิทัศน์และทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่แล้ว ทำเอกสารหมายเลข 6 แบบฝึกหัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่
5. เมื่อชมรายการวีดิทัศน์เสร็จแล้ว ทำแบบทดสอบความเข้าใจเรื่อง "กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร" (เอกสารหมายเลข 7) หลังการอบรม
6. เฉลยแบบฝึกหัดด้วยตนเองจากเอกสารหมายเลข 8
6. เฉลยแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรมด้วยตนเองจากเอกสารหมายเลข 9
7. ช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้ชมรายการวีดิทัศน์

เอกสารหมายเลข 4

กิจกรรมคู่ : การทดสอบความจำ
ใบงาน 4/1

เอกสารหมายเลข 4

แบบฝึกหัดกิจกรรมคู่

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ในการที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรมคู่ ควรจัดที่นั่งแบบใดที่เหมาะสมที่สุด (ก่า ✓ ใน ☐)
 - ☐ นั่งหันหน้าเข้าหากันเพื่อให้พูดคุยสะดวก
 - ☐ นั่งข้างๆ กันเพื่อนักเรียนจะได้เห็นกิจกรรมที่จะทำด้วยกัน
 - ☐ นั่งหันหลังให้กันเพื่อจะได้ไม่เห็นหน้ากัน
 - ☐ อาจจะเป็นแบบ 1, 2 หรือ 3 ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของกิจกรรม
2. เพื่อสอดคล้องกับการสอนเพื่อสื่อสารในการทำกิจกรรมคู่ ครูควรให้นักเรียนแต่ละคู่ได้มีโอกาสทำกิจกรรมในลักษณะ :- (ถ้าคิดว่าถูกกา ✓ ใน ☐ และคิดว่าผิดกา ✗ ใน ☐)
 - ☐ ให้นักเรียนสลับกันทำกิจกรรม เช่น สลับถาม - ตอบ เพื่อให้เป็นธรรมชาติและไม่เบื่อ
 - ☐ ให้นักเรียนที่เก่งกว่าทำกิจกรรม เช่น ถามก่อนจนเสร็จแล้วจึงให้คู่ของตนเป็นฝ่ายถาม
3. ระหว่างนักเรียนทำกิจกรรมฝึกการพูดครูจะเดินดูเพื่อ (ถ้าคิดว่าถูกกา ✓ ใน ☐ และคิดว่าผิดกา ✗ ใน ☐)
 - ☐ ช่วยแก้ไขทันทีเมื่อนักเรียนพูดผิด
 - ☐ จดบันทึกข้อผิดพลาดเพื่อพิจารณาแก้ไขเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมเสร็จสิ้น

เอกสารหมายเลข 5

กิจกรรมกลุ่มย่อย : กิจกรรมเดาภาพ

ใบงาน 5/1

เอกสารหมายเลข 5

แบบฝึกหัดกิจกรรมกลุ่มย่อย

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความคิดของท่าน

1. กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมประเภทใด (คิดว่าถูกกา ✓ ในช่อง ☐)

☐ กิจกรรมคู่

☐ กิจกรรมกลุ่มย่อย

☐ กิจกรรมกลุ่มใหญ่

2. เพราะเหตุใดครูจึงให้นักเรียนวาดภาพสัตว์และระบายสีเอง

.....

3. ในกิจกรรมเดาภาพเมื่อเจ้าของภาพถามว่า What's that ?

3.1 ถ้าเพื่อนตอบถูกจะต้องทำอะไร

.....

3.2 ถ้าเพื่อนตอบผิดจะต้องทำอะไร

.....

3.3 ถ้าไม่มีผู้ใดในกลุ่มตอบถูกเลยจะทำอย่างไร

.....

3.4 การตัดสินใจว่าผู้ใดจะเป็นผู้ชนะใช้เกณฑ์อะไร

.....

4. ในการทำกิจกรรมกลุ่ม วิธีการจัดกลุ่มนักเรียนควรจัดอย่างไร (เลือกเพียง 1 ข้อ โดยกา ✓ ในช่อง ☐) และแสดงเหตุผลที่เลือก

☐ นักเรียนที่มีความสามารถในระดับเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน

☐ นักเรียนในกลุ่มมีความสามารถคละกัน คือมีทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน

เพราะเหตุใด.....

.....

เอกสารหมายเลข 5

5. ในการทบทวนภาษาที่จะใช้ในการทำกิจกรรม ควรทำเมื่อใด (เลือกเพียง 1 ข้อ โดยกา ✓ ในช่อง ☐) และแสดงเหตุผลที่เลือก

☐ ก่อนการสาธิตวิธีการทำกิจกรรม

☐ หลังการสาธิตวิธีการทำกิจกรรม

เพราะเหตุใด.....
.....

เอกสารหมายเลข 6

แบบฝึกหัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ถ้าเด็กกลุ่มใหญ่มาก ครูควรเพิ่มจำนวนชื่อที่ต้องการให้นักเรียนหาหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

2. ในการทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ควรจัดห้องเรียนลักษณะใด

.....

.....

3. ระหว่างการทำกิจกรรมนี้อาจเกิดปัญหาได้บ้าง และท่านคิดว่ามีวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

.....

.....

เอกสารหมายเลข 7

แบบทดสอบความเข้าใจเรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร”

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นของท่าน

1. กิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีลักษณะอย่างไร(คิดว่าถูกกา ✓ คิดว่าผิดกา X ใน ☐)

- ☐ เน้นการนำภาษาไปใช้มากกว่าเน้นรูปแบบของภาษา
- ☐ คู่สนทนาต่างมีจุดประสงค์หรือเป้าหมายในการสนทนา
- ☐ ทั้งผู้พูดและผู้ฟังมีความต้องการที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน
- ☐ ข้อมูลที่แลกเปลี่ยนกันเป็นสิ่งที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังรู้ดีอยู่แล้ว

2. ในการที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรม ท่านคิดว่าควรมีขั้นตอนอย่างไร (ใส่หมายเลขตามลำดับก่อนหลัง)

- ☐ จัดที่นั่ง
- ☐ ทบทวนศัพท์และประโยค
- ☐ เตรียมการ
- ☐ สาธิตกิจกรรม
- ☐ เริ่มทำกิจกรรม

3. ในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม ครูควรปฏิบัติตนอย่างไร (คิดว่าถูกกา ✓ คิดว่าผิดกา X ใน ☐)

- ☐ เดินดู
- ☐ เตรียมเนื้อหาของบทเรียนถัดไป
- ☐ ไม่ต้องแก้ไขข้อผิดพลาดขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม
- ☐ ตรวจการบ้าน
- ☐ ยืนดูหน้าชั้น
- ☐ ไม่ขัดจังหวะขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม
- ☐ บันทึกข้อผิดพลาด

4. ในการสาธิตวิธีการทำกิจกรรมควรทำอย่างไร

.....

.....

เอกสารหมายเลข 7

5. การจัดที่นั่งสำหรับการทำกิจกรรมเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

6. กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีข้อดีอย่างไร (คิดว่าถูกกา ✓ คิดว่าผิดกา X ใน □)

- ☐ นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น
- ☐ นักเรียนได้ฝึกฝน
- ☐ นักเรียนได้ฝึกภาษามากขึ้น
- ☐ นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ☐ ฝึกฝนแรงครู

เอกสารหมายเลข 8

เฉลยแบบฝึกหัดกิจกรรมคู่

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ในการที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรมคู่ ควรจัดที่นั่งแบบใดที่เหมาะสมที่สุด (ก ☒ ใน ☐)

(1 คะแนน)

- ☐ นั่งหันหน้าเข้าหากันเพื่อให้พูดคุยสะดวก
- ☐ นั่งข้างๆ กันเพื่อนักเรียนจะได้เห็นกิจกรรมที่จะทำด้วยกัน
- ☐ นั่งหันหลังให้กันเพื่อจะได้ไม่เห็นหน้ากัน
- ☒ อาจจะเป็นแบบ 1, 2 หรือ 3 ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของกิจกรรม

2. เพื่อสอดคล้องกับการสอนเพื่อสื่อสารในการทำกิจกรรมคู่ ครูควรให้นักเรียนแต่ละคู่ได้มีโอกาสทำกิจกรรมในลักษณะ :- (ถ้าคิดว่าถูกกา ☒ ใน ☐ และคิดว่าผิดกา ☒ ใน ☐) (2 คะแนน)

- ☒ ให้นักเรียนสลับกันทำกิจกรรม เช่น สลับถาม - ตอบ เพื่อให้เป็นธรรมชาติและไม่เบื่อ
- ☒ ให้นักเรียนที่เก่งกว่าทำกิจกรรม เช่น ถามก่อนจนเสร็จแล้วจึงให้คู่ของตนเป็นฝ่ายถาม

3. ระหว่างนักเรียนทำกิจกรรมฝึกการพูดครูจะเดินดูเพื่อ (ถ้าคิดว่าถูกกา ☒ ใน ☐ และคิดว่าผิดกา ☒ ใน ☐) (2 คะแนน)

- ☒ ช่วยแก้ไขทันทีเมื่อนักเรียนพูดผิด
- ☒ จดบันทึกข้อผิดพลาดเพื่อพิจารณาแก้ไขเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมเสร็จสิ้น

เฉลยแบบฝึกหัดกิจกรรมกลุ่มย่อย

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความคิดของท่าน

1. กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมประเภทใด (คิดว่าถูกกา ☒ ในช่อง ☐) (1 คะแนน)

- ☐ กิจกรรมคู่ ☒ กิจกรรมกลุ่มย่อย ☐ กิจกรรมกลุ่มใหญ่

เอกสารหมายเลข 8

2. เพราะเหตุใดครูจึงให้นักเรียนวาดภาพสัตว์และระบายสีเอง (2 คะแนน)

คำตอบ เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพที่นำมาใช้ต้องแตกต่างกันทั้งภาพและการวางภาพ มิฉะนั้นคนเล่นจะไม่ต้องเดาถ้าหากภาพเหมือนกันทั้งหมดทุกคน

3. ในกิจกรรมเดาภาพเมื่อเจ้าของภาพถามว่า What's that ? (4 คะแนน)

3.1 ถ้าเพื่อนตอบถูกจะต้องทำอย่างไร

คำตอบ ถ้าตอบถูกเจ้าของตอบ yes ต่อภาพให้สมบูรณ์และให้เพื่อนไป

3.2 ถ้าเพื่อนตอบผิดจะต้องทำอย่างไร

คำตอบ ถ้าตอบผิดเจ้าของภาพตอบ no และถามคนถัดไป

3.3 ถ้าไม่มีผู้ใดในกลุ่มตอบถูกเลยจะทำอย่างไร

คำตอบ เจ้าของภาพเฉลยและเก็บภาพไว้

3.4 การตัดสินว่าผู้ใดจะเป็นผู้ชนะใช้เกณฑ์อะไร

คำตอบ คนที่ได้ภาพมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

4. ในการทำกิจกรรมกลุ่ม วิธีการจัดกลุ่มนักเรียนควรจัดอย่างไร (เลือกเพียง 1 ข้อ โดยกา ✓ ในช่อง ☐) และแสดงเหตุผลที่เลือก

☐ นักเรียนที่มีความสามารถในระดับเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน

✓ นักเรียนในกลุ่มมีความสามารถคล้ายกัน คือมีทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน

เพราะเหตุใด เพื่อให้คนเก่งได้ช่วยเหลือคนอ่อน

5. ในการทบทวนภาษาที่จะใช้ในการทำกิจกรรม ควรทำเมื่อใด (เลือกเพียง 1 ข้อ โดยกา ✓ ในช่อง ☐) และแสดงเหตุผลที่เลือก

✓ ก่อนการสาธิตวิธีการทำกิจกรรม

☐ หลังการสาธิตวิธีการทำกิจกรรม

เพราะเหตุใด เพื่อนักเรียนจะใช้ได้อย่างถูกต้องขณะทำกิจกรรม

เอกสารหมายเลข 8

เฉลยแบบฝึกหัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ถ้าเด็กกลุ่มใหญ่มาก ครูควรเพิ่มจำนวนชื่อที่ต้องการให้นักเรียนหาหรือไม่ เพราะเหตุใด
คำตอบ ควรเพิ่มจำนวนชื่อที่ต้องการหาให้เหมาะสมกับกลุ่ม เพราะเด็กจะได้สนุก ไม่ท้อ ไม่เบื่อ
2. ในการทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ควรจัดห้องเรียนลักษณะใด
คำตอบ รวมโต๊ะและเก้าอี้ไปหน้าหรือหลังห้อง เพื่อให้มีที่ว่าง
3. ระหว่างการทำกิจกรรมนี้อาจเกิดปัญหาได้บ้าง และท่านคิดว่ามีวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร
คำตอบ เสียงดัง อุบัติเหตุจากการแย่งบอล ต้องมีการตกลงกฎเกณฑ์ล่วงหน้า

เอกสารหมายเลข 9

เจดยแบบทดสอบความเข้าใจเรื่อง
“กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร”

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นของท่าน

1. กิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีลักษณะอย่างไร(คิดว่าถูกกา ✓ คิดว่าผิดกา X ใน ☐)

- ✓ เน้นการนำภาษาไปใช้มากกว่าเน้นรูปแบบของภาษา
- ✓ คู่สนทนาต่างมีจุดประสงค์หรือเป้าหมายในการสนทนา
- ✓ ทั้งผู้พูดและผู้ฟังมีความต้องการที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน
- X ข้อมูลที่แลกเปลี่ยนกันเป็นสิ่งที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังรู้ดีอยู่แล้ว

2. ในการที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรม ท่านคิดว่าควรมีขั้นตอนอย่างไร (ใส่หมายเลขตามลำดับก่อนหลัง)

- 4 จัดที่นั่ง
- 2 ทบทวนศัพท์และประโยค
- 1 เตรียมการ
- 3 สาธิตกิจกรรม
- 5 เริ่มทำกิจกรรม

3. ในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม ครูควรปฏิบัติตนอย่างไร (คิดว่าถูกกา ✓ คิดว่าผิดกา X ใน ☐)

- ✓ เดินดู
- X เตรียมเนื้อหาของบทเรียนถัดไป
- ✓ ไม่ต้องแก้ไขข้อผิดพลาดขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม
- X ตรวจการบ้าน
- X ยืนดูหน้าชั้น
- ✓ ไม่ขัดจังหวะขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม
- ✓ บันทึกข้อผิดพลาด

เอกสารหมายเลข 9

4. ในการสาธิตวิธีการทำกิจกรรมควรทำอย่างไร

คำตอบ แสดงให้นักเรียนเห็นพร้อม ๆ กันทั้งชั้น

5. การจัดที่นั่งสำหรับการทำกิจกรรมเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ จำเป็น เพื่อให้ดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น

6. กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีข้อดีอย่างไร (คิดว่าถูกกา ✓ คิดว่าผิดกา X ใน ☐)

✓ นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น

X นักเรียนได้พักผ่อน

✓ นักเรียนได้ฝึกภาษามากขึ้น

✓ นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

X ผ่อนแรงครู

ภาคผนวก จ
แบบฝึกหัดระหว่างการอบรม

แบบฝึกหัดกิจกรรมคู่

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ในการที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรมคู่ ควรจัดที่นั่งแบบใดที่เหมาะสมที่สุด (กา ✓ ใน □)
 - ☐ นั่งหันหน้าเข้าหากันเพื่อให้พูดคุยสะดวก
 - ☐ นั่งข้างๆ กันเพื่อนักเรียนจะได้เห็นกิจกรรมที่จะทำด้วยกัน
 - ☐ นั่งหันหลังให้กันเพื่อจะได้ไม่เห็นหน้ากัน
 - ☐ อาจจะเป็นแบบ 1, 2 หรือ 3 ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของกิจกรรม
2. เพื่อสอดคล้องกับการสอนเพื่อสื่อสารในการทำกิจกรรมคู่ ครูควรให้นักเรียนแต่ละคู่ได้มีโอกาสทำกิจกรรมในลักษณะ :- (ถ้าคิดว่าถูกกา ✓ ใน □ และคิดว่าผิดกา X ใน □)
 - ☐ ให้นักเรียนสลับกันทำกิจกรรม เช่น สลับถาม - ตอบ เพื่อให้เป็นธรรมชาติและไม่เบื่อ
 - ☐ ให้นักเรียนที่เก่งกว่าทำกิจกรรม เช่น ถามก่อนจนเสร็จแล้วจึงให้คู่ของตนเป็นฝ่ายถาม
3. ระหว่างนักเรียนทำกิจกรรมฝึกการพูดครูจะเดินดูเพื่อ (ถ้าคิดว่าถูกกา ✓ ใน □ และคิดว่าผิดกา X ใน □)
 - ☐ ช่วยแก้ไขทันทีเมื่อนักเรียนพูดผิด
 - ☐ จดบันทึกข้อผิดพลาดเพื่อพิจารณาแก้ไขเมื่อนักเรียนทำกิจกรรมเสร็จสิ้น

แบบฝึกหัดกิจกรรมกลุ่มย่อย

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความคิดของท่าน

1. กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมประเภทใด (คิดว่าถูกกา ✓ ในช่อง □)
 - ☐ กิจกรรมคู่
 - ☐ กิจกรรมกลุ่มย่อย
 - ☐ กิจกรรมกลุ่มใหญ่

2. เพราะเหตุใดครูจึงให้นักเรียนวาดภาพสัตว์และระบายสีเอง

.....

3. ในกิจกรรมเดาภาพเมื่อเจ้าของภาพถามว่า What's that ?

3.1 ถ้าเพื่อนตอบถูกจะต้องทำอะไร

.....

3.2 ถ้าเพื่อนตอบผิดจะต้องทำอะไร

.....

3.3 ถ้าไม่มีผู้ใดในกลุ่มตอบถูกเลยจะทำอย่างไร

.....

3.4 การตัดสินว่าผู้ใดจะเป็นผู้ชนะใช้เกณฑ์อะไร

.....

4. ในการทำกิจกรรมกลุ่ม วิธีการจัดกลุ่มนักเรียนควรจัดอย่างไร (เลือกเพียง 1 ข้อ โดยกา ✓ ในช่อง ☐) และแสดงเหตุผลที่เลือก

☐ นักเรียนที่มีความสามารถในระดับเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน

☐ นักเรียนในกลุ่มมีความสามารถต่างกัน คือมีทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน

เพราะเหตุใด.....

.....

5. ในการพบทวนภาษาที่จะใช้ในการทำกิจกรรม ควรทำเมื่อใด (เลือกเพียง 1 ข้อ โดยกา ✓ ในช่อง ☐) และแสดงเหตุผลที่เลือก

☐ ก่อนการสาธิตวิธีการทำกิจกรรม

☐ หลังการสาธิตวิธีการทำกิจกรรม

เพราะเหตุใด.....

.....

แบบฝึกหัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ถ้าเด็กกลุ่มใหญ่มาก ครูควรเพิ่มจำนวนชื่อที่ต้องการให้นักเรียนหาหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

2. ในการทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ควรจัดห้องเรียนลักษณะใด

.....

.....

3. ระหว่างการทำกิจกรรมนี้อาจเกิดปัญหาใดบ้าง และท่านคิดว่ามีวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

.....

.....

ภาคผนวก จ
แบบทดสอบวัดความเข้าใจ

แบบทดสอบความเข้าใจเรื่อง “กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร”

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นของท่าน

1. กิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีลักษณะอย่างไร(คิดว่าถูกกา ✓ คิดว่าผิดกา X ใน ☐)

- ☐ เน้นการนำภาษาไปใช้มากกว่าเน้นรูปแบบของภาษา
- ☐ คู่สนทนาต่างมีจุดประสงค์หรือเป้าหมายในการสนทนา
- ☐ ทั้งผู้พูดและผู้ฟังมีความต้องการที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน
- ☐ ข้อมูลที่แลกเปลี่ยนกันเป็นสิ่งที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังรู้ดีอยู่แล้ว

2. ในการที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรม ท่านคิดว่าควรมีขั้นตอนอย่างไร (ใส่หมายเลขตามลำดับก่อนหลัง)

- ☐ จัดที่นั่ง
- ☐ ทบทวนศัพท์และประโยค
- ☐ เตรียมการ
- ☐ สาธิตกิจกรรม
- ☐ เริ่มทำกิจกรรม

3. ในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม ครูควรปฏิบัติตนอย่างไร (คิดว่าถูกกา ✓ คิดว่าผิดกา X ใน ☐)

- ☐ เดินดู
- ☐ เตรียมเนื้อหาของบทเรียนถัดไป
- ☐ ไม่ต้องแก้ไขข้อผิดพลาดขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม
- ☐ ตรวจการบ้าน
- ☐ ยืนดูหน้าชั้น
- ☐ ไม่ขัดจังหวะขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม
- ☐ บันทึกข้อผิดพลาด

4. ในการสาธิตวิธีการทำกิจกรรมควรทำอย่างไร

.....

.....

5. การจัดที่นั่งสำหรับการทำกิจกรรมเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

6. กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีข้อดีอย่างไร(คิดว่าถูกกา ✓ คิดว่าผิดกา X ใน □)

- ☐ นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น
- ☐ นักเรียนได้ฝึกฝน
- ☐ นักเรียนได้ฝึกภาษามากขึ้น
- ☐ นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ☐ ฝึกฝนแรงครู

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายเจนจบ ชื่อสกุล สุขแสงประสิทธิ์

เกิดวันที่ 11 เดือนธันวาคม พุทธศักราช 2510

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 120/150 หมู่ที่ 2

ตำบลท้ายบ้านใหม่ อำเภอเมือง

สมุทรปราการ 10280

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน นักวิชาการโสตทัศนศึกษา 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานเลขานุการ คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2528 มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสมุทรปราการ

จังหวัดสมุทรปราการ

พ.ศ. 2532 ค.บ. (วิชาเอกเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา

วิชาโทภาษาอังกฤษ) จากวิทยาลัยครูจันทระเกษม

กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2541 กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

การพัฒนารายการวิทัศน์ประกอบการฝึกอบรมเรื่อง
“กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร”

บทคัดย่อ
ของ
เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
มีนาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและพัฒนาหาประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์ ประกอบการฝึกอบรมเรื่อง "กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร" ตามเกณฑ์กำหนด 80/80 สำหรับอบรมครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ประจำปีการศึกษา 2540 โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ รายการวีดิทัศน์เรื่องกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ความยาว 26 นาที พร้อมคู่มือ 1 ชุด แบบทดสอบระหว่างการฝึกอบรม และแบบทดสอบ วัดความเข้าใจหลังการฝึกอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า รายการวีดิทัศน์ประกอบการฝึกอบรมเรื่อง "กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร" สำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา มีประสิทธิภาพ 81.13/86.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

VIDEO PROGRAMME DEVELOPMENT OF THE TRAINING COURSE ON
COMMUNICATIVE LANGUAGE ACTIVITIES

AN ABSTRACT

BY

JENJOB SUKSANGPRASIT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Technology
at Srinakharinwirot University

March 1998

The purpose of this study is to produce the video programme titled "Activities for English Teachers to Promote the Communication in the Classroom". Also, it attempts to measure the efficiency of the programme if it meets the criteria 80/80.

The subjects were 39 primary English teachers at Muang District Primary Education Office, Ampur Muang, Chachengsao. They were selected by the simple random sampling method. They were asked to watch the 26-minute video programme length and a teacher's manual was provided. The subjects' comprehension toward the programme were examined by 2 tests given during and after the training respectively. Percentage was used to analyze the data. The result revealed that the efficiency of video programme of the training course on communicative language activities was at 81.13/86.87 which was higher than the criteria 80/80.